

--- ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ
--- ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ
--- Β' ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ
--- ΤΟΥΡΚΙΑ

γυναίκες και επαν. αριστερά:
συμμετοχή η όχι
στα πολιτικά σχήματα;

πολωνία '80

απεργίες
στη
Ρωσία

ΤΕΥΧΟΣ 3
ΟΚΤΩΒΡΗΣ '80

επανάστατική

προ(σ)κληση

γυναικες και επαναστατικη αριστερα:

**ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Η ΟΧΙ
ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ;**

Τό γυναικεῖο κίνημα πού ξεπετιέται αὐτὴ τῇ στιγμῇ στὴν Ἑλλάδα βάζει κάποια ἐρωτήματα σὲ κάθε ἐπαναστάτρια, σὲ κάθε γυναίκα πού πέρα ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς γιὰ τὰ γυναικεῖα προβλήματα ἔχει μιὰ γενικώτερη πολιτικοποίηση: Εἶναι δυνατός καὶ ἀναγκαῖος αὐτὴ τῇ στιγμῇ ὁ συνδυασμός τῆς γενικῆς πολιτικῆς δουλειᾶς μὲ τὴ δουλειὰ σὲ μιὰ γυναικεῖα ὁμάδα; Ποιὰ ἀπὸ τὶς δουλειές αὐτές εἶναι πρωταρχικὴ γιὰ μιὰ φεμινίστρια; κλπ κλπ. Σίγουρα οἱ ἀπαντήσεις σὲ τέτοιου εἴδους ἐρωτήματα ἔχουν σχέση μὲ τὶς γενικὲς ἐκτιμήσεις πού ἔχει κάθε γυναίκα γιὰ τὴ φύση καὶ τὰ αἷτια τῆς γυναικεῖας καταπίεσης, μὲ τὸ πῶς βλέπει καὶ ἐννοεῖ τὴν αὐτονομία τοῦ γυναικεῖου κινήματος κλπ δὲν καθορίζονται ὅμως, ἀπόλυτα ἀπ' αὐτές.

Ἐμεῖς οἱ γυναῖκες πού συμμετέχουμε στὴν ὁμάδα τῆς Ἐπαναστατικῆς Πρό(σ)κλησης καὶ παράλληλα δουλεύουμε γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ γυναικεῖου κινήματος μέσα ἀπὸ μιὰ γυναικεῖα ὁμάδα, θέλουμε μὲ αὐτὸ τὸ ἄρθρο νὰ κάνουμε μιὰ ἀρχικὴ τοποθέτηση γιὰ τὸ πῶς βλέπουμε τὴ θέση μας σὰν πολιτικὰ ἄτομα καὶ σὰν γυναῖκες καὶ μὲ τί τρόπο συνδυάζουμε αὐτές τὶς δύο δραστηριότητες, χωρὶς νὰ προχωρίσουμε αὐτὴ τῇ στιγμῇ σὲ γενικώτερες ἀναλύσεις γιὰ τὴ φύση τῆς γυναικεῖας καταπίεσης μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ περιοδικό. Καὶ αὐτὸ γιὰτί ἡ τοποθέτησή μας ἔχει περισσότερη σχέση μὲ τὴν ἐχτίμηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ χώρου, παρά μὲ τὶς γενικὲς ἀπόψεις μας πᾶνω στὸ γυναικεῖο ζήτημα οἱ ὁποῖες, δοσμένης καὶ τῆς μικρῆς ἐμπειρίας μας στὸ νεοδημιουργημένο αὐτὸ κίνημα, εἶναι ἀκόμα ἀρκετὰ γενικὲς γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μᾶς κατευθύνουν στὴ συνολικὴ λειτουργία μας.

Σὲ γενικὸ ἐπίπεδο θ' ἀναφέρουμε ἐπιγραμματικὰ ὅτι:

Ἡ δημιουργία τῆς ἱεραρχίας πού ἔφερε τὴ γυναίκα σὲ μειονεκτικὴ θέση κοινωνικά ἀπέναντι στοὺς ἄντρες, ἔχει σχέση μὲ τὴ γενικώτερη ἱεραρχοποίηση τῆς κοινωνίας καὶ τὴ δημιουργία τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Ἀρα ἡ ἀπελευθέρωση τῆς γυναίκας συνδέεται στενὰ μὲ τὴν κατάρρηση αὐτῶν τῶν τάξεων. Τό γυναικεῖο κίνημα δηλαδὴ πρέπει νὰ ἔχει στόχο ν' ἀποτελέσει κομμάτι τοῦ γενικώτερου κινήματος πού παλεύει γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς κοινωνίας καὶ ἐπομένως οἱ γυναικεῖες ὁργανώσεις πρέπει νὰ ἔχουν κάποια σύνδεση μὲ τὶς πολιτικὲς ὁργανώσεις.

Παράλληλα γυναικεῖο κίνημα καὶ γυναικεῖες ὁργανώσεις ἔχουν λόγῳ αὐτόνομης ὑπαρξης πού τὴν καθορίζει ἡ ἰδιομορφία τῆς γυναικεῖας καταπίεσης πού δὲν μπορεῖ αὐτόματα νὰ πάψει νὰ ὑπάρχει ἀκόμα καὶ ἂν γίνεῖ ἡ ἐπανάσταση· ἡ ἰσότητα σὲ τὶς γυναῖκες δὲν πρόκειται νὰ χαριστεῖ

από κανένα αλλά θα γίνει κατορθωτή μόνο με την συνειδητοποίηση και πάλη τους. (Πάνω σ' αυτά τα ζητήματα θα εκφραστούμε μέσα από τη γυναίκα ομάδα στην οποία συμμετέχουμε).

Ούτε, όμως, αυτά τα έντελως γενικά πράγματα, ούτε η έκτενής ανάλυσή τους, μπορούν να καταλήξουν σε μία απάντηση στο ερώτημα: Πώς μεταφράζονται τα παραπάνω στις σημερινές καταστάσεις; Και εδώ ακριβώς είναι που πρέπει να δοθεί η απάντηση. Έμεϊς δεν είδαμε καμιά δυνατότητα που να ισχύει γενικά. Έξετάζοντας μόνο τη συγκεκριμένη κατάσταση μπορούμε να πούμε τα εξής:

Πολλές γυναίκες που κινούνται αυτή τη στιγμή στο γυναικείο πρωτοποριακό χώρο αρνούνται να ένταχτούν σε κάποιο πολιτικό σχήμα, επικαλούμενες όχι πολιτικές διαφωνίες, αλλά την αντιμετώπιση που οι ίδιες έχουν σά γυναίκες μέσα στα άντροκρατούμενα πολιτικά σχήματα καθώς και το τρόπο που τα σχήμα α αυτά αντιμετωπίζουν το γυναικειο κίνημα συνολικά. Οι γυναίκες αυτές δέχτηκαν την ύστερική επίθεση, όχι μόνο των ρεφορμιστικών κομμάτων, αλλά και διαφόρων σχημάτων του έπαναστατικού χώρου που βιάστηκαν να διαλαλήσουν ότι αυτές τα έχουν βάλει με τους άντρες, ότι "δεν βλέπουν την ταξική φύση του γυναικειού κινήματος", ότι "είναι μικροαστές που τους ένδειαφέρουν μόνο τα σεξουαλικά" κλπ κλπ. Σήμερα που το γυναικείο κίνημα δεν μπορεί να άγνοηθεί, όλοι σχεδόν οι οργανωμένοι και άνοργάνωτοι "ταξικοί έπαναστάτες", έντρομοι σπεύδουν να έπαναφέρουν τις γυναίκες στο πεδίο της ταξικής πάλης και να διασώσουν τον άντρα από τα νύχια των φανατισμένων φεμινιστριών. Και αυτό χωρίς να έχουν προσφέρει τίποτα στο προχώρημα της γυναικείας συνειδητοποίησης.

Η επίθεση που δέχονται όλες αυτές οι πρωτοπόρες γυναίκες είναι άδικη. Ίσως σε όρισμένες άλλες χώρες να μπαίνει πραγματικά το καθήκον σε κάθε έπαναστάτρια να παλαίψει για να ξαναθυμηθεί το γυναικείο κίνημα την ταξική πάλη γιατί έχει πραγματικά ξεστρατίσει προς διάφορες κατευθύνσεις και όλοκληρα κομμάτια του περιορίζονται στην έκφραση απλά και μόνο της γυναικείας όργης προς κατευθύνσεις που δεν είναι σωστές και με τρόπους και μέσα που δεν αλλάζουν τίποτα από την υπάρχουσα κατάσταση και δεν οδηγούν πουθενά. Η κατάσταση αυτή του γυναικειού κινήματος έχει σχέση με την όλη πορεία του μέσα στις συνθήκες που επικρατούσαν στις χώρες αυτές. Έχει επίσης σχέση με την όλη πορεία και κατάληξη των αντίστοιχων πολιτικών σχημάτων της Έπαναστατικής Αριστεράς (Ε.Α.) που οι γενικότερες πολιτικές αδυναμίες τους εκφράστηκαν και στον τρόπο που αντιμετώπισαν και προσπάθησαν να συνδεθούν με το γυναικείο κίνημα.

Στην Ελλάδα τα πράγματα είναι διαφορετικά και το να βάζει κανείς στόχο να έπαναφέρει κάποιο "ξεστρατισμένο" γυναικείο κίνημα στο σω-

στό δρόμο δεν σημαίνει τίποτα παρά ότι κυνηγάει φαντάσματα. Στην Ελλάδα το γυναικείο κίνημα δεν έχει διαμορφώσει ακόμα συνολικές απόψεις. Αυτή η διαδικασία μόλις τώρα έχει αρχίσει στις διάφορες γυναικείες ομάδες και ακόμα περισσότερο δεν έχει διαμορφώσει αντιαντρικές απόψεις. Αντίθετα όλες οι αρχικές απόψεις που έχουν εκφραστεί από τις γυναικείες ομάδες τοποθετούν την υπαιτιότητα της γυναικείας καταπίεσης στη φύση και τις δομές της ταξικής κοινωνίας. Από κεϊ και πέρα

βέβαια, διάφορες ομάδες αυτοσυνείδησης ή και με μονωμένες γυναίκες αυτού του χώρου, προσπαθώντας να συνειδητοποιήσουν περισσότερο την άλλωτρώσή τους σαν γυναίκες άνασκαλεύοντας τις έμπειρίες τους, είναι έπόμενο να σταθούν πρωταρχικά. Και αυτό γιατί το Κράτος είναι κάτι που στέκεται πίσω απ' αυτή τη σύγκρουση άντρα-γυναίκα και δεν είναι αυτό που έρχεται συνήθως άμεσα αντιμετώπιση με τη γυναίκα στην καθημερινή ζωή της. Έτσι από όρισμένες γυναίκες εκφράζεται αυτή η αντιαντρική όργη σαν προσωπική διάθεση (και σίγουρα είναι δικαιολογημένη), δεν έχει ακόμα, όμως, συνδεθεί με την αίτια της μεινεχτικής θέσης της γυναίκας.

Βέβαια είναι πολύ πιθανό να θεωρητικοποιηθεί αυτή η προσωπική διάθεση, αν στο μεταξύ δεν υπάρξει καμιά πειστική ανάλυση για τα αίτια της γυναικείας καταπίεσης. Και προς αυτή την κατεύθυνση και προσπάθεια θα έπρεπε να στραφούν όλοι όσοι εξαντλούνται στις επίθεσεις ενάντια στις αϊόνομες γυναίκες. Και μια τέτοια ανάλυση, βέβαια, θα πρέπει να στηρίζεται σ' έπιχειρήματα και όχι σε δογματικούς άφορισμούς... "μήν τα ρίχνετε στους άντρες, είναι αντιμαρξιστικό"... Και όπωσδήποτε δεν θα κατορθώσει να είναι πειστική, αν έξετάζει τη σχέση γυναίκας-κράτους χωρίς να τοποθετεί συγκεκριμένα τον άντρα μέσα σ' αυτήν και χωρίς ν' άναγνωρίζει και να έρμηνεύει το γεγονός

ὅτι ὁ ἄντρας ἐμφανιζόταν καὶ ἐμφανίζεται σάν ὁ βασιλὸς ἐκφραστής καὶ ὑποστηρικτὴς τῆς κυριαρχίας ἰδεολογίας σέ σχέση μέ τή γυναίκα. Πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε ὅτι ἡ δύσκολη δουλιὰ εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα, οἱ δογματικές διακηρύξεις δέν μᾶς κοστίζουν καὶ πολύ.

Δέν πιστεύουμε, λοιπόν, ὅτι εἶναι ὁ ἀντιαντρισμὸς πού κρατᾷ τὶς γυναῖκες πού ἀσχολοῦνται μέ τὰ γυναικεῖα προβλήματα ἔξω ἀπὸ τὰ πολιτικά σχήματα. Τὰ αἷτια εἶναι ἄλλα. Δέν εἶναι, βέβαια, ἴδια γιὰ ὅλες τὶς γυναῖκες. Δέν θ' ἀσχοληθοῦμε ἐδῶ μέ τὶς γυναῖκες πού δέν εἶναι καθόλου ἐνταγμένες γιὰτὶ διαφωνοῦν πολιτικά, οὔτε μ' αὐτές πού πού ἔχουν ξεκινήσει ἀπὸ τὰ προβλημάτῃ τους σάν γυναῖκες χωρὶς νὰ ἔχουν καμιά γενικώτερη πολιτικὴ κοποίηση. Στὶς περιπτώσεις αὐτές ὁ λόγος τῆς μὴ ἐνταξης εἶναι προφανὴς καὶ ἔχει νὰ κάνει μέ τὴ σημερινή κατάσταση τῶν πολιτικῶν σχημάτων τῆς Ε.Α. στὴν Ἑλλάδα πού πολύ λίγο εἶναι σέ θέση αὐτὴ τῇ στιγμή νὰ καταφέρουν νὰ πολιτικοποιηθοῦν τὸ γυναικεῖο ριζοσπαστικὸ χῶρο.

Θ' ἀναφερθοῦμε στὶς γυναῖκες (πού δέν εἶναι καθόλου λίγες) πού συνειδητὰ ἀρνοῦνται τὴ συμμετοχὴ τους σέ κάποιο σχῆμα ἐπικαλούμενες, ὅλι πολιτικές διαφωνίες, ἀλλὰ τὴν ἀντιμετώπιση πού τόσο αὐτές σάν ἄτομα, ὅσο καὶ τὸ γυναικεῖο κίνημα συνολικά ἔχουν ἀπὸ τοὺς ἄντρες ἐπαμασάτες ὀργανωμένους καὶ ἀνοργάνωτους.

Εἶναι γεγονὸς, λοιπόν, ὅτι οἱ διαμαρτυρίες τους δέν εἶναι ἀβάσιμες. Τὰ προβλήματα πού εἶχε ν' ἀντιμετωπίζει μιά γυναίκα πού συμμετεῖχε σέ κάποιο πολιτικὸ σχῆμα τῆς Ε.Α. ἀπὸ τὴν μεταπολίτευση καὶ μετὰ, ἦταν καὶ εἶναι πολλὰ:

α) Οἱ ὀργανώσεις πού ἐμφανίστηκαν στὸ χῶρο τῆς Ε.Α., στὸ ἐπίπεδο τῆς θεωρίας, τῆς πολιτικῆς γραμμῆς καὶ τῆς ὀργανωτικῆς δόμησης πολὺ λίγο εἶχαν οὐσιαστικά ἀποτινάξει τὴ σταλινική παράδοση καὶ τὴ μεταφορὰ τῶν γνωστῶν κομματικῶν προτύπων. Ἔτσι, στὸ ἐπίπεδο τῶν πολιτικῶν ἐπιλογῶν κάθε τί πού εἶχε σχέση μέ τὴν προσωπικὴ ζωὴ, μέ τὶς σχέσεις τῶν δύο φύλων, μέ τὰ προβλήματα τῆς γυναίκας κλπ, ἀντιμετωπιζόταν σάν ζήτημα δευτερεύον, ἀνάξιο γιὰ ν' ἀπασχολήσει τοὺς ἐπαμασάτες, πρόβλημα τῶν μικροαστῶν καὶ ὅχι τῶν προλεταρίων κλπ κλπ. Ὅρισμένα ἀπ' αὐτὰ τὰ σχήματα εἶχαν κάνει μιά δουλιὰ στὸ γυναικεῖο χῶρο, δουλιὰ, ὅμως πού εἶχε ὅλα τὰ χαρακτηριστικά τοῦ γενικώτερου τρόπου ἐπέμβασης τους. Βλέποντας πάντα τὴν ὀργάνωση σάν τὸ κέντρο τῆς αναφορᾶς ὅλων τῶν ἐπιπέδων τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς καὶ ἐπέμβασης σάν τὴ ανατανάκλαση ἐνὸς ἀνώτερου ἐπίπεδου συνείδησης στὸ γυναικεῖο χῶρο ὅπως καὶ στοὺς ἄλλους χώρους πού ἐπέμβαιναν, πῆγαιναν νὰ δώσουν κι ὅχι νὰ κατανοήσουν τὸ πρόβλημα. Νὰ καθοδηγήσουν καὶ ὅχι νὰ μάθουν. Νὰ στρατολογήσουν γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ ὅχι νὰ δώσουν στὸ γυναικεῖο κίνημα μερικές γυναῖκες αποφασισμένες νὰ παλέψουν στὶς γραμμές του. Σ ὅλες τὶς περιπτώσεις τὰ σχήματα αὐτὰ εἶχαν γιὰ τὴ φύση καὶ τὰ αἷτια τοῦ γυναικεῖου

ζητήματος καὶ εἴτε εἶχαν ἐντελῶς υποτιμήσει τὴν σπουδαιότητά του, εἴτε εἶχαν μέ κάποιο τρόπο ἀσχοληθεῖ μ' αὐτὸ μέ στόχο τὴν ἡγεμόνευσή τους, στή οὐσία τοῦ τὸ ἀγνοοῦσαν καὶ καμιά γυναίκα δέν μπορούσε ἔτσι ν' ἀσχοληθεῖ πραγματικά μέ τὰ προβλήματα πού ἀντιμετώπιζε σάν γυναίκα δουλεύοντα μέσα σ' αὐτὰ τὰ σχήματα. Ἡ θᾶπρεπε ν' ἀδιαφορεῖ γιὰ τὰ δικά της προβλήματα στὸ ὄνομα κάποιων καθηκόντων πού ἔβαζε τὸ προλεταριάτο (πού στήν οὐσία τοῦ συλλαμβανόταν σάν μιά ἀρσενική ὄντοτητα) ἢ, ἀκόμα χειρότερα, νὰ δέχεται νὰ τὴ χρησιμοποιοῦν σάν δόλωμα πού θὰ φარέψει μέλη γιὰ τὴν ὀργάνωση, ἀξιῶνοντας προνομιακή καὶ ἡγεμονική θέση ἀνάμεσα στὶς ὑπόλοιπες γυναῖκες (τὸ ὁποῖο καὶ πάλι ἀναγκαστικά σημαίνει ὅτι τὰ γυναικεῖα προβλήματα θὰ πῆγαιναν περίπατο, μιά καὶ θὰ χρησίμευαν σάν μέσο γιὰ τὴν ἐπίτευξη κάποιου ἄλλου στόχου).

β) Μέσα σ' αὐτὰ τὰ σχήματα, ὅπου ποτέ δέν συζητιόντουσαν τὰ γυναικεῖα προβλήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ γυναῖκες θὰ μπορούσαν πραγματικά νὰ μιλήσουν καὶ ἡ παρουσία τους ν' ἀποκτήσει κάποια βαρύτητα ἦταν πολὺ δύσκολο γιὰ μιά γυναίκα νὰ ἐξελιχτεῖ πραγματικά σέ πολιτικὸ πρόσωπο. Πέρα ἀπὸ τὴ γενικώτερη ἀδυναμία πού εἶχαν τὰ σχήματα αὐτὰ ν' ἀνεβάσουν τὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο τῶν μελῶν τους, γιὰ μᾶς τὶς γυναῖκες τὸ πρόβλημα ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερο καὶ εἶχε τὶς ἰδιαίτερες διαστάσεις του: ὁ τρόπος ἀνάπτυξης τῆς γυναικεῖας νοημοσύνης μᾶς ἔχει ὅλες, στόν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο βαθμὸ, καθωρίσει σέ περιθωριακές ὀντότητες. Ὅλοκληρες διαστάσεις τῆς νοημοσύνης μας ἔχουν ὀλοκληρωτικά σχεδὸν ἀτρεφθεῖ. Ἔτσι εἶναι γεγονὸς πῶς γιὰ μιά γυναίκα λειτουργίες, ὅπως ἡ ἀνάλυση, ἡ γενίκευση, ἡ θεωρητικὴ ἐνασχόληση καὶ ἡ σφαιρικὴ ἐξέταση ἔνδος

ζητήματος, άπαιτούν γενικά πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια από ένα άντρα του αυτού επιπέδου.

Οι γυναίκες ήταν πάντα το περιθώριο της οργάνωσης και αυτή η πρώτη ιεραρχοποίηση σε σχέση με τους άντρες, που έχει τις ρίζες της στη γυναικεία κοινωνικοποίηση, δεν υπήρχε κανένας τρόπος να ξεπεραστεί 1) γιατί, όπως αναφέραμε και προηγούμενα, οι πολιτικές επιλογές άφωναβ έξω την πραγματική ένασχόληση με τα γυναικεία προβλήματα, αλλά και γιατί 2) η οργανωτική δομή αυτών των σχημάτων δεν έτεινε προς την εξαλειψή αλλά προς την ενίσχυση κάθε είδους ιεραρχίας στο έσωτερικό τους. Και αυτό γιατί τα σταλινικά κατάλοιπα που κυριρχούσαν σε όλες σχεδόν τις οργανώσεις και ομάδες της Ε.Α. στήριξαν τέτοιες αντιλήψεις για την οργανωτική δομή τους, ώστε η μορφή του να είναι παρόμοια με κάθε άλλη ιεραρχικοποιημένη ομάδα που παράγει το σύστημα. Έτσι οι γυναίκες, (που συνήθως ήταν στη βάση) έρχόντουσαν τελευταίες στην ιεραρχία, κάτω από τα ανώτερα και μεσαία στελέχη και τους άντρες της βάσης. Οι έλαχιστες γυναίκες που είχαν κάποια άλλη θέση απλά προσπαθούσαν να επιπλεύσουν σ' ένα άντροκρατούμενο σύστημα, χωρίς ν' άμφισβητήσουν τη φύση του και, βέβαια, χωρίς ποτέ να πάσουν να έχουν δευτερεύοντα και συμπληρωματικό ρόλο σε σχέση με τους άντρικούς έγκεφάλους που στήριζαν κάθε ομάδα. Η πλειοψηφία των γυναικών ήταν τα μόνημα βουβά πρόσωπα στις όλομέλειες, οι ψηφοφόροι του συνδικαλιστή στο πανεπιστήμιο ή το σωματείο, το προσωπικό για τις τεχνικές δουλιές και αυτές που άκουγαν άδιαμαρτύρητα τις φωνές του καθηγητή του γραμματέα ή οποιουδήποτε σύντροφου αν η δουλιά δεν είχε γίνει σωστά.

Έτσι είναι φυσικό όποια γυναίκα ένιωσε την ανάγκη να ξεφύγει από τη μιζέρια του περιθώριου, ν' άσφυχτιά μέσα σ' αυτά τα σχήματα, όπου δεν είχε παρά ν' αναπαράγει το συμπληρωματικό ρόλο της που έπαιζε γενικώτερα στην οίκογένεια και την κοινωνία.

γ) Η ιδιότητα του επαναστάτη σε τίποτα δεν μείωσε ρτόν σεξισμό των άντρών της Ε.Α. (αυτό άφορά όχι μόνο τους οργανωμένους αλλά το χώρο γενικά). Σ' όλα τα επίπεδα ήταν και είναι κοινά οι άντρες, βασικοί φορείς και έκφρατές της κυρίαρχης ιδεολογίας και φανατικοί υπερασπιστές της διατήρησης των ρόλων. "Όσο γι' αυτό δεν νομίζουμε ότι υπάρχει καμιά άπο μās που να μην είχε την εύκαιρία να το διαπιστώνει συνεχώς και να μένει κατάπληκτη στη θέα του "επαναστάτη", που με τον πιο χοντροκομμένο και κομπλεξικό τρόπο επιμένει να χρησιμοποιεί τις γυναίκες σαν σεξουαλικά αντικείμενα, σαν ιδιοκτησία του, σαν υπηρετικό προσωπικό ή απλά σαν μέσα για να επιβεβαιώνει με διαφορικούς τρόπους τον έαυτό του. "Ο ιδιοκτήτης, ο καταπιεστής, ο άφέντης, ο κατακτητής: οι διάφορες πλευρές του άντρικού ρόλου που οι σύντροφοί μας επιμένουν να μās δείχνουν πόσο κα

ΜΕ
ΚΟΡΟΪΔΕΥΟΥΝ

ΤΙ ΝΑ ΛΕΝΕ
ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ;

ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ
ΕΜΕΝΑ!

Ε, ΟΧΙ, ΤΣΑΡΑΝ ΜΠΡΑΟΥΝ,
ΜΑΘΕ ΟΤΙ ΔΕΝ
ΣΚΕΦΤΟΜΑΣΤΕ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΕΞΕΜΕΝΑ!!!

ΜΑ ΓΙΑΤΙ
ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΔΕΝ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΕΜΕΝΑ;;;

λά τόν έχουν μάθει. Οι εξηγήσεις που δίνουν, βέβαια, από την μεριά τους ποικίλουν καθώς και ο τρόπος που εκφράζουν την ιδεολογία τους.

Υπάρχουν οι υπερβολικοί επιθετικοί, αυτοί που θά ρθούν να διαλύσουν γυναικείες συγκεντρώσεις, που θά βάλουν χέρι στά σκοτεινά, που θά φωνάξουν "κατίνες" τις γυναίκες που πήραν το μικρόφωνο, ώρυόμενοι που στη δικιά τους "άπελευθέρωση" και "ύγιή" εκδήλωση των σεξουαλικών αναγκών τους έμεϊς αντιπαραθέτουμε την καταπιεσμένη μας άπαίτηση να πάσουν να μās αντιμετωπίζουν σαν πραγματα και σαν κρέας, ν' άπαιτήσουμε το δικαίωμα της αυτοδιάθεσής μας, το δικαίωμα του λόγου, το δικαίωμα να είμαστε άνθρωποι και όχι όργανα για την δικιά τους ικανοποίηση (ατού του είδους οι επαναστάτες με την καθαρή νοοτροπία του βιαστή κινούνται συνήθως στους λεγόμενους "άντεξουσιστικούς" κύκλους και είναι αυτοί που κάτω άπ' τά σκουλαρίκια και τά μακρυά μαλιά άναπαράγουν τόν "άντρακλα" της εποχής του παρηκμασμένου ρεμπέτικου).

Υπάρχουν κι αυτοί που δεν έννοοούν ή δεν θέλουν να καταλάβουν που βρίσκεται πραγματικά το πρόβλημα. Έτσι, πολλές φορές θά έρθουν σε άμεση αντίθεση με την ύπαρξη γυναικείου κινήματο και ιδιαίτερα με την άυτονομία του με εξηγήσεις όπως: "Μά τί θέλετε και φωνάζετε, όλοι δεν καταπιεζόμαστε;" Η άκόμα: "Έμεϊς καταπιεζόμαστε πε-

ρισσότερο, έμεϊς είμαστε αυτοί που πηγαίνουμε σε μπορδέλα. Οί γυναίκες που έχουν αποβάλει κάποια ταμπου έχουν όποιο άντρα θέλουν."

"Υπάρχουν και οί "φεμινιστές". Είναι αυτοί που και θεωρητικά ακόμα έχουν μια γνώση του ζητήματος, που πολλές φορές στίς συζητήσεις θά βγούν πιο σκληροί και πιο αμείληκτοι προς τό άντροκρατούμενο κατεστημένο, απ' όλες τίς γυναίκες που συμμετέχουν σ' αυτές, που θά κάνουν κάθε γυναίκα νά αισθανθεϊ ότι δεν είναι αρκετά φεμινίστρια γιατί κάποιοι άντρες τήν έχουν ξεπεράσει σε φανατισμό, όσον άφορά τά ίδια τά δικά της προβλήματα. Και οί "φεμινιστές" μας αυτοί, θυμούνται νά ξαναγίνουν άντρες στήν προσωπική τους ζωή και μέ τίς γυναίκες που έχουν άμεση σχέση. Έκεϊ μπορεί νά τους δοϋμε καμιά φορά, νά εκμεταλλεύονται τίς θεωρητικές παπάρες που άνάλυσαν για νά μπορέσουν νά ποζάρουν καλύτερα ως γκόμενοι. (Τελικά είναι και γεγονός, ότι τά άντρικά πρότυπα που κουβαλάνε μέσα τους οί γυναίκες δεν μένουν άναλοΐωτα από τό χρόνο. Σήμερα, μία συνησμένη γυναίκα δεν έλκύεται πιά τόσο από τους μϋς και τήν άνδροπρεπή εμφάνιση. Αντίθετα, έχουν μεγάλη πέραση οί θεωρητικές γνώσεις και ή "προσωπική άχτινοβολία". Γι' αυτό και διάφορα είδη άντρών, όπως οί συνδικαλιστές, οί καθοδηγητές και οί κάθε είδους θεωρητικολόγοι φτουράνε πολύ, ιδίως αν έχουν είδικότητα στο φεμινισμό. Και από τό ξέρουν καλά οί "φεμινιστές" μας.)). Καμιά φορά πάλι, μπορούμε νά συναντήσουμε αυτούς τους "φεμινιστές" μέ κάποια γυναίκα στο περιθώριο τής ζωής τους, προσεχτικά επιλεγμένη για νά είναι τέτοια που άπέναντι στον άντρα νά είναι άνύπαρκτη, που ποτέ νά μήν διεκδικεϊ τά δικαιώματά της κατά προτίμηση έντελώς άπολιτικοποίητη ή τό πολύ-πολύ βρυβό πρόσωπο σε κάποια ομάδα, που νά αισθάνεται τόσο άνίκανη νά ζήσει μόνη της, ώστε νά του επιτρέπει νά έχει μία, διπλή ζωή: όποτε θέλει νά εμφανίζεαι ως άδελφέντος, μέ όλα τά πλε-

ονεκτήματα που συνεπάγεται αυτή ή δήλωση, όποτε θέλει, πάλι και νιώθει διαφορετικές ανάγκες, νά μπορεί νά αισθάνεται οικογενειάρχης μέ μία πιστή και άφωσιωμένη σύζηγο. Καί έχουν τό επιχείρημα ότι αυτοί τής παραχωρούν ίσα δικαιώματα, αλλά ή γυναίκα είναι που δεν θέλει νά έπωφεληθεϊ χωρίς νά μάς ποϋν, βέβαια, πώς αν ήθελε αυτοί θ'

αρχίσουν νά ψάχνουν για κάποια που δεν θά θέλει.

Τέλος υπάρχει και ό πιο συνηθισμένος τύπος: είναι ό μεγάλος γκόμενος. Αυτός που καμαρώνει γιατί ποτέ δεν βλέπει τίς γυναίκες σάν τίποτα άλλο από σεξουαλικά αντικείμενα μ' όποια ιδιότη-τα κι αν του παρουσιαστοϋν. Συνηθώς άρνεϊται ούσιαστικά νά τίς δεχτεϊ καν σάν πολιτικά πρόσωπα και αυτό τό εκδηλώνει μέ χιλιάδες τρόπους. Μπορεϊ ν' άγνοεϊ έντελώς τίς γυναίκες όταν μιλάει, νά μήν λαβαίνει υπ' όψη του τήν παρουσία τους ή νά προσπαθεϊ νά τής αφαιρέσει κάθε πολιτική διάσταση πετώντας διαρκώς εκφράσεις του τύπου: "όλο διαφωνίες είναι αυτή, θέλει ένα καλό γ, ... νά συνέλθει ή "ώρατα βυζιά αυτή που μοιράζει προκηρύξεις... Πάμε τάχα πώς παίρνουμε για νά κάνουμε καμιά". (Αυτό, όχι γιατί δεν ένδειαφέρεται για τήν προκήρυξη. Αλλά προέχει νά δειξει πώς ή προκήρυξη δεν τον ξεγελάει για νά δεϊ τήν γυναίκα σάν κάτι άλλο απ' αυτό που έχει συνηθίσει).

δ) Τό πρόβλημα σε σχέση μέ τήν άντρική συμπεριφορά προς τίς γυναίκες στίς οργανώσεις, έμφανίζεται και στίς στιγμές τής πιο καθαρής πολιτικής λειτουργίας τους. Απειρα χαρακτηριστικά παραδείγματα μπορούμε ν' αναφέρουμε: ή εμφάνιση μιās γυναίκας σε επιτροπές, συγκεντρώσεις ή στήν ίδια της τήν οργάνωση που επισύρει σχόλια του τύπου: "Πολύ γκόμενα αυτή ή καινούργια." ή "αυτή είναι ή καινούργια; Δεν λέει τίποτα." ... Και όταν υπάρχει πολιτική διαφωνία άπέναντι σε μία γυναίκα, είναι πολύ σϋνηθες τό φαινόμενο νά παίρνει ά παντήσεις διανθισμένες μέ παρατηρήσεις για τήν ηλικία της, τήν εμφάνισή της κλπ, που έχουν στόχο νά τής τονίσουν ότι δεν ανταποκρίνεται στα καθιερωμένα γυναικεϊα πρότυπα, άρα δεν είναι γυναίκα, είναι ένα τίποτα.

Σημ. Αυτές οί παρατηρήσεις δεν θέλουν νά ποϋν ότι όλοι οί άντρες τής Ε.Α. κατατάσσονται σ' αυτές τίς κατηγορίες και ότι δεν υπάρχουν κάποιιοι που συνειδητά έχουν προσπαθήσει ν' αποβάλουν τα φαλοκρατικά τους χαρακτηριστικά κι άλλοι ακόμα που δεν κατάφεραν ποτέ νά μάθουν τον "άντρικό" ρόλο και στίς σχέσεις τους έμφανίζονται νά έχουν άντιστρέψει τους όρους. Θέλουμε νά ποϋμε απλά, ότι ή γυναίκα στο χωρο τής Ε.Α. έχει ν' αντιμετώπισει όλες αυτές τίς κατατάσεις που είναι κυρίαρχες, όλους αυτούς τους άντρες μ' αυτή τήν αντιμετώπιση και μέ πιο άκρατες ακόμα εκδηλώσεις, οί όποιοι είναι άπόλυτα άποδεκτοί από τό περιβάλλον τους. Και μπορεί νά τους θαυμάζουν κι όλες άντί νά τους θεωρουν ρατσιστές, πράγμα που θά συνέβαινε αν είχαν τήν ίδια συμπεριφορά άπέναντι σε όποιοδήποτε άλλη καταπιεσμένη τάξη, στρώμα ή μειονότητα. Μέ τίς γυναίκες, όμως, μία τέτοια αντιμετώπιση θεωρεϊται τόσο φυσική, ώστε νά μήν αντιμετωπίζεται καν σάν πρόβλημα.

Δέν είναι δύσκολο, τελικά, νά καταλάβει κανείς ότι οι διαμαρτυρίες των γυναικών για την μεταχείρησή τους στα πολιτικά σχήματα, δέν είναι άδικες. Ο ρόλος της γυναίκας; Τό βουρδο πρόσωπο, ή διεκπεραίωση των "γυναικείων" δουλιών της όργάνωσης, ή ένασχόλησή της μέ μία πολιτική δουλιά πού δέν την βοηθάει ν' αντιμετώπισει τά δικά της προβλήματα σάν γυναίκα καί μάλιστα την άποτρέπει άπ' αὐτά, ό μόνιμος στόχος τοῦ σεξιστικοῦ μένους των άντρών συντρόφων της. Έκτός άν προσπαθησει, μέ άμφίβολες πάντα πιθανότητες έπιτυχίας νά έπιβληθεῖ στους άντρες χρησιμοποιώντας καί αὐτή όλα τά άντρικά μέσα έπιβολής καί καμιά φορά την ίδια υπερίψια μ' αὐτούς άπέναντι στίς ύ πόλοιπες γυναίκες.

Καί τί έχει αλλάξει σ' όλα αὐτά τό τελευταίό διαστημα μέ τό γυναικεῖο κίνημα πού έκανε δειλά δειλά την εμφάνισή του; Όχι καί πολλά πράγματα στην ούσία τους. Άπλά τώρα είναι πολύ πιο δύσκολο ν' άγνοηθεῖ τό γυναικεῖο ζήτημα. Καί ή πίεση άπ' τή μεριά των γυναικών είναι πολύ έντονώτερη. Όλο καί περισσότερες γυναίκες στίς οργανώσεις άρνούνται νά ύποταχτοῦν στό άντροκρατούμενο κατεστημένο. Καί ή Κ.Ο. Μαχητής πού παλιώτερα είχε διαγράψει μέλη της γιατί συμμετεῖχαν στην Κίνηση για την Άπελευθέρωση των Γυναικών, τώρα στέλνει χαιρετισμό στη γυναικεία συγκέντρωση στα Προπύλαια.

"Όμως ό τρόπος μέ τόν όποιο τά σχήματα αὐτά έκδηλώνουν τό ένδιαφέρον τους για τά γυναικεία προβλήματα έξακολουθεῖ νά μήν είναι καθόλου πειστικός. Έτσι είδαμε την ΟΣΕ στη συγκέντρωση στα Προπύλαια, στη πρώτη άνοιχτή γυναικεία συγκέντρωση, νά κατεβαίνει μέ τό σύνθημα: "Κάτω ή Καραμανλική τρομοκρατία". (Ή διαφορά μέ τή γυναικεία συγκέντρωση πού είχε όργανώσει τό ΚΚΕ μέ σύνθημα "'Όχι στη βόμβα νετρονίου" είναι προφανώς ότι ή καραμανλική τρομοκρατία είναι πιο πραγματικό πρόβλημα άπό τή βόμβα νετρονίου. Ποῦ είναι, όμως, οί γυναίκες καί τά ιδιαίτερα προβλήματατά τους σ' όλη την ιστορία;). Καί νά γίνεται ή

Γυναικεία συγκέντρωση ΚΚΕ καί ΠΑΣΟΚ για τους πυραύλους...

πρόταση στό συντονιστικό των γυναικείων ομάδων νά κατέβουν οί γυναίκες δίπλα στα πανώ κάποιων συγκεκριμένων όργανώσεων καί στην έπιτροπή ένάντια στη τρομοκρατία. Όλα αὐτά δείχνουν ότι ή γενική άποψη πώς τά γυναικεία προβλήματα, άν καί έχουν την ιδιαιτερότητά τους, δέν είναι άσύμβατα μέ τά γενικώτερα πολιτικά προβλήματα καί την ταξική φύση της κοινωνίας, είναι μία άποψη πού έχει άνάγκη άπό ιδιαίτερη συγκεκριμενοποίηση γιατί άλλοιώς άπό μόνη της είναι έντελώς άκαθόριστη καί έπιδέχεται πολύ άπλοϊκές έρμηνείες.

Σημ. Ή άποψη μας δέν είναι βέβαια, ότι τό γυναικεῖο κίνημα δέν πρέπει νά βάλει καθαρά πολιτικά αίτήματα. Άπλά ή άπορία μας είναι ποιό τό νόημα της προσπάθειας νά στραφεῖ σέ τέτοιες κατευθύνσεις, όταν δέν έχει καν διαμορφώσει τά δικά του αίτήματα καί φυσιογνωμία.

Ή κατάσταση, λοιπόν, αὐτή των σχημάτων της Ε.Α. δέν είναι πραγματικά τέτοια πού νά πείθει τίς γυναίκες πού έχουν άναπτύξει μία γυναικεία συνείδηση, ότι μπορούν νά ενεργοποιηθοῦν μέσα άπ' αὐτά, έστω καί άν πολιτικά καί ιδεολογικά βρίσκονται στον ίδιο χώρο, γιατί ακόμα κι άν έχουν κάποια σύνδεση μέ τό γυναικεῖο κίνημα, λείπει έντελώς ή γυναικεία φωνή άπό όλες τίς γενικές δραστηριότητες καί λειτουργίες τους. Καί πιστεύουμε πραγματικά οί γενικές άρχές καί οί άφορισμοί σ' αὐτή τή φάση πού βρίσκεται σήμερα τόσο τό γυναικεῖο κίνημα, όσο καί τά πολιτικά σχήματα της Ε.Α., δέν δίνουν καμιά συγκεκριμένη κατεύθυνση άπό μόνα τους. Ναί, είναι, πιστεύουμε, γεγονός ότι ή ιδιαίτερη καταπίεση καί έκμετάλλευση της γυναίκας έχει άμεση σύνδεση μέ την ύπαρξη καί τίς ιδιαίτερες άνάγκες της ταξικής κοινωνίας. Ναί, οί άντρες δέν είναι οί άμεσοί ύπαίτιοι, αλλά προνομιούχα θύματα μιās διαφοροποίησης των ρόλων πού λειτουργεῖ καί πάνω τους σ' ένα βαθμό καταπιεστικά. Ναί, είναι σωστό ότι τό γυναικεῖο κίνημα πρέπει νά είναι μέν αυτόνομο, όχι όμως άδιάφορο καί διαχωρισμένο άπό τους γενικώτερους άγώνες πού δίνει τό λαϊκό κίνημα. Ναί, τό γυναικεῖο κίνημα δέν είναι υπεртаξικό καί άν βάλει στόχο ν' άπευθυνθεῖ στίς άστές (σάν εκπροσώπους της τάξης τους), δέν μπορεί παρά νά κινεῖται σέ διαφορα μεταρρυθμιστικά πλαίσια πού δέν πρόκειται νά λύσουν ριζικά κανένα γυναικεῖο πρόβλημα. Τί σημαίνουν, όμως, όλα αὐτά συγκεκριμένα; Άπαντοῦν στό έρώτημα/τί πρέπει νά κάνει ή γυναικα σήμερα; Έχει νόημα ή παρουσία της στα πολιτικά σχήματα, τέτοια πού είναι αὐτή τή στιγμή; Μήπως ή συμμετοχή της σ' ένα άντροκρατούμενο σχήμα λειτουργεῖ άνασταλτικά στον άγώνα πού έχει νά δώσει σάν γυναίκα για την άπελευθέρωσή της; Ποιά πρέπει νά είναι ή αντιμετώπισή της άπέναντι στους άντρες γενικά καί στους "έπαναστάτες" ειδικώτερα; Απαλλάσσονται στό όνομα της μή άμεσης ύπευθυνότητάς τους; Δέν έχουν κι αὐτοί προνόμια πού υπερασπίζονται, άρνούμενοι νά δοῦν

σύγκεκριμένα τον ρόλο τους; Είναι δυνατόν να του εξηγήσουμε τα προβλήματά μας με συζήτηση και η καλή δικιά μας διάθεση να κάνει τους άντρες να πάνουν να είναι φαλλοκράτες ή μήπως η σύγκρουση μαζί τους είναι αναπόφευκτη; Είναι δυνατόν ποτέ να φτάσουμε στο σημείο να συζητάμε με τους συντρόφους μας "καλά κι αγαπημένα" και από κοινού τα προβλήματά μας ή μήπως πρέπει να καταφύγουμε στη λύση: γυναικεία δουλιά με τις γυναίκες που να μην έχει καμιά σχέση με την πολιτική δουλιά που κάνουμε μαζί με τους άντρες της οργάνωσης;

Εμείς δεν έχουμε να δώσουμε απάντηση σ' όλα αυτά τα προβλήματα που αναφέραμε και εξετάσαμε όλα τα ενδεχόμενά τους. Την απάντηση σκοπεύουμε να την βρούμε στην πορεία και σ' ένα μεγάλο μέτρο θα την άντλήσουμε από τις έμπειρές μας.

Έχουμε μόνο μια πρώτη τοποθέτηση που δώσαν οι πρώτες μας έμπειρές. Κατ' αρχήν αναγνωρίζουμε ότι η κατάσταση που έχει ν' αντιμετώπισει μια γυναίκα που θέλει να δουλέψει και γενικώτερα πολιτικά είναι πραγματικά φοβερή. Και εμείς δεν συναντήσαμε τό πρόβλημα παρά μόνο τη στιγμή όπου τό κέντρισμα που μάς έδωσε ο γυναικείος χώρος μάς έκανε ν' αμφισβητήσουμε τό να συνεχίσουμε ν' αναπαράγουμε μέσα στο πολιτικό σχήμα τον ρόλο που σάν γυναίκες παίζουμε στην οικόγένεια και την κοινωνία γενικώτερα κι απ' την άλλη μεριά ν' αρνηθούμε σε οποιοδήποτε που θέλει να όγουνά-ζεται επαναστάτης αν επιμένει ν' αναπαράγει τό ρόλο του άντρα, έτσι όπως του τον δίδαξε τό σύστημα. Τότε άρχισε πραγματικά να μπαίνει τό πρόβλημα για μάς τί έπρεπε να κάνουμε και ποιός είναι ο πραγματικά δικός μας χώρος; Τελικά είδαμε ότι οι άντρες ήταν και θα είναι έτσι, από τη στιγμή που κανείς δεν τους βάχει πίεση ν' αλλάξουν. Η πίεση αυτή δεν μπαίνει πραγματικά, όταν τους

άφήνουμε την πολιτική για δικό τους φέουδο, για ν' ασχοληθούμε μόνο με τα δικά μας προβλήματα (που έχουν κι αυτά, βέβαια, σχέση με την πολιτική δεν καλύπτουν, όμως, όλο τό φάσμα της). Αυτό είναι ένας ακόμα έξωστρακισμός μας από τα προβλήματα που άφορούν και μάς, επειδή πέρα από γυναίκες είμαστε και πολίτες ενός καπιταλιστικού κράτους που μάς καταπιέζει και έκμεταλλεύεται τόσο σάν γυναίκες, όσο και σάν μέλη των μη προνομιούχων τάξεων του. Γι' αυτό νιώθουμε την ανάγκη να παλέψουμε με άμεσο τρόπο και γι' αυτά τα γενικώτερα προβλήματα. Άκόμα, η χρεωκοπία των σχημάτων της Ε. Α. που έμφανίστηκαν μετά την μεταπολίτευση, όπως προσωπικά τη ζήσαμε, μας κάνει να βλέπουμε την ανάγκη να μεταβληθούν σε συμπεράσματα οι έμπειρίες του παρελθόντος και να παλέψουμε και με τις για να φτιαχτεί μελλοντικά μια πραγματικά επαναστατική οργάνωση στη βάση μιας νέας θεωρία και αντίληψης που να έχει ριζικά αποτινάξει όλες τις σταλινικές καταβολές της προηγούμενης περιόδου. Στη δημιουργία αυτής της αντίληψης θέλουμε και με τις να συμβάλλουμε. Δεν πιστεύουμε αυτή τη στιγμή πώς πρέπει να περιμένουμε να άγγιξουμε όλα τα πολιτικά ζητήματα μέσα από τον άγώνα μας σάν γυναίκες και μέσα από τις γυναικείες οργανώσεις. Πιστεύουμε ότι η γυναίκα πάλη θα μάς φέρει μέσα από μια πορεία και στην γενικώτερη πολιτική, αλλά μπορούμε και από τώρα να έχουμε μια παραλληλη συμμετοχή σ' ένα πολιτικό σχήμα (αν, βέβαια, υπάρχει κάποιο που να θεωρούμε εξέλισιμο και με κάποια προοπτική) και σίγουρα έχουμε μερικά πράγματα να πούμε και για τα γενικώτερα πολιτικά ζητήματα.

Αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι θα συνεργήσουμε στη διάδοση της αντίληψης που θέλει τό γυναικείο κίνημα απλά ένα ακόμα τομέα επέμβασης της πολιτικής ομάδας και τη γυναίκα ομάδα πα-

Διαδήλωση στο Λονδίνο για τό δικαίωμα στην έκτρωση.

Άγγλίδες άνθρακωρύχες.

ράταξη της πολιτικής. Γι' αυτούς που έχουν αυτή την αντίληψη, η πολιτική ομάδα θεωρείται το κέντρο κάθε πολιτικής δραστηριότητας, ο έγκεφαλος απ' όπου εκπέπονται προς πάσα κατεύθυνση οι σωστές απόψεις, ο πόλος έλξης της ανώτερης συνείδησης. Όμως, αν αυτό ήταν, ίσως, αλήθεια για το μπολσεβίκικο κόμμα τις παραμονές της επανάστασης, σίγουρα δεν ισχύει σήμερα για κανένα ζήτημα και όχι μόνο για τις γυναίκες. Τά γνωστά πολιτικά σχήματα δεν έχουν τίποτα να πουν πέρα από γενικόλογες αναλύσεις και επιμένουν να λένε και να θέλουν να καθοδηγήσουν αντί να ευαισθητοποιηθούν στα έρεθίσματα που έρχονται από τους διάφορους χώρους και να προσπαθήσουν να μάθουν απ' αυτούς. Ούτε οι οργανωμένες γυναίκες μπορούν να αξιώσουν να είναι τίποτα άλλο παρά απλά μονάδες μέσα στο γυναικείο κίνημα και στη γυναικεία ομάδα. Σίγουρα η πολιτικοποίηση δίνει μια μεθοδολογία στη σκέψη, πέρα απ' αυτό, όμως, όλες ξεκινάμε τη μελέτη για τη φύση της καταπίεσής μας από το μηδέν, ο ίδιος ο μαρξισμός δεν έχει παρά ελάχιστα να μας πει για την ούσα του προβλήματος. Για μας ο βασικός χώρος απ' όπου ξεκινάμε είναι η γυναικεία ομάδα ή άλλου είδους οργάνωση. Τις έμπειρες μας από 'κεϊ θα μεταφέρουμε σε άλλους χώρους και δεν θα συμβεί το αντίθετο. Η γυναικεία ομάδα πρέπει να έχει πλήρη αυτόνομη για να μπορεί να διαμορφώσει θεωρία, στόχους και κατευθύνσεις στα πλαίσια μιας συλλογικής δουλειάς, όπου κάθε γυναίκα συμβάλει με το τρόπο που μπορεί. Πρέπει να είναι ο πρωταρχικός πυρήνας όπου διαμορφώνονται οι απόψεις κι αυτό να έχει γενική ισχύ, τόσο για τις γυναίκες που δεν έχουν συμμετοχή σε κανένα άλλο σχήμα όσο και για αυτές που έχουν.

Αυτόνομη της γυναικείας ομάδας, όμως, δεν σημαίνει για μας διχασμό και παζιζμό σε δυο διαφορετικά ταμπλά. Νά είμαστε δηλ. γυναίκες με τα ιδιαίτερα προβλήματα μας και τη δικιά μας έκφραση στη γυναικεία ομάδα και με τις γυναίκες και κάποια από τα ανώνυμα μέλη της πολιτικής ομάδας όπου θα έχουμε ένταχτεί σε κάποια έντελως άσχετη με τα γυναικεία προβλήματα λειτουργία. Όχι. Τώρα πιά δεν μπορεί παρά να είμαστε γυναίκες με τα ιδιαίτερα δικά μας προβλήματα και έκφραση παντού—και στην πολιτική ομάδα. Θα έχουμε ρόλο να ενημερώνουμε για τα μηνύματα που στέλνει ο γυναικείος χώρος και να εξετάζουμε διάφορα γενικά πολιτικά ζητήματα και από τη γυναικεία σκοπιά. Αυτό δεν σημαίνει ότι θ' αναπαράγουμε τις συζητήσεις που γίνονται στη γυναικεία ομάδα, γιατί αυτές τις κάνουμε με τις γυναίκες που μας καίνε τα ίδια προβλήματα και μπορούμε να λειτουργήσουμε σ' ένα ισοτόμο επίπεδο. Με τους άντρες δεν νομίζουμε ότι θα φτάσουμε ποτέ να συζητάμε σ' ένα ισοτίμο επίπεδο τα προβλήματά μας. Μαζί τους τώρα θα κάνουμε κάποιες έντελως αρχικές συζητήσεις για να μπορέσουν κάπως να προσεγγίσουν το πρόβλημα. Τα αποτελέσματα αυτής

της προσπάθειας θα καθορίσουν την κατοπινή στάση μας. Θα απαιτήσουμε ν' αλλάξει ριζικά η αντιμετώπισή τους απέναντι στις γυναίκες. Έκεί θα είμαστε άμεσλκτες. Το ότι στόχος μας είναι το σύστημα, δεν σημαίνει ότι δεν χτυπάμε τους φορείς της κυρίαρχης ιδεολογίας σε σχέση με τη γυναίκα. Και αν χρειαστεί, θα συγκρουστούμε μ' αυτούς, όπως αν χρειαστεί θα συγκρουστούμε με τους μπάτσους ενώ στόχος μας είναι ο καπιταλισμός.

Έμεϊς φταίμε βασικά για την κατάσταση που επικρατεί σ' αυτό το χώρο. Γιατί ανεχόμαστε άδιαμαρτυρητα όλη αυτή τη συμπεριφορά απέναντί μας ή στο όνομα της αυτόνομης διαχωριζόμαστε έντελως από τους άντρες, αφήνοντάς τους στη μακάρια ήσυχία τους να εκδηλώνουν ανενόχλητα όλη την αντιδραστική ιδεολογία που κουβαλάνε.

Δεν πιστεύουμε, βέβαια, ότι στα πλαίσια έστω μιας μικρής πολιτικής ομάδας θα κάνουμε τους άντρες "καλούς και δημοκρατικούς" και θα μπορέσουμε έτσι να λειτουργήσουμε σε ισοτίμη βάση μαζί τους. Η μερονεκτική μας θέση αποτελεί έκφραση και αποτέλεσμα μιας ιδεολογίας που ξεπερνάει τους συγκεκριμένους άντρες που βρίσκονται κοντά μας, που πλανιέται πάνω απ' τα κεφάλια μας, που φτάνει σε μας απ' έξω με χίλιους δυο τρόπους και βρίσκεται άφομοιωμένη σε μικρό ή μεγάλο βα-

θμό καί από μᾶς τίς ἴδιες. Ἀναγκαστικά ζοῦμε, κινούμαστε σ' ἓνα κόσμο καί μιλάμε μιά γλῶσσα πού φτιάξαν οἱ ἄντρες. Ἀπελευθέρωση γιά μᾶς δέν σημαίνει ἀφομοίωση καί προσαρμογή μας στόν ἀντρικό κόσμο. Σημαίνει ἀπόκτηση μιᾶς δικιάς μας ταυτότητας καί ἔκφρασης. αὐτό, ὅμως, δέν νομίζουμε ὅτι γίνεται μέ μιά γραμμική διαδικασία, ὅπου διαμορφωνόμαστε κάπου μεταξύ μας καί μόνο μέσα ἀπό

τήν δικιά μας πάλη καί μετά ζητᾶμε νά ἐπικοινωνήσουμε μέ τόν ὑπόλοιπο κόσμο. Μποροῦμε νά χρησιμοποιήσουμε τίς κατακτήσεις μας πού κάθε στιγμή ἔχουμε πετύχει σάν γυναῖκες (μέσα ἀπό τόν δικό μας ἀγῶνα καί λειτουργίες) γιά νά ἐπέμβουμε σάν γυναῖκες καί σέ ἄλλα γενικώτερα ἐπίπεδα καί στίς καταστάσεις πού προκύπτουν ἀπό τήν καθημερινή μας ζωή.

Τό γυναικεῖο κίνημα πού μόλις ξεπήδησε περιέχει μέσα του μιά τεράστια δυναμική. Ἔχει τίς δυνατότητες νά ἐξελιχτεῖ σ' ἓνα ἀπό τά πιά ζωντα νά κομμάτια τοῦ κινήματος. Πρέπει ὅλες νά δουλέψουμε γιά τήν αὐτόνομη ἀνάπτυξή του. Γιά νά διαμορφώσει τήν θεωρία καί τήν τακτική του, νά στήριχτεῖ σέ στέρεες βάσεις καί νά χτίζει τίς δικιές του ὁργανώσεις. Πέρα ἀπ' αὐτό ἡ γυναικεία φωνή πρέπει, πιστεύουμε, νά φτάσει παντοῦ ὅπου μποροῦμ. νά τήν μεταφέρουμε: στοίς χώρους δουλειᾶς, στίς παρέες μας καί στό ἀπόρρητο φρούριο τῶν πολιτικῶν σχηματισμῶν. Νά δουλέψουμε γιά τό χτήσιμο τῆς ἐπαναστατικῆς ὁργάνωσης πού νά ἐκφράζει καί τίς γυναῖκες (διαφορετικά δέν θά μπορεῖ νά εἶναι ἐπαναστατική), κάτι πού δέν θά γίνει ποτέ ἂν βάλουμε στόχο νά χτυπᾶμε τό σύστημα ἀπό ὁδούς ἐντελῶς διαχωρισμένα μεταξύ τους στρατόπεδα τό ἀντρικό καί τό γυναικεῖο.

Μέσα ἀπό τό γυναικεῖο κίνημα καί τίς ὁργανώσεις του θά δυναμωθοῦμε, θά χαράξουμε τοὺς στόχους μας, θά μπορέσουμε νά αἰσθανθοῦμε τήν δύνα-

μή μας καί νά μεγαλώσουμε τήν δικιά μας αὐτοπεποίθηση. Δέν μποροῦμε, ὅμως, οὔτε καί θεωροῦμε ἀναγκαῖο νά περιμένουμε ν' ἀποκτήσει συνολικά μιά τέτοια ὁμοιογένεια καί συνείδηση πού νά ὑπάρξει σάν κίνημα μέ μιά γενική πολιτική παρέμβαση. Ἴσως αὐτό νά μήν συμβεῖ ποτέ.

Ὅμως μέ τά φόντα καί τό στήριγμα πού μᾶς δίνει μποροῦμε, πιστεύουμε, σάν ἄτομα νά ποῦμε ἀπ' τῶρα: Φτάνει πιά νά εἴμαστε στό περιθώριο μιᾶς ἱστορίας καί πολιτικῆς πού γράφεται ἀποκλειστικά ἀπό ἄντρες. Γνωστό τό γνωμικό "Πίσω ἀπό κάθε μεγάλο ἄντρα βρίσκεται μιά γυναίκα". Φτάνει πιά νά εἴμαστε πίσω ἀπό κάθε μεγάλο ἢ μικρό ἄντρα καί ἀπό τοὺς ἄντρες συνολικά. Καί μέσα ἀπό τό γυναικεῖο κίνημα ἀλλά καί ὅπου μποροῦμε νά βρεθοῦμε ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό, εἶναι καιρός νά προσπαθήσουμε πιά νά κάνουμε τή Γυναίκα νά περάσει στό προσκήνιο. Ἡ ἱστορία καί ἡ πολιτική εἶναι καιρός πιά ν' ἀποκτήσουν καί τή γυναικεία τους ἔκφραση καί ὑπογραφή.

Β' ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ

"Όταν τήν άνοιξη του '78, μετά τήν κατάληψη στην Πάτρα, διασπάστηκε ο Ρήγας και δημιουργήθηκε η Β' Πανελλαδική πολλοί ήταν εκείνοι που είχαν στο νέο αυτό σχήμα τήν προοπτική μιιάς εξέλιξης του σε μαζική (για πρώτη φορά) οργάνωση.

Άπό τότε πολλά άλλαξαν στο κίνημα και λόγω στην ίδια τήν Β' Πανελλαδική. Άσχετα από τις διαφορές τυμπανοκρουσίες περί υπερέσχυσης της μιιάς ή της άλλης φράξιας μέσα στην "οργάνωση", οι βασικές θεωρητικοπολιτικές έπιλογές της παραμένουν οι ίδιες, από οργανωτικής δέ πλευράς τά πράγματα ίσως έχουν χειρωτερέψει ακόμα περισσότερο.

Δέν θά προσπαθήσουμε έδω νά αναλύσουμε τις θεωρητικές καταβολές της Πανελλαδικής γιατί αυτό είναι θέμα γενικώτερης ανάλυσης που, εκτός των άλλων, σκοντάφτει και στο γεγονός της θεωρητικής της σύγχυσης, στο παλλαντζάρισμά της ανάμεσα στον Άριστερό Εύρωκομμουνισμό (του στυλ Άλτουσέρ, Πουλατζά, Κλαουντίν, Μάγκρι κλπ) και στην Έπαναστατική Άριστερά. Όπως δήποτε, όμως, είναι άπαραίτητη μελλοντικά μιιά τέτοιου είδους εξέταση των διαφορών γενικών "θέσεων" της Πανελλ-

λαδικής, όπως αυτές για τό κράτος, τον σταλινισμό τις ταξικές συμμαχίες. Γιατί κάποτε πρέπει νά καταδειχτεί ότι η ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος Β' Πανελλαδική παραμένει παγιδευμένη στον σκελετό του ίδιου του Εύρωκομμουνισμού. Απορίπτοντας στην πράξη μιιά έναλλαχτική λύση απέναντι στον Εύρωκομμουνισμό (τουλάχιστον ή "δεξιά" περυγιά της), της άπομένει μόνο ο τυπικός ρόλος της άριστερής σοσιαλδημοκρατίας της δεκαετίας 1915-1925, νά προμήθεύσει δηλαδή ένα άριστερό κάλλυμα στον ρεφορμισμό νά δράσει στο περιθώριο της ταξικής πάλης, νά συνηγορήσει, τελικά, έξω από κάθε άγωνιστική προοπτική για τις ρεφορμιστικές ήγες.

δυο, τρεις ... χιλίες δεκατρείς διαφορετικές, συγχυσμένες αντιληψεις

"Αν υπάρχει κάτι που είναι σάνταρ με τή Πανελλαδική είναι τό γεγονός ότι αυτή δέν είναι οργάνωση ή τουλάχιστον δέν είναι έπαναστατική οργάνωση. Αυτό δέν τό άμφισβητούν (στα λόγια) ούτε τά περισσότερα μέλη της. Και πώς άλλωστε νά διεκδικεί τέτοιους "τίτλους" ένα σχήμα, που ούτε κοι νή θεωρία έχει, ούτε κοινή πολιτική πραχτική.

Και ακόμα περισσότερο, ή σχέση της με τό υποκείμενο της επανάστασης, τήν έργατική τάξη, εί-

ναι άνύπαρκτη και ιδεολογικά και φυσικά. Και αυτό τό τελευταίο έχει αυτή τή στιγμή και τή μεγαλύτερη σημασία, αν σκεφτεί κανείς ότι και ή θεωρία και ή πολιτική συγκεκριμενοποίησή της είναι άδύνατα νά διαμορφωθούν ολοκληρωμένα έξω από οποιαδήποτε σύνδεση με τήν έργατική τάξη. Η Β' Πανελλαδική, όμως, σάν σύνολο δέν έχει καμιά διάθεση νά προσανατολιστεί προς αυτό τό χώρο. Και αυτό δέν είναι άσχετο και με τήν ίδια τήν σύ-

σταση της που στην συντριπτική πλειψηφία της είναι φοιτητική και έπηρεάζει, τουλάχιστον ιδεολογικά, και τα λιγοστά μέλη της που προέρχονται από την έργατική τάξη.

Αυτή η έλλειψη θεωρίας και πολιτικής που άναφέραμε παραπάνω έχει να κάνει με δυο κυρίως αίτιες:

α) Στις πραγματικά διαφορετικές αντιλήψεις που ένυπάρχουν στο σχήμα και...

β) Στο ότι αυτές οι ίδιες οι διαφορετικές αντιλήψεις είναι τελείως συγκεχυμένες με αποτέλεσμα να μην υπάρχει στην πράξη καμιά σαφής διαχωριστική γραμμή ανάμεσά τους.

Τά παραδείγματα άφθονούν:

Στις καταλήψεις μέσα στις συντονιστικές επιτροπές υπήρξαν Πανελλαδικάριοι που άναφέρθηκαν σε "άναχρονιστικές εκπαιδευσεις" ύποστηρίζοντας άποψεις της ΠΠΕΠ, άλλοι που δεν γουστάρizαν τις καταλήψεις, άλλοι που τις είδαν σαν μάζεμα ψήφων για τό ΚΣ της ΕΦΕΕ, άλλοι που τό "παίξαν φρηκιά στα διάφορα καμάκια-πάρτυ κλπ κλπ.

Για την αντιμετώπιση της κρατικής τρομοκρατίας άλλοι φλερτάρουν και κατόπι τά φτιάχνουν με τους νεκραναστημένους ΕΔΑίτες, Πολίτες κλπ, δημιουργώντας σχήματα που, έλλείψει μιās ξεκάθαρης επαναστατικής τάσης, είναι καταδικασμένα να παίξουν τό ρόλο του ψηφουσυλλέκτη για τους ρεφορμιστρες.

Μερικοί βλέπουν να προωθεϊται ένα αντιτρομοκρατικό κίνημα στις γειτονιές (χωρίς να ξέρουν τί μορφή θά έχει αυτό), όρισμένοι έπεμβαίνουν στην "Ομάδα Πρωτοβουλίας και όλοι μαζί άγωνιούν για τό μέλλον της αντιτρομοκρατικής πάλης.

Και κάπου ανάμεσα σ' όλα αυτά πλανάται ή έντονη άνησυχία για την ανάγκη της σύνδεσης της Παναλλαδικής με τό μαζικό κίνημα έξω άπ' τό πανεπιστήμιο. Και έδω γίνονται ό χαμός.

Κάποιοι άπαξιούν τελείως έστω και να σκεφτούν κάτι τέτοιο και επιδιώκουν συζητήσεις κορυφής με τό Γλέζο, τόν Έλεφάντη και τους κολλητούς τους. Είναι τελείως περιτό, όμως, ν' άναφερθούμε σ' αυτούς. Ποτέ δεν είχαν καμιά σχέση με όποιαδήποτε επαναστατική προοπτική και τά συγκυριακά φλέρτ τους με την Έπαν. Άριστερά όφείλονται καθαρά στόν καταξιωμένο άρριβισμό τους.

Τά ίδια πάνω κάτω ισχύουν και για τους κλεισμένους στα γραφεία των συνταχτικών επιτροπών που βλέπουν τη σύνδεση με τους άγώνες της εργατικής τάξης περιορισμένη στις σελίδες του "Άγωνα".

Και έρχόμαστε έτσι σε εκείνους τους άγωνιστές που βλέπουν πραγματικά την άναγκαιότητα της μαζικής δράσης σαν θετικό καταλύτη για τη μετατροπή της Πανελλαδικής σε επαναστατική όργάνωση. Δυστυχώς, όμως, γι' αυτούς οι καλές προθέσεις δεν οδηγούν άναγκαστικά και στην σωστή πολιτική πραχτική.

Οι σύντροφοι αυτοί ξεκινούν από την έκτίμη-

σηση ότι σήμερα "άνοίγονται διάφορα μέτωπα που λίγο πολύ πρέπει κανείς να επέμβει σε ό λα για να διαμορφώσει την θεωρία και την πολιτική του". Τέτοια μέτωπα είναι τό φοιτητικό, οι γειτονιές, ή τρομοκρατία, τά κεντρικά πολιτικά προβλήματα, τό έργατικό κίνημα και πολλά άλλα, κεντράροντας κύρια στις γειτονιές και στο έργατικό κίνημα. Έκφραστες τους τά "Αύθαίρετα" και ή "Επιτροπή Έργαζομένων".

Όσο άφορά τις γειτονιές νομίζουμε ότι τά προβλήματα που ένυπάρχουν είναι δυο χωρίς ν' άρνιόμαστε γενικά την άναγκαιότητα της δουλειάς σ' αυτό τό τομέα από μια πραγματικά επαναστατική όργάνωση: Γίνεται μια κάποιου είδους μηχανιστική μεταφορά του κινήματος γειτονιών που δημιουργήθηκε την τελευταία 10/ετία στην Γαλλία, Ίταλία και Άγγλία. Άλλά εκεί υπήρχε τό υλικό ύπόβαθρο για ένα τέτοιο κίνημα. Και αυτό ήταν είτε ή ριζοσπαστικοποίηση που συνεπάγεται ένας Μάης (Γαλλία), είτε μια δυνατή εργατική τάξη (Άγγλία 1970-74), είτε τέλος και τά δυο μαζί (Ίταλία). Χώρα τό γεγονός ότι ή ίδια ή δομή της γειτονιάς σ' αυτές τις χώρες (π.χ. τεραστιά οίκοδομικά τετράγωνα με κοινό ιδιοκτήτη) δίνει την δυνατότητα κοινής αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Άν πάλι, όπως αυτό συμβάλνει μάλλον, γειτονιά έννοούν τους πολιτικοποιημένους ή τους επαναστάτες της συνοικίας, τότε αυτό δεν είναι ανάγκη να γίνει με μια ιδιαίτερη δουλιά προς αυτό τό τομέα και μάλιστα όταν αυτή ή δουλιά είναι ή πρώτη έπαφή της Πανελλαδικής με τό έξωπανεπιστημιακό μαζικό κίνημα. Αυτοί οι επαναστάτες βρίσκονται παντού από τό παν/μιο μέχρι τις συγκεντρώσεις. Τελικά και τά ίδια τά Αύθαιρετα αγοράζονται κύρια άπ' αυτό τό κόσμο και όχι γενικά από τους πολιτικοποιημένους, έστω, της γειτονιάς.

Τέλος αν ή προσπάθεια στρέφεται προς την εργατική τάξη επιδιώκοντας να φτάσει σ' αυτή μέσα άπ' την γειτονιά τότε ή άποτυχία της προεξοφλείται από τώρα. Για τους άγωνιστές της επαναστατικής άριστερας που φάγαν στη μάπα τις γειτονιστικές προσπάθειες των όργανώσεών τους στην περίοδο 1975-1978 αυτό είναι φανερό. Η κατάληξη μιās τέτοιας προσπάθειας είναι ή συσπείρωση των πιο χαμηλών στοιχείων της εργατικής τάξης σε συλόγους, επιτροπές κλπ όπου στην καλύτερη περίπτωση άκούνε ρόκ και στη χειρότερη πράγματα άσχετα με εκείνα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι στη ζωή τους. (Σ' αυτό θά συμβάλλει βέβαια και ό έντονος διανοουμενισμός των μελών της Παναλλαδικής).

Άπό την άλλη μεριά ή Έπιτροπή Έργαζομένων που πραγματικά κάτω από άλλες προϋποθέσεις θά μπορούσε ν' άποτελέσει μια όμάδα πίεσης για την ύπόλοιπη Παναλλαδική για μια "στροφή" της "όργάνωσης" προς τόν έργατικό χώρο, βλέπει την δουλιά της να είναι καθαρά συνδικαλιστική και ουσιαστικά να περιορίζεται σε μ ά αποσπασματική επέμβαση στα σωματεία (έκείνων βέβαια των μελών που άνή-

κουν σέ τέτοια). 'Αλλά μιά τέτοια δουλιά, καθώς γίνεται χωρίς καμιά προκαθορισμένη πολιτική, δέν μπορεί παρά νά καταλήξει στον ίδιο άκτιβισμό καί χειροτεχνισμό πού ήταν έξώφθαλμος καί στίς θργα νώσεις τής επαναστατικής άριστερας τό '75. 'Από τήν άλλη τά στεγανά πού ύφίστανται στην Πανελλαδική (καί σ' αὐτά θ' αναφερθοῦμε αναλυτικότερα με-τά) έμποδίζουν τήν οποιοδήποτε σύνδεση τής υπό-λοιπης οργάνωσης μέ μιά δουλιά στον έργατικό χῶ-ρο πού γιά μᾶς αποτελεί τόν κυρίαρχο τρόπο γιά τήν μετατροπή μιᾶς οργάνωσης σέ επαναστατική τέτοια. ('Οπωςδήποτε τό θέμα τοῦ πῶς χτίζεται μι-α οργάνωση, τίρόλο παίζει ή επαφή μέ τήν έργατι-κή τάξη, τί εἶναι έργατική πολιτική έφημερίδα κλπ εἶναι πολύ πλατύτερο καί ξεπερνᾷ τά πλαίσια αὐ-τοῦ τοῦ ἄρθρου πού σκοπό του ἔχει νά κεντράρει στό τί εἶναι ή Πανελλαδική αὐτή τή στιγμή.

...αν η Πανελλαδικη δεν συμπεριφεροταν σαν οργάνωση, ενώ δεν είναι τέτοια

Πῶς γίνεται, ὅμως, αὐτό;

Κάτ' ἀρχάς ή πολιτική γραμμή βγαίνει ἀπό 15 άτομα πού κινούνται ἀνάμεσα στό Γραφεῖο τοῦ Κ.Σ καί τή Συνταχτική τοῦ 'Αγῶνα. Αὐτοί ξέρουν, αὐτοί εἶναι οἱ ἀνεβασμένοι πολιτικά, ἀπό 'κεῖ καί πέρα... ζήσε Μᾶν μου νά φᾶς τριφύλλι. 'Η βάση (μιᾶ πραγματικά ἰδιόζουσα μορφή βάσης) ἀπλά ἀκολουθεῖ χωρίς νά ἔχει παρά ἐλάχιστη συμμετοχή στίς διε-ργασίες ἐκπόνησης τής γραμμής. 'Οχι κύρια ἐπειδή οργάνωτικά δέν τής δίνεται ή δυνατότητα, ἀλλά λόγω τοῦ χαμηλοῦ ἐπίπεδου πολιτικής συνείδησης πού τήν διακρίνει.

Τά πάντα γίνονται μέ βάση "πρωτοβουλιακές" ἐνέργειες, ὁ φιλελευθερισμός εἶναι κάτι τό ἀπί-στευτο. Ἐνας φιλελευθερισμός πού ἐντείνει τόν οὐσιαστικό συγκεντρωτισμό τής "οργάνωσης". Τά "μέλη" τής Πανελλαδικῆς χωρίς νά ἔχουν παρά ἐ-λάχιστη συμμετοχή στίς πολιτικές διεργασίες της δέν πιστεύουν στην πολιτική της (καί ποιά ἄραγε πολιτική της), ἀλλά στην οργάνωση σάν τέτοια.

Τό πανάρχαιο χαρακτηριστικό τῶν σταλινικῶν καί σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων, ή πίστη στην οργάνωση καί όχι στην πολιτική της, πού πηγάζει ἀπό τήν ἀπολιτικότητα τής βάσης, εἶναι ἐξώφθαλμο καί στή Β' Πανελλαδική. Τό σχῆμα ἔχει φετιχοποιή-θεῖ, ὅλοι βλέπουν τήν ἀδυναμία του νά συνεχίσει καί ἐλάχιστοι τολμοῦν νά θίξουν τά βασικά προ-βλήματα θεωρίας, πολιτικῆς καί λειτουργίας του.

Περηφανεύεται βέβαια ή Πανελλαδική ὅτι μέ αὐτό τό τρόπο σπᾶει τήν παραδοσιακή οργάνωτική μιζέρια τοῦ ἄκρατου συγκεντρωτισμοῦ τῶν ἄλλων οργάνώσεων. 'Αλλά δυστυχῶς τά πράγματα δέν εἶ-ναι τόσο ἀπλά.

Νομίζουμε ὅτι ή παράθεση περισσοτέρων (γνωσ-τῶν ἤδη) διαφορῶν πού ύφίστανται στην ΕΚΟΝ Ρ.Φ. Β' Πανελλαδική θά ήταν περιττή στό νά καταδείξει τό ὅτι αὐτή δέν εἶναι οργάνωση μέ ἐνιαῖα πολι-τική, θεωρία καί πράξη. Αὐτό δέν θά πείραζε βέβαια καθόλου, εἰδικά στή σημερινή κατάσταση τοῦ κινή-ματος ὅπου ὁ κάθε ἀγωνιστής έρευνᾷ γιά καινούρ-γιες πραχτικές πού νά μποροῦν νά δώσουν μιᾶ προ-οπτική γιά τήν ἐπὶν. ἄριστερά νά βγεῖ ἀπό τήν χλαπάτσα πού τήν καλύπτει χρόνια τώρα. 'Ισα ἴσα τούναντίον θά ήταν θετική ή οποιαδήποτε ἀντιπα-ράθεση ἀπόψεων μεταξύ τάσεων καί φραξιῶν μέσα σ' ἓνα τέτοιο σχῆμα ὅπως ή Πανελλαδική. 'Ολα αὐτά θάταν καλά ἂν...

Γιατί ἀκριβῶς αὐτός ὁ τρόπος λειτουργίας εἶ-ναι ἐκεῖνος πού βοηθάει στην ἀνάπτυξη γραφειο-κρατικῶν δομῶν μέσα στην οργάνωση καθώς, ὅπως εἴπαμε, οἱ οὐσιαστικές ἐξουσίες περιορίζονται στό χέριο ὅλο καί λιγώτερων ἀτόμων. Εἶναι μέ ἄλ-λα λόγια ή ἄλλη πλευρά τοῦ νομίσματος πού ὀνορ-ζεται γραφειοκρατικοποίηση.

Ταυτόχρονα τά στεγανά πού ύφίστανται στην "ορ-γάνωση" έμποδίζουν ἔστω καί τήν παραμικρή διακί-νηση ἰδεῶν. Οἱ φοιτητές μέ τούς φοιτητές, οἱ ψυ-χίατροι μέ τούς ψυχιάτρους, οἱ ἐργαζόμενοι μέ τούς ἐργαζόμενους, οἱ δικηγόροι μέ τούς δικηγό-ρους καί τό Γραφεῖο τοῦ Κ.Σ. μέ τόν ἑαυτό του. Γιά ἐσωτερικό δελεῖο οὔτε συζήτηση. 'Η μάλλον πολλές συζητήσεις ἀλλά τίποτε τό οὐσιαστικό στην πράξη. 'Ενας τρόμος πού ἐνώνει ἀπό τά πιδ συνέιδη-τά μέχρι τά πιδ χαμηλά μέλη μπροστά στην πιθανό-τητα διακίνησης οποιασδήποτε καινούργιας ἁποψης. Γιατί ἄς μή ξεχνᾶμε ὅτι στό βάθος ὑπάρχει μιᾶ κοινή ἰδεολογία πού συνενῶνει τούς πάντες ἐνά-ντια σέ κάθε τί πού μπορεῖ νά ταραξει τό ἐφησυ-χασμό τους. Τουλάχιστον αὐτό ἔδειξε καί ή ἐκ τῶν πρότερων τρομαχτική ἀντίσταση πού ἔδειξαν καί στίς δικιές μας προτάσεις καί ἀντιρήσεις γιά τή δουλιά στίς γειτονιές καί στην 'Επιτροπή Ἔργα-ζομένων.

Καί ἐνῶ αὐτή εἶναι ή κατάσταση πού ἐπικρατεῖ ή Πανελλαδική δέν προβληματίζεται στό νά προχω-ρεῖ σέ "στρατολογήσεις" μισοπολιτικοποιημένων σ' ἓνα μέτρο ἀγωνιστῶν πού ἐντείνουν ἀκόμα περισ-σότερο τίς ἤδη προβληματικές ἐσωτερικές λειτου-ργίες της.

"Ε λοιπόν σύντροφοι, στην Β' Πανελλαδική ή "διακίνηση των ίδεων" δεν γίνεται με φράξιες ή τάσεις. Γίνεται με **τ ρ ι γ κ ε ς**. Μπορεί να φαίνεται λίγο βαριά ή λέξη, αλλά δυστυχώς έτσι ορίζεται και από τα λεξικά οι συννενοήσεις και διαβουλευσεις ανάμεσα σε 15 άτομα που αποφασίζουν ουσιαστικά για μία άδρανοποιημένη από τη φύση της βάση.

Όπωςδήποτε, όμως, δεν θα πρέπει να περάσει απαρατήρητο και το γεγονός ότι, αν είναι κάτι που θυμίζει σε πολλά σημεία ή Πανελλαδική είναι οι οργανώσεις της έπαν. άριστεράς την περίοδο '74-75. Ό χειροτεχνισμός του "πᾶμε ό-πν γίνεται βαβούρα" ή "στούς βιβλιοϋπάλληλους έχουμε μέλη, άρα στρέφουμε έκεϊ την δουλιά μας στο έργατικό", οι λαϊκίστικες αντιλήψεις για έπέμβαση στα Δημοτικά Συμβούλια, οι φαπλατάδικες κεντρικές πολιτικές εκδηλώσεις κλπ κλπ ήταν από τα βασικά χαρακτηριστικά της Ε.Α. την περίοδο αυτή.

Άλλά ή Πανελλαδική έχει και κάτι παραπάνω. Τό ότι σέρνει μαζί της τις αντιλήψεις του Εύρωκομμουνισμού (δεξιού ή άριστερου) που τη φέρνουν σε άκόμα πιο άσχημη θέση. Όμως, καθώς είπαμε και στην άρχή ή ανάλυση του φαινομένου "άριστερός εύρωκομμουνισμός" είναι θέμα που ξεπερνά τους σκοπούς αυτού του άρθρου.

Σίγουρα ένα κομμάτι άγωνιστών που κινούνται αυτή τη στιγμή μέσα στις γραμμές της Πανελλαδικής τείνει να προσεγγίσει τις απόψεις (αυτές έστω που υπάρχουν) της επαναστατικής άριστεράς. Η προφανής ανικανότητα της "όργάνωσης" να κατακτήσει μια γνήσια επαναστατική θεωρά και πράξη τους σπρώχνει αντικειμενικά σε άλλου είδους επιλογές έξω από τα θωλά νερά του Άριστερου Εύρωκομμου-

Τό κείμενο αυτό γράφτηκε στις άρχές του Ιούνη, όταν δεν είχε αποφασιστεί ακόμα τό συνέδριο. Πιστεύουμε ότι ή ουσιαστική κατάσταση μέσα στην Πανελλαδική δεν άλλαξε καθόλου από τότε, τό συνέδριο, όμως, σίγουρα αποτελεί ένα νέο στοιχείο. Θα προσπαθήσουμε ν' ασχοληθούμε μ' αυτό, όταν θα έχουν τελιώσει και οι συζητήσεις πάνω στη μορφή και τό περιεχόμενο του μέσα στην ίδια την Πανελλαδική.

Στην κατάσταση, όμως, που βρίσκεται ή Πανελλαδική, ένα συνέδριο δεν θα είναι τίποτα περισσότερο από μια άκόμα απόδειξη του μικρομεγαλισμού της. Δεν είναι αυτό που θα δώσει λύσεις στα προβλήματά της.

νισμού. Δυστυχώς, όμως, και αυτοί οι σύντροφοι είναι δεμένοι με αυτό το είδος της έσωτερικής λειτουργίας που κάθε άλλο παρά άμφισβητούν την δομή της Πανελλαδικής. Στριμωγμένοι στα διάφορα καθοδηγητικά όργανα παίζουν τό σκύλο με τη γάτα με τις αντίθετες τάσεις, άπομονωμένοι από τη χαλαρή βάση που προτιμά να περνά τις ώρες της πιδήσυχας.

Εμείς δεν είμαστε καθόλου διατεθειμένοι να παίζουμε αυτό τό ρόλο. Τόν φάγαμε άρκετά στη μάπα στο ΚΚΕ, στην πρώτη ή Επαναστατική Άριστερά, στους Μαρξιστές. Για μας πολιτική (έστω και πολιτική φράξια) σημαίνει ξεκάθαρη τοποθέτηση των απόψεών μας και όχι παρασυζητήσεις σε διαδρόμους.

Αν είχαμε εκείνες τις ύποκειμενικές δυνατότητες να παλαίψουμε άνοιχτά και σ' όλοκληρη την Πανελλαδική τις απόψεις μας, θα τ' είχαμε κάνει. Δυστυχώς ή έλλειψη αυτών των δυνατότητων περιόρισε την συμμετοχή μας στην Έπιτροπή Έργαζομένων, όπου οι προτάσεις μας θάφτηκαν άκριβώς λόγω αυτών των στεγανών.

Η Πανελλαδική δεν θα ξεπεράσει τόν ίδιο της τόν έαυτό με την πρέση που θ' ασκήσουν οι γειτονίες ή ή έπιτροπή έργαζομένων στα κεντρικά όργανα της "όργάνωσης". Τα προβλήματα θα λυθούν μόνο με την ά ν ο ι χ τ ή αντιπαράθεση των απόψεων έστω και αν αυτό έχει σαν τίμημα την διάλυση του ίδιου του σχήματος. Η περίοδος που περνά τό κίνημα άπαιτεί ξεκάθαρες αντιλήψεις και ή Πανελλαδική είναι ή τελευταία που μπορεί να προσφέρει τέτοιες.

Η ΕΚΟΝ Ρ.Φ. Β' Πανελλαδική θα διασπαστεί κάποτε ούτως ή άλλως. Και ή ταχτική του "όσο πιο άργά τόσο καλύτερα" δεν είναι πάντα εκείνη που έχει τα καλύτερα άποτελέσματα.

Και κάτι άλλο.

Τό αν οι κλίκες στην Πανελλαδική χρησιμοποιούν την συνεργασία με την Επαναστατική Πρό(σ)κληση (την περίοδο Μάρτη-Μάη '80) για ν' άλληλοχτυπιούνται μεταξύ τους, δεν μας νοιάζει καθόλου. Έκεϊνο που μας νοιάζει είναι οι λασπολογίες. Αυτές δεν πρόκειται να τις άνεχτούμε.

Έτσι για να ξεκαθαρίσουν τα πράγματα:

1) Ποτέ δεν άρνηθήκαμε σε μέλη της Πανελλαδικής να διαβάσουν τό παραπάνω κείμενο πριν μπει στο περιοδικό.

2) Ποτέ δεν άρνηθήκαμε να γραφτεί στην Πρό(σ)κληση άπάντηση σ' αυτό τό άρθρο από όποιοδήποτε.

Αυτά.

τουρκία

(Γράμμα Τουρκου συντροφου στο περιοδικό.
Γραφτηκε το Μαη του '80)

Δεν είναι πολλά τα πεδία όπου η σημερινή Τουρκική Κυβέρνηση (Ντεμιρελ) μπορεί να καυχεται επιτυχίας, ακόμη και μέσα στα πλαίσια της δικιάς της ορολογίας. Παρα ταυτα σ' ενα και μονο σημείο πετυχε αρκετα πραγματα. Κατορθωσε να πετυχει μια περιορισμενη αλλα συνεχη ροη οικονομικης βοηθειας απο την Δυση προς την χωρα, με την πιθανοτητα η βοηθεια αυτη ν' αυξηθει στο μελλον.

Γιατι οπως οι Δυτικες κυβερνησεις ξαφνικα ενδιαφερθηκαν να δωσουν χειρα βοηθειας στην Τουρκια.

Μια απαντηση είναι σιγουρο οτι βρισκεται στην αλλαγή της ατμοσφαιρας στην παγκοσμια πολιτικη σκηνη, στην διαθεση που εμφανιζουν και η Δυση και η Ανατολη για επιρτροφη σε μια ψυχροπολεμικη περιοδο. Κι' δικωτερα, η ολο και περισσοτερη αβεβαιοτητα και ασταθεια στην ισοροπια δυναμεων στην Μεση Ανατολη, εξαναγκασει Δυση και Ανατολη να δυναμωσουν και σταθεροποιησουν τις " σφαιρες επιροης " τους στην περιοχή αυτη.

Η ασταθεια αυτης της περιοχης προχωρησε πολυ πιο μακρυα απο την προυπηρχουσα Αραβο-Ισραηλινη διαμαχη και το προβλημα της Παλαιστινης. Το Ιρακ κυβερναται απο ενα εξωφρενικα αντιλαιο Μπααθιστικο καθεστως που αντιμετωπιζει μια εντονη αντιπολιτευση απο τους Κουρδους, τους Σιιτες και το φιλωρσικο Κομμουνιστικο Κομμα, και επιβιωνει μονο χαρις στην κτηνωδη κρατικη καταστολη. Η Συρια κατεχεται τελειως απο τα μελη (συγκεκριμενα, σχεδον απο μια οικογενεια) μιας θρησκευτικης μειοψηφιας. Η Αιγυπτος για χρονια τωρα είναι σαν ενα βαρελι μ' εκρηκτικα ετοιμο να σκασει. Ο Λιβανος μιλαει απο μονος του για το σε τι κατασταση βρισκεται. Και πανω απ' ολα το Τραν

βρισκεται σε κατασταση ολοκληρωτικου χαους, και εσωτερικα αλλα και οσον αφορα την θεση του στο διεθνες συστημα.

Οι προσπάθειες των Αμερικανων να διατηρουν την αξιοπιστια του Ισραηλ και της Αιγυπτου σαν συμμαχους τους, η Ρωσικη επεμβαση στο Αφγανισταν, η στροφη του Πακισταν προς την Αμερικη, ολα τα παραπανω πρεπει να ειδωθουν απ' αυτη τη σκοπια. Και φυσικα η Τουρκια είναι ενα σημαντικό κομματι αυτης της εικονας.

Η κριση στην Τουρκια, που αντανακλαται στο εξωτερικο κυρια απο τις στατιστικες των θυματων απο πολιτικη βια, εχει αποκτησει τετοια εκταση, ουτως ωστε η επιβιωση του παροντος καθεστωτος να βρισκεται σε αμεση σχεση με καποιου ειδους βιαια αναστατωση-εμφυλιο πολεμο η πραξικοπημα. Αυτην ακριβως την αναστατωση σκοπευει να εμποδισει η εξωτερικη βοηθεια

Περίπου για δυο χρονια, μεχρι το Νοεμβρη του '79, στην κυβερνηση βρισκονταν το σοσιαλ-δημοκρατικο Λαικο Ρεμπουμπλικανικο Κομμα του Ετσεβιτ. Είναι σημαντικό να καταλαβουμε οτι ηταν η πρωτη σοσιαλδημοκρατικη κυβερνηση στην ιστορια της Τουρκιας και κατασυνεπεια ενα καινουργιο πειραμα και για την κυριαρχη ταξη και για τους εργατες. Ο Ετσεβιτ προσφερε ειρηνικη " αλλαγη " και μεταρρυθμισεις στην εργατικη ταξη και την ιντελιγκεντια των πολλων, και ανεβηκε στην εξουσια με την συντριπτικη υποστηριξη της εργατικης ταξης (Το συνθημα " ετσεβιτ η ελπιδα μας " εγινε γρηγορα πολυ μαζικο). Ταυτοχρομα προσφερη στην μπουρζουαζια την προοπτικη μιας ειρηνικης εργατικης ταξης, ενος μειωμενου κινήματος κοινωνικης αμφισβητησης και μιας χωρις πολλα προβληματα λειτουργουσας οικονομιας.

Ο Ετσεβιτ αποτυχε, οπως αποτυχανουν και

όλες οι σοσιαλδημοκρατικές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στις υπανάπτυχτες οικονομίες σε εποχή κρίσης.

Στα τέλη του 1979 τα προβλήματα της Τουρκικής οικονομίας είχαν βαθυνεί ακόμα περισσότερο.

Οι ριζες αυτών των προβλημάτων βρίσκονται στην ίδια την δομή της οικονομίας. Ενώ ο πληθυσμός τώρα μοιράζεται εξ ίσων ανάμεσα στις αστικές και αγροτικές περιοχές και η γεωργία αποδίδει μόνο το 21% του εθνικού εισοδήματος (η βιομηχανία το 25%), οι εξαγωγές είναι κυρία γεωργικές. Βαμβάκι, καπνός και αποτελούν το 40% όλων των εξαγωγών. Από την άλλη μεριά το 40% των εισαγωγών είναι μηχανήματα και βιομηχανικός εξοπλισμός γενικά. Παρα τις επανειλημμένες προσπάθειες να μειωθούν οι εισαγωγές και να αυξηθούν οι εξαγωγές, το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών της Τουρκίας ήταν 4 δισεκατομ. δολάρια το 1977 και 3 δισεκατομ. το 1978. Σαν αποτέλεσμα του εξωτερικού δανεισμού για να καλυφτεί το έλλειμμα, το εξωτερικό χρέος είναι σήμερα 18 δισεκατομ. δολάρια, και μόνο τα επιτόκια είναι 25 δισεκατομ. το χρόνο.

Οι συνεπειές αυτού του μπλόκαρισματος ήταν καταστροφικές για την υτοπία οικονομία. Μόνο το 4% των εισαγωγών είναι προϊόντα για την κατανάλωση. Τα υπολοιπά είναι εισαγωγές αναγκαίες για την βιομηχανική και αγροτική παραγωγή. Τα τελευταία δε δύο χρόνια μειώθηκαν οι εισαγωγές και αυτών ακόμα των τελευταίων. Έτσι αυτή τη στιγμή η βιομηχανία λειτουργεί μόνο γύρω στο 50%. η και λιγότερο της συνολικής ικανότητας της. Δεν περνά μερά χωρίς να ακούσεται ότι κάποιο εργοστάσιο δεν αντέξε στον ανταγωνισμό, εκλείσει απολυώντας εκατοντάδες ή και χιλιάδες εργατών.

Αυτό είχε δύο συνεπειές: πληθωρισμό και ανεργία. Και στα δύο αυτά πεδία η Τουρκία είναι πρωταθλήτρια σ'ολοκληρή την Ευρώπη. Και τα δύο έχουν άμεσα και κατασρεπτικά αποτελέσματα στον πληθυσμό. Ο πληθωρισμός σήμερα πρέπει να είναι πάνω από 100%. Και ο υψηλός τιμαριθμός συνοδεύεται από έλλειψη σ'ένα αριθμό προϊόντων: βενζίνη, καφές, πετρέλαιο,

ζαχαρή, τσιγάρα, τσai, κλπ, κλπ. Από την άλλη μεριά η ανεργία έχει φτάσει σε επίπεδα πάνω από 20% που σημαίνει γύρω στα 3 με 4 εκατομ. ανέργων. Η ανησυχιακή αύξηση της μη πολιτικής βίας στους δρόμους των μεγάλων πόλεων δεν θα πρέπει να εκπληξεί κανένα.

Εντός από την πλήρη αποτυχία να κάνει κάτι για την ανακούφιση της οικονομίας, η κυ-

— Έμεις παράγουμε τό κάρβουνο, έμεις θα έλέγουμε τή παραγωγή. λέει τό πανώ.

Βερνση Ετσεβίτ ήταν τελειώς ανίκανη να ελέγξει το φηλο επίπεδο της μαχητικότητας της εργατικής τάξης και την πολιτική βία. Η επιβολή του στρατιωτικού νόμου σε 13 επαρχίες τον Δεκεμβρή του 1978 ήταν μια ξεκαθαρή αποδοχή της αδυναμίας μιας σοσιαλδημοκρατικής κυβέρνησης. Φτάνοντας στα τέλη του 1979 το κλασσικό δίλημα αυτού του είδους των κυβερνήσεων εμφανίστηκε ξεκαθαρό: Ο Ετσεβίτ είχε αποξενωθεί και από την αστική τάξη και από την ίδια του την εκλογική βάση, την εργατική τάξη.

Τον Νοέμβριο του 1979 μια νέα κυβέρνηση Ντεμιρέλ πήρε την εξουσία υποστηριζόμενη από το φασιστικό κόμμα Εθνικής Δράσης και το θρησκευτικό κόμμα Εθνικής Σωτηρίας. Η νέα κυβέρνηση άμεσα αρχισε να εφαρμόζει την πολιτική που προτεινε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με σκοπό να πετύχει την εξωτερική βοήθεια. Μεσα σε λίγους μήνες έγιναν δύο υποτιμώσεις μια 50% και μια 25%. Οι τιμές αφεθηκαν ελεύθερες και κομμάτια του δημοσίου τομέα της οικονομίας ανοίχτηκαν διαπλάτα στο ιδιωτικό κεφάλαιο. Όμως, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα είναι αλυτά. Για δύο αιτίες. Κατ' αρχή η εξωτερική βοήθεια σίγουρα δεν είναι λυ-

ση. Γύρω στον Ιουνή γίνοντουσαν διαπραγματεύσεις για 1,5 δισεκ. δολάρια. Το ίδιο το ύψος του ποσού μας δείχνει το μέγεθος του προβλήματος: 1,5 δισεκ. δολάρια δεν καλύπτει ούτε τα επιτόκια ενός χρόνου, και μόλις φτάνει να καλύψει τις εισαγωγές πετρελαίου της Τουρκίας για ένα χρόνο.

Το δεύτερο εξ ίσου σημαντικό πρόβλημα για την Τουρκική αρχούσα τάξη είναι η ανικανότητα της να κάνει την εργατική τάξη να πληρώσει για την κρίση.

Ενώ, η Τουρκία είναι μια απ' αυτές τις χώρες που μας κάνουν να φανταζομαστε τοπία με μια τεραστία αγροτία σκλαβωμένη μακριά στην επαρχία, αυτή η εικόνα δεν είναι πια ρεαλιστική. Ένα αντίστοιχο με την αγροτία ποσό του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού απασχολείται στην βιομηχανία και τις υπηρεσίες. Σήμερα η βιομηχανική εργατική τάξη αριθμεί γύρω στα 4 εκατομύρια. Επομένως είναι ακόμα σχετικά μικρή αλλά και με νεαρή ηλικία υπαρχής. Αλλά το επίπεδο μαχητικότητας και οργάνωσης της παει πολύ μακρύτερα από το μέγεθος και την ηλικία της.

Η Τουρκική εργατική τάξη έχει τα μονα ανεξαρτήτα σωματρία σ' ολοκληρή την Μεση Ανατολή. Υπάρχουν δυο ομοσπονδίες η TURK-IS, αρχικά ένα κιτρινο συνδικατο, τώρα όμως ανεξαρτήτο, με αριθμο μελωβ 1,5 εκατομ. και η DISK, η Ομοσπονδία Προοδευτικών Συνδικατων, μια μαχητική διασπαση της TURK-IS, με σχεδον Ιεκατομ. μελη.

Επιπροσθετα οι μισθωτοι στις υπηρεσίες, που δεν επιτρεπεται να εχουν σωματεια, είναι οργανωμενοι σε επαγγελματικες ενωσεις, που συχνα είναι πιο μαχητικες απο τα σωματεια.

Αυτα τα σωματεια, ειδικωτερα η DISK, παλεφαν μ' επιτυχια εναντια σε καθε προσπαθεια για μια αμεση επιθεση στην εργατική τάξη, τα τελευταία χρονία. Το 1970 μια προσπάθεια έγινε να περάσουν νομοί εναντία στα σωματεια. Εκατονταδες χιλιαδες εργατες διαδηλωσαν στους δρομους της Ισταμπουλ, σε μαχες με την αστυνομία και το στρατο που διαρκεσαν δυο μερες. Ο νομος παρθηκε αμεσως πισφ.

Το 1976 έγινε μια προσπάθεια να επεκταθει ο χρονός λειτουργίας των Κρατικών Δικαστηρίων

Ασφαλείας που ιδρυθηκαν την προηγουμενην περιοδο κατω απο στρατιωτικο νομο. Δυο απο τους τρεις δικαστες αυτων των δικαστηριων υποδεικνυόντο απο τους στρατιωτικους.

Σχεδον μισο εκατομυριο εργατες ανταποκριθηκαν στο κλεσμα της DISK για γενική απεργία Τα δικαστηρια καταργηθηκαν.

Πολυαριθμοι αγωνες τα προηγουμενα 10 χρονία υποδηλωνουν οτι ανοιχτες επιθεσεις στην εργατική τάξη δεν είναι και τοσο ευκολες για την μπουρζουαζία.

Η λαϊκή ανταποκριση στα προσφατα " οικονομικά μετρα " του Ντεμιρελ ήταν η εξαπλωση εξαιρετικά μαχητικων απεργιων. Το φλεβαρη οι μισοι εργατες στο TARIS, μιας βιομηχανιας επεξεργασιας αγροτικων προιοντων κοντα στη Σνυρνη (που απασχολει 11.000 εργατες) ανακαλυφαν οτι επροκειτο να απολυθουν για να παρουν τις θεσεις τους συμπαθουντες της κυβερνησης. Το εντεκα εργοστασια της TARIS αμεσως καταληφθηκαν. Οι εργατες πεταχτηκαν εξω μονο μετα απο μαχες αρηετων ημερων με 2.000 περιπου ειδικα στρατευματα με τανκς, αρες και ελικοπτερα. Οι μαχες ξαπλωθηκαν και στους δρομους της Σμυρνης.

Αυτη την χρονία ακόμα ελαβαν χωρα πολυμερες και μαχητικες απεργιες στην βιομηχανία Μεταλου, στις κλωστουφαντουργίες (πανω απο 2.000 απεργοι) και στις Τουρκικες αερογραμμες. Ενω ταυτοχρονα απλοι ανθρωποι της γειτονιας προχωρησαν σε αυθορμητες πραξεις διαμαρτυρια (καταληψεις Σουπερ- Μαρκετ, μποϊκοταρησμα στα εισητηρια του φερρυ στην Ισταμπουλ κλπ).

Ο τροπος που αντιμετωπισε η αρχούσα τάξη την εξαπλωση της αντιθεσης του κοσμου ήταν ο γνωστος: καθαρη κτηνωδης καταστολη που συνοδευοταν απο βαθμιαιους περιορισμους των αντικοδημοκρατικων ελευθεριων (υπαρχουν πολλες πληροφοριες για καταργηση των πιο φιλελευθερων αρθρων του συνταγματος). Είναι γεγονός οτι μετα την αποτυχία και της σοσιαλδημοκρατίας και του συντηρητισμου του Ντεμιρελ (ακόμα και με την επιβολη του στρατιωτικου νομου) πολλα κομματια της αρχουσας ταξης αρχιζουν να βλεπουν οτι ο φασισμος είναι η μονη εναπομενονσα εναλλαχτική λυση. Η γρηγορη αναπτυξη

Συλλήψεις εργατών από τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης τὸ Γενάρη.

και η αυξανόμενη μαχητικότητα των φασιστών είναι αποτέλεσμα της απελπισίας και απογοήτευσης που δημιούργησαν οι οικονομικές συνθήκες, αλλά ακόμα είναι και ένα αποτέλεσμα της χρηματοδότησης τους από το ντοπιο κεφάλαιο.

Το κρίσιμο ερωτήμα σήμερα στην Τουρκία είναι το κατά ποσο αυτό το κίνημα της μαζικής αντίθεσης θα ξεπεράζει μια επαναστατική οργα-

νώση. Η ελειψη μιας τετοιας οργάνωσης με συγκεκριμένη πολιτική και ιδεολογία και το κομματισμός της επαναστατικής αριστερας είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τούρκικη εργατική τάξη. Ο χρόνος τρέχει και χτυπά το σήμα κινδύνου για τους Τούρκους εργάτες. Οι πιθανές λύσεις είναι απλές: " Σοσιαλισμός η Βαρβαροτητα "

ALI SHAFFET Μάης 1980.

ΤΟΥΡΚΙΑ: πολιτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις

1. Κομμουνιστικό Κόμ. τ.

Ίδρύθηκε τὸ 1921 ἀπὸ Τούρκους πού βρῖσκονταν στὴν ΕΣΣΔ. Μὲ ἐπιστολὴ τους στὸν Κεμάλ ζήτησαν νὰ κατέβουν στὴν Τουρκία μὲ τὴν ὑπόσχεση ὅτι θὰ τοῦ παρέῖχαν τὴν πλήρη ὑποστήριξή τους. Ὁ Κεμάλ δέχτηκε καὶ τοὺς ἄφησε νὰ πᾶνε. Ὅταν ἔφτασαν τοὺς ἔσφαξε ὅλους.

Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '60 τὸ ΚΚ ὑπῆρχε μόνον κατ'ὄνομα. Μετὰ τὸ '70 ἀπόκτησε δύναμη καὶ γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα ἔλεγχε καὶ τὴν ἡγεσία (μόνο τὴν ἡγεσία, ὅπως θὰ δοῦμε) τῆς DISK.

Εἶναι, μαζί μὲ τὸ ΑΚΕΛ καὶ τὸ ΚΚΕ, ὁ πιὸ πιστὸς φίλος τῆς Μόσχας ἀνάμεσα στὰ Εὐρωπαϊκά ΚΚ. Εἶναι παράνομο (ὅπως καὶ ὅλες οἱ ὀργανώσεις στὴν Τουρκία) ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἱδρύσεώς του.

2. Ἑργατικὸ Κόμμα.

Ίδρύθηκε τὸ 1963 μέσα στὴ φιλελευθεροποίηση πού ἀκολούθησε τὸ τέλος τῆς δικτατορίας τοῦ 1960. Ὄντας νόμιμο κόμμα ἀριστερῆ ὀργάνωση καὶ ἄτομο γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα. Κόμμα καθαρὰ ρεφορμιστικὸ καὶ φιλορωσικὸ (διατηρόντας μερικὰ προσχήματα). Σήμερα δὲν ἔχει πολὺ δύναμη καὶ παίζει τὸ ρόλο τῆς οὐράς τοῦ ΚΚ.

3. Ἐπαναστατικὴ Νεολαία.

Μολονδὶ σήμερα εἶναι πολὺ μικρὴ, εἶναι πολὺ σημαντικὴ γιὰτὶ ἀπ'αὐτὴ ξεκίνησαν ὅλες οἱ σημερινές μαζικὲς ὀργανώσεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Δημιουργήθηκε μέσα ἀπὸ τὶς φοιτητικὲς διαδηλώσεις τὸ 1968 καὶ σύντομα μαζικοποιήθηκε. Εἶχε ἔντονα μαοτζουσες καταβολές πού κληρονόμησε καὶ σὲ ὅλες τὶς ὀργανώσεις πού γέννησε.

4. Τουρκικὸς Ἐπαναστατικὸς Λαϊκὸς Στρατὸς & Τουρκ. Ἐπαναστ. Λαϊκὸ Κόμμα-Μέτωπο.

Ὀργανώσεις πού φτιάχτηκαν στὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας 1971-73. Προέρχονταν ἀπὸ

τὴν Ἐπαναστατικὴ Νεολαία. Συνδόσαν τὴν μαοϊκὴν προέλευσὴ τοὺς μὲ τὶς μέθοδους τοῦ ἀντάρτικου. Ἀπὸ τοὺς ἡγέτες αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων μπαίνουν οἱ πρῶτες θεωρητικὲς βάσεις γιὰ μιὰ ἀνάλυση τῆς στρατηγικῆς καὶ τακτικῆς στοῦ Τουρκικὸ ἑπαναστατικὸ κίνημα. Ἀναλύσεις ποὺ σήμερα κάθε ὀργάνωση τὶς ἐρμηνεύει μὲ τὸ δικό της τρόπο, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς γενικότητάς καὶ ἀσάφειάς τους. Καὶ οἱ δυὸ παραπάνω ὀργανώσεις χτυπήθηκαν ἄγρια ἀπὸ τὴ δικτατορία '71-'73 καὶ οὐσιαστικὰ διαλύθηκαν.

5. Κουρτουλούς.

Ὁργάνωση μὲ ἡμερησίδα ποὺ ἔχει τὸ ἴδιο ὄνομα. Καθαρά σταλινική, προέρχεται ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν μαοϊκῶν, ἀλλὰ ἔχει ἀποκηρύξει Κίνα καὶ Ἀλβανία. Εἶναι ἀρκετὰ μαζική, κύρια στὸν φοιτητικὸ χῶρο, ἔντονα μαχητικὴ καὶ συνεργάζεται πολλές φορές μὲ ὀργανώσεις μὴ καθαρά μαοϊκὲς, ὅπως ὁ Ἐπαναστατικὸς Δρόμος.

6. Ἀντιλουκ.

Κινεζόφιλη μαοϊκὴ ὀργάνωση (ἀντίστοιχη τοῦ ΕΚΚΕ). Σαφέστατα μικρότερη ἀπὸ τὴν Κουρτουλούς καὶ μὲ ἄλλοπρόσωλη πολιτικὴ. Δὲν διστάζει νὰ ἔλθῃ σὲ σύγκρουση μὲ τὶς ἄλλες ὀργανώσεις καὶ ἔχει σκοτώσει ἀκόμα καὶ μέλη τοῦ Ἐπ. Δρόμου καὶ τῆς Κουρτουλούς. Στὸ παρελθόν προώθησε μαζί μὲ φασίστες ἐπιθέσεις στὰ γραφεῖα τῆς ἡμερησίδας τοῦ ΚΚ. Εἶναι τελείως ἀπομονωμένη, μολονότι ἔχει κάποια ἐπιρροή στοῦ φοιτ. χῶρο.

7. Ἐπαναστατικὸς Δρόμος (DEV-YOL).

Ἡ μεγαλύτερη καὶ σημαντικότερη ἑπαναστατικὴ ὀργάνωση στὴν Τουρκία. Χαρακτηρίζεται ἀπὸ τουλάχιστον μαο-γκεβαρικὲς ἀπόψεις, ἀλλὰ ὁ τρόπος λειτουργίας της εἶναι τέτοιος ὥστε αὐτός ὁ χαρακτηρισμὸς νὰ μὴ λείει καὶ πολλὰ. Ἐκδίδει ἔντυπο μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα ποὺ ποὺ γύρω στὰ 100000 φύλλα. Τὸ κέντρο της εἶναι μιὰ λιγομελὴς ἡγεσία στὴ "Αγκυρα, ἐνῷ ἡ δομὴ της εἶναι ἀρκετὰ χαλαρὴ καὶ ἡ πολιτικὴ της διαφέρει ἀπὸ τόπο σὲ τόπο καὶ ἀπὸ συνδικάτο σὲ συνδικάτο. Τὸ ἔντυπο εἶναι ὁ συνδετικὸς κρίκος ὅλων τῶν ὁμάδων, ἀλλὰ ὁ συγκεκριτικὸς τρόπος ἔκδοσής του δὲν ἐπιτρέπει ὁποιαδήποτε συμμετοχὴ τῶν ξεχωριστῶν ὁμάδων. Εἶναι πολὺ δύσκολο λοιπὸν νὰ μιλήσουμε γιὰ συγκεκριμένη πολιτικὴ. Ἡ σημαντικότητά της ὀργάνωσης ἔγκειται κύρια στὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι ἐκεῖνη ποὺ εἶχε τραβήξει πάνω της τὸ βάρος τῆς ἔνοπλης πάλης ἐνάντια στοὺς φασίστες.

8. Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερά (DEV-SOL).

Διάσπαση τοῦ DEV-YOL μὲ πολὺ μικρότερη ἐπιρροή κύρια στὴν Ἰσταμπούλ. Στηρίζεται κύρια στὸ φοιτ. χῶρο καὶ ἔχει τὴν ἴδια περίπου πολιτικὴ μὲ τὸν DEV-YOL.

Ἐνα κοινὸ στοιχεῖο σ' ὅλες τὶς παραπάνω ὀργανώσεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, εἶναι ὅτι χαρακτηρίζουν τὸ πραξικόπημα φασιστικὸ. Ταυτίζουَن δηλ. τὸν Τουρκέ καὶ τοὺς Γκρίζους Λύκους μὲ τὴ σημερινή χούντα. Πιστεύουμε ὅτι αὐτὸ εἶναι λάθος.

Τὸ πραξικόπημα δὲν εἶναι οὔτε Κεμαλικὸ (ὅπως αὐτὸ τοῦ 1960), οὔτε φασιστικὸ. Εἶναι τυπικὴ δικτατορία, ποὺ σὰν σκοπὸ ἔχει τὸ χτύπημα τοῦ ἐργατικοῦ καὶ ἑπαναστατικοῦ κινήματος στὴν Τουρκία, τὸ ἴδιο ὅπως καὶ ἡ "δικιὰ μας" χούντα. Ἦλθε γιὰ νὰ μπορέσει νὰ βγάλει τὴν Τουρκικὴ οἰκονομία ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα ποὺ ἔχει περιπέσει, νὰ τὴν ἐτοιμάσει γιὰ τὴν ΕΟΚ. Καὶ αὐτὸ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πετύχει. οὔτε μιὰ ἐπιστροφή στοὺς Κεμαλισμὸ (μὲ τὴν κλειστὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ τὴν κρατικὴ γραφεικρατικὴ παντοδυναμία), οὔτε ἕνας φασισμὸς ποὺ σίγουρα θὰ δημιουργοῦσε προβλήματα στοὺς ΕΟΚικούς χρηματοδότες καὶ ποὺ σὲ τελευταία ἀνάλυση ἀπαιτεῖ πλατιὰ λαϊκὴ ὑποστήριξη.

Τὸ ὅτι τὸ καθεστῶς τῶν στρατιωτικῶν θὰ χρειαστεῖ τοὺς φασίστες γιὰ νὰ χτυπήσει στὸ μέλλον τὸ κίνημα εἶναι φανερό. Οὕτως ἄλλως καὶ τὸ ἴδιο χρησιμοποιεῖ φασιστικὲς μέθοδους καταστολῆς. Τὸ κατὰ πόσο οἱ φασίστες (ποὺ ὑποτίθεται ὅτι τώρα διώκονται), θὰ δεχτοῦν νὰ τὸ ἐξυπηρετήσουν, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ τί παραχωρήσεις θὰ τοὺς γίνουν. Αὐτὸ, ὅμως, δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ξέρουμε ἀπὸ τώρα.

Ὅπως δὴποτε, στὴν πράξη τουλάχιστον, ὁ DEV-YOL δὲν ἔχει πέσει σὲ ρεφορμιστικὲς ἀντιλήψεις τοῦ τύπου "συμμαχίες μὲ κάποιους φιλελευθέρους νὰ διώξουμε τοὺς φασίστες" καὶ αὐτὸ ἀνάγεται περισσότερο στὴν ἴδια του τὴν προηγούμενη μαχητικὴ ἐξέλιξη σὰν ὀργάνωση.

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ὈΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

TURK-IS

Ἐργατικὴ συνμοσπονδία ποὺ δημιουργήθηκε στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '50 πάνω στὸ πρότυπο τῶν ἀμερικάνικων συνδικάτων, ποὺ σημαίνει ὅτι ἐλεγχόταν ξεκάθαρα ἀπὸ τὴν

έργοδοσία. Μετά το 1963, στην περίοδο της φιλελευθεροποίησης, μέσα από τους πρώτους αγώνες της Τουρκικής εργατικής τάξης ξεπετάχτηκε μια νέα εργατική πρωτοπορεία, που το 1967 προχώρησε στην άνοιχτη διάσπαση δημιουργώντας την Συνομοσπονδία Έπαναστατικών Συνδικάτων δηλ. την DISK. Μετά το 1970 η TURK-IS άρχισε να έξελλίσσεται σε σχετικά ανεξάρτητο συνδικάτο, σε μια προσπάθεια να μην αφήσει την DISK να αποκτήσει τον πλήρη έλεγχο του συνδικαλιστικού κινήματος. Σήμερα, μολονότι πολύ πιο δεξιά από την DISK (δεν διαλύθηκε μετά το πραξικόπημα), η TURK-IS τουλάχιστον δεν είναι πια κίτρινο συνδικάτο. Έχει γύρω στο 1500000 μέλη.

DISK

Διασπάστηκε από τη TURK-IS το 1967 και μαζικοποιήθηκε φοβερά γρήγορα για φτάσει σήμερα στο 1000000 μέλη. Για ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα το έλεγχο της ήγεσίας τον είχε το ΚΚ για να περάσει αργότερα στο κόμμα του Έτσεβίτ. Παρά ταύτα, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η κεντρική ήγεσία ελάχιστα ελέγχει τα συνδικάτα που αποτελούν την συνομοσπονδία. Υπάρχει απεριόριστη αυτονομία στο κάθε σωματείο να χαράζει μόνο του τη πολιτική του μη υπακούοντας στις κεντρικές αποφάσεις. Η μαχητικότητα των Τούρκων εργατών στους τόπους δουλειάς περιόρισε στο ελάχιστο την υποκαταστασή τους από την γραφειοκρατική ήγεσία. Έτσι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός επί μέρους σωματείων που ελέγχονται αποκλειστικά από τον DEV-YOL και το ΚΚ και σε μικρότερο βαθμό απ' την Κουρτουλούς.

Ένα άλλο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, είναι ο τρόπος που ελέγχονται τα σωματεία. Ουσιαστικά ο έλεγχος της κυρίαρχης οργάνωσης στο συγκεκριμένο συνδικάτο είναι απόλυτος. Αυτό σημαίνει ότι μέλος άλλης οργάνωσης δεν μπορεί (στην πραγματικότητα) να δράσει μέσα στο. Νομίζουμε ότι είναι περιττό να δειξουμε την διάσπαση που δημιουργείται μ' αυτό το τρόπο στο εργατικό κίνημα. Γιατί αυτονομία στο μαζικό χώρο σίγουρα δεν σημαίνει καθόλου το παραπάνω. Δυστυχώς ο υποκαταστατισμός στην Τουρκία δεν είναι γνώρισμα μόνο του ΚΚ.

Το Τούρκικο προλεταριάτο έδειξε με την μακροχρόνια ένοπλη πάλη του ενάντια στους σιές του Τουρκές και την ντόπια άρχουσα τάξη, ότι έχει τις δυνατότητες να ρίξει την χώρα στον αγώνα του για τον σοσιαλισμό. Και είναι σίγουρο ότι μόνο μέσα απ' αυτή την πάλη να ξεκαθαριστούν οι απόψεις μέσα στο Τουρκικό επαναστατικό κίνημα, για να ξεπεταθούν οι οργανώσεις που πέρα από τα θωλά νερά του Μao-Γκεβαρισμού θ' αναζητήσουν μια νέα επαναστατική θεωρία και πρακτική. Το ζήτημα είναι να προλάβουν το χρόνο.

Κηδερα μεταλλορύχων που σκοτώθηκαν από τους φασίστες στη Μαύρη Θάλασσα.

Απεργίες στη Ρωσία

Οι μήνες Μάης και 'Ιούνης βρήκαν εκατοντάδες χιλιάδες σοβιετικούς εργάτες να απεργούν αι πολλές φορές να διαδηλώνουν έξω από το εργοστάσιο στην πρώτη τόσο μαζική δράση στα βιομηχανία από την δεκαετία του '20.

Στις 6 Μαΐ απεργούνοι 170000 εργάτες στην βιομηχανία αυτοκινήτων Τολιάτι. Η καινούργια πόλη του Τολιάτιγκραντ είναι χτισμένη γύρω από το εργοστάσιο. Σχεδόν όλοι οι 500000 κάτοικοι της είναι εξαρτημένοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο απ' αυτό. Παράγει 600000 αυτοκίνητα το χρόνο του γνωστού ρώσικου μοντέλου της FIAT, του Λένιντα. Οι εργάτες απέργησαν σε συμπαράσταση για τους οδηγούς και είσπραχτορες των λεωφορείων της πόλης, μπροστά στην καταναγκαστική απαίτηση της κυβέρνησης να τους επιβάλει περισσότερες ώρες εργασίας χωρίς καμιά αύξηση στο μισθό. Η απεργία πέτυχε με την παραίτηση της κυβέρνησης. Στο τέλος το αίτημά της, μετά από αγώνα δυο μερών.

Στις 8 και 9 Μαΐ οι 200000 εργάτες της τεράστιας αυτοκινητοβιομηχανίας στη πόλη Γκόρνκι, απέργησαν διαμαρτυρόμενοι για την έλλειψη κρέας και γενικά καταναλωτικών αγαθών στα τοπικά μαγαζιά (αίτημα που ήταν και των απεργών του Τολιάτιγκραντ). Για πρώτη φορά απεργία στη Ρωσία γινώθηκε με το μοτάσμα 2500 περίπου χειρόφων προκηρύξεων, που καλούσαν για την μεγαλύτερη διαδήλωση εργατών έξω από εργοστάσιο που αφέρθηκε ποτέ στη χώρα. Η απεργία τέλειωσε με την σύλληψη τεσσάρων ήγετων των εργατών.

Υπάρχουν ένδειξεις ότι οι παραπάνω απεργίες δεν είναι οι μόνες αναταραχές που σημειώθηκαν στην ρώσικη αυτοκινητοβιομηχανία τους τελευταίους πρόσφατους μήνες. Στις 14 και 15 'Ιούνη π.χ. σκληρό καρύδι της Κεντρικής 'Επιτροπής Κυρίων, πήγε στο νέο γιγαντιαίο εργοστάσιο παραγωγής φορτηγών στον ποταμό Κάμα για μια σειρά "ύστερης σημασίας" συναντήσεις με την διεύθυνση και τα συνδικάτα.

Τό παραπάνω ξέσπασμα είναι το τρίτο, και πιθανώς το πιο σημαντικό κύμα απεργιών στη νεότερη Ρωσική ιστορία. Το πρώτο έλαβε χώρα επί Κρούσεφ το 1962, όταν ο διπλασιασμός των τιμών προέλασε μαζικές διαδηλώσεις σ' όληκληρη τη Ρωσία. Το πιο βίαια εξέγερση έγινε στο Νοβοσερενσκ, στην Ουκρανία, όπου η αύξηση των τιμών συνδορία, η οποία με μια μείωση κατά 30% στο ποσοστό παραγωγής. Η κυβέρνηση πανικοβλήθηκε και έστειλε στρα

το σε μια εργατική διαδήλωση που διαλύθηκε μόνο μετά τη χρήση πυροβόλων όπλων.

Τό δεύτερο κύμα απεργιών σημειώθηκε τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '70 την ίδια στιγμή που οι Πολωνοί εργάτες διαδήλωναν για τροφές. Οι σοβιετικές αρχές ανησύχσαν τόσο πολύ με όμοιότητα με την Πολωνία, που αποφάσισαν άμέσως να αποσύρουν το πεντάχρονο πλάνο (για πρώτη φορά) και υποσχέθηκαν ταχύτερη ανάπτυξη της βιομηχανίας καταναλωτικών αγαθών σε σχέση με τη βαρεία βιομηχανία.

Εργάτριες στο εργοστάσιο της FIAT στο Τολιάτιγκραντ. Πρόσφατα βρισκόντουσαν σε απεργία.

ΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΜΙΣΘΟΙ

Τό νέο απεργιακό κύμα, όπως τα προηγούμενα δυο, ξεπήδησε από τις προσπάθειες της κυβέρνησης να αυξήσει τις νόρμες παραγωγής (δηλ. να μειώσει τους μισθούς) και πάνω απ' όλα από την έλλειψη τροφών. Εργάτες εργοστασίων στην Τούλα το 1977 αρνήθηκαν να πάρουν τα τσέκ πληρωμής τους για δυο συνεχείς μήνες. Στους επίσημους είχαν "δεν έχουμε ανάγκη από λεφτά γιατί δεν υπάρχει τίποτα για να αγοράσει κανείς με αυτά". Άμέσως κατέφτασε ο Μπρέσνιεφ δηλώνοντας ότι η Τούλα είναι μια "ήρωική πόλη" λόγω της προσφοράς της στον αγώνα έναντι των Γερμανών. Στη Ρωσία οι "ήρωικές πόλεις" ανήκουν σε μια ειδική πλεονεχτική κατηγορία πόλεων και αυτόματα παίρνουν καλύτερες προμήθειες τροφών.

Τό καλοκαίρι του 1978 το κρέας εξαφανίστηκε από το Λένινγκραντ, μια πόλη που συνήθως έχει αρκετό στοκ τροφίμων. Διαδόθηκαν άμέσως φήμες ότι το Λένινγκραντ υποβιβάστηκε σε πόλη δευτέρας κατηγορίας. Τελικά, οι εργάτες της σημαντικότερης βιομηχανίας Κύρωφ (ή γνωστή Πουτίλωφ του 1917) σταμάτησαν τα μηχανήματα και δήλωσαν ότι αρνούνται να δουλεύουν με βάση μια δίαιτα μόνο με λαχανικά. Μέσα σε μιάνιση ώρα έφτασε ένα μέλος του Πολιτικού Γραφείου και σε τρία τέταρτα αργότερα φορτηγά φορτωμένα με κρέας σταμάτησαν έξω από την πόρτα του εργοστασίου.

Μέχρι τώρα η αντίδραση της κυβέρνησης Μπρέσ

νιεφ, σ' αντίθεση με κείνη του Κρούτσεφ, ήταν νά ήσυχάζει τους εργάτες με έξτρα προσφορές τροφών όπου γινόταν φασαρία. Αλλά πόσο μπορεί νά κρατήσει αυτό;

Τό κρέας καί τά είδη πρώτης ανάγκης λείπουν από πολύ παλιά από τίς ρωσικές αγορές. Αλλά ή έλλειψη αυτή έφτασε σέ κρίσιμο σημεῖο μετά τό φοβερό λιμό του 1975. Πολλές μικρές πόλεις δέν έχουν δεῖ σχεδόν τό κρέας από κείνη τήν εποχή. Π.χ. στό Τσεμπόσκαρα (400 μίλια ἀνατολικά τῆς Μόσχας) από τό 1976 ή 1977 ἀντιστοιχοῦν τό πολύ ἕνα κιλό κρέας τό μήνα σέ κάθε ἐνήλικα.

Παρά τίς μαζικές ἐπενδύσεις στή γεωργία, ή σοδειά τῶν σιτηρῶν τό 1979 ἦταν ἐλάχιστη. Ἡ κοιλάδα του Βόλγα, ἀνατολικά τῆς Μόσχας χτυπήθηκε περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Τό σισίτιο κρέατος ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται στό Γκόρκυ, λίγο πρὶν τήν ἀπεργία. Σισίτιο εἰσῆχθηκε καί στά Οὐράλια, ὅπου οἱ ἐργάτες ἄρχισαν στάσεις ἐργασίας. Ἀκόμα καί στήν Μόσχα, τό κρέας καί τά είδη πρώτης ἀνάγκης βρίσκονται μόλις καί μετά βίας στά μαγαζιά. Ἡ κατάσταση δέν δείχνει νά ἔχει προοπτικές καλλιτέρευσης—ὁ πληθυσμός τῶν πόλεων αὐξάνεται τρεῖς φορές πιά γρήγορα ἀπ' ὅτι οἱ προμήθειες τροφίμων.

Στή βιομηχανία, καθὼς καί στή γεωργία, τό 1979 ἦταν ἀπό τίς χειρότερες χρονιές μετά τόν Β' παγκόσμιο πόλεμο. Ἡ ρωσική βιομηχανία ἔχει παραλύσει ἀπό τήν φοβερή γραφεικρατία, τήν ἀνικανότητά της, τήν διαφθορά καί τίς κομπινοδουλίες. Στίς 28/11/79 ὁ Μπρεσνιεφ μίλησε σέ πλήθος γιά τά παραπάνω καί τά "κατακεραύνωσε". Φυσικά ή λύση πού πρότεινε ἦταν ἀπλά "τό δυνάμωμα τῆς αὐτοπειθαρχίας" δηλ. ή διαρκῆς ἔνταση στίς νόρμες παραγωγῆς, τό ρίξιμο τῆς κρίσης στίς πλάτες τῶν ἐργατῶν.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ; ΘΑ ΑΣΤΕΙΕΥΕΣΤΕ:

Ἀνταποκρινόμενοι σ' αὐτά, γιά πρώτη φορά μετά τή δεκαετία του '20, οἱ σοβιετικοί ἐργάτες ἀρχίζουν νά αἰσθάνονται τήν ἀνάγκη γιά δικιές τους ἀνεξάρτητες συνδικαλιστικές ὀργανώσεις. Ἡ ἔλλειψη αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων εἶχε σάν συνέπεια τό ὅτι μέχρι πρόσφατα οἱ ἀπεργίες ἦταν τελείως αὐθόρμητες καί πολύ σύντομες.

Ἡ χρησιμοποίηση προκηρύξεων στό Γκόρκυ δείχνει ὅτι τά πράγματα ἀρχίζουν ν' ἀλλάζουν. Πυροδοτημένοι ἀπό τή φλόγα του Ἑλευθέρου Συνδικάτου (του ὁποίου, παρεπιπτόντως, ὅλα του τά μέλη βρίσκονται στή φυλακή ή στά ψυχιατρεῖα) οἱ σοβιετικοί ἐργάτες ἀρχίζουν ν' ἀπαιτοῦν τά συνδικάτα τους, νά μὴν ἀποτελοῦνται ἀπό μέλη τῆς διοίκησης καί του κόμματος. Μιά ομάδα ἐργατῶν καί ἐργατριῶν ἀπό τό ἐργοστάσιο παραγωγῆς γάλατος του Τολιάτιγκραντ, κυκλοφόρησε ἕνα κείμενο μέ τόν τίτλο "Ψήφισμα γιά Πουθενά". Ἐκεῖ γράφουν:

μά γιατί
δέν τρῶνε
ωαντεσωάνι;

Δέχτηκε ἀπό τήν Μάρτ*
* Ἀντουανέτα, ὅταν τῆς
εἶπαν ὅτι ὁ λαός του
Παρισιοῦ δέν εἶχε
νά φάει ψωμί.

Είναι γνωστό ότι υπάρχει ανεργία σε άλλες χώρες. Αυτό είναι κακό και λυπηρό. 'Αλλά υπάρχει κάτι άλλο που πολλές φορές είναι χειρότερο και λυπηρώτερο. Και αυτό είναι η κατάσταση όπου, έμεϊς, οί εργάτες μετατρεπόμαστε σε σιωπηλά αντικείμενα χωρίς προοπτικότητα, ζωντανά εξαρτήματα των μηχανών, ρομπότ που δεν τους επιτρέπεται να έχουν τη δικιά τους γνώμη. 'Εκεϊ μακριά, στη Δύση, δεν ξέρουμε, ίσως υπάρχουν συνδικάτα που είναι, ή τουλάχιστον μπορούν να γίνουν, έφραστες των έργατών που τ' αποτελούν. 'Από τη στιγμή που οί εργάτες έχουν τέτοια σωματεία δεν είναι πια ρομπότ. 'Αλλά έδω;... Δεν είναι απλά τό πρόβλημα ότι έχουμε μια κακιά πρόεδρο στην 'Εργοστασιακή 'Επιτροπή και δεν έχουμε τό δικαίωμα να τήν ανακαλέσουμε. Τό πραγματικό πρόβλημα είναι ότι ό κάθε καρεκλάκιας στην 'Επιτροπή διορίζεται από τόν διευθυντή και τήν κομματική όργάνωση... 'Η προπαγάνδα μας ασύστολα... δηλώνει ότι έμεϊς, οί εργάτες της ΕΣΣΔ, έχουμε τά δικά μας έργατικά όργανα, τά συνδικάτα. Ψέμματα:::

Μόσχα: Ούρες έξω από μαγαζιά.

βιομηχανία της. Τό ποῦ θά καταλήξουν αὐτές οί διαμάχες, ό μόνος που μπορεί νά τό δείξει είναι ό χρόνος. Τό σημαντικό πάντως είναι τό ότι ἄρχισαν και δεν θά είναι θά είναι εύκολο γιά τήν γραφεικρατία νά τοῦς τσακίσει...

Σύμφωνα μέ όλες τίς ένδειξεις, ή Σοβιετική 'Ενωση μπαίνει σε μία νέα εποχή ἀναταραχῶν στή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

ΣΟΛΩΝΟΣ 116 - ΑΘΗΝΑ 145 - ΤΗΛ. 36.19.724

Κυκλοφορούν

■ Έντμοντ Μερ - Κλόντ Περινιόν
Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

■ Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας
15+1 ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

■ Γκράμσι, Λαπασάντ, Λεφέβρ, Μπουρντέ, Σαυί
ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

■ Ζόρζ Λαπασάντ
ΒΙΟΕΝΕΡΓΕΙΑ
'Η θεωρία και ή πρακτική του Β Ράιχ και των διαδόχων του

■ Μιχάλης Κατσαρός
10 ΑΡΘΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΑΡΙΩΝ

■ έπιλογή-σύνθεση κειμένων: Πιέρ Σάμουελ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ
τί είναι και τί θέλει ή οικολογία

■ Κίνημα γιά τήν Πληροφόρηση των Δικαιωμάτων
των Στρατιωτών
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

■ Πιέρ Ροζανβαλόν
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ: ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

■ Ζεράρ Μαντέλ - Κριστιάν Βόγκτ
ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

■ Τεό Ντήτριχ
ΤΟ ΕΝΕΡΓΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΤΟΥ Π.Π. ΜΠΛΟΝΣΚΙ

28/6/1956: Τρία χρόνια μετά την εξέγερση των 'Ανατολικογερμανών εργατών, οι εργάτες των ναυπηγείων στο Πόζναν στη Πολωνία, αρχίζουν μια επί μέρους απεργία για καλλίτερες συνθήκες δουλειάς που εξελίσσεται σε μαζική διαδήλωση με κεντρικό σύνθημα "Θέλουμε ψωμί, χαμηλές τιμές και μεγάλα μεροκάματα". Έτσι αρχίζει μια εξέγερση που κρατάει μέχρι το Φλεβάρη του '57 και έχει σαν αποτέλεσμα την επαναφορά του Γκομούλκα, που παρου-

σιάζεται σαν ο "προοδευτικός" της ήγερσης με σκοπό την εκτόνωση των εργατών. Μια εξέγερση που αφού απλώθηκε σ' όληκληρη την Πολωνία, εξανάγκασε την γραφειοκρατία να δεχτεί τα αιτήματα τουλάχιστον για την επόμενη διετία. Οι Πολωνοί εργάτες, μαζί με τους Ούγγαρους συντρόφους τους, γίνονται η πρωτοπορεία του 'Ανατολικοευρωπαϊκού προλεταριάτου. (Το πλήρες χρονικό αυτής της εξέγερσης υπάρχει στην 'Επαστατική Πρό(σ)κληση Νο 1).

πολωνια

'80

Μάης 1968: Φοιτητικές διαδηλώσεις ξεσπούν στα περισσότερα παν/μια. 'Επιβάλλεται η όριστική απόβολή από κάθε 'Ανώτατη σχολή της χώρας, σέ χιλιάδες σπουδαστές.

12/12/1970: Οί τιμές τών τροφίμων ανεβαίνουν κατά 20%. Οί εργάτες του Γκντάνσκ, της Γκντύνια καί του Σόποτ είναι οί πρώτοι πού αντιδρούν. Οί απεργίες ξαπλώνονται σ' όλοκληρη τή Βαλτική. Διαδηλώσεις, καίγο-

νται τά κομματικά γραφεία στο Στετίνο καθώς καί τά κτήρια της αστυνομίας. Γίνονται μάχες μέ 30-50 νεκρούς. 'Ο Γκομούλκα πέφτει αφήνοντας τήν θέση του στόν "προοδευτικό" (καί πάλι) Γκέρεκ. 'Η κυβέρνηση δέχεται νά μήν ανεβοούν οί τιμές τών τροφίμων. Οί Πολωνοί εργάτες νικούν γι δεύτερη φορά.

'Ιούλης 1976: 'Ο Γκέρεκ ανεβάσει τίς τιμές κατά 60-100%. 'Αρχίζει απεργία στο

Ούρσους πού σύντομα συνολικοποιείται. Οί εργάτες άπεργούν από τό Ζεράν στις πηγές του ποταμού Βιστουλά μέχρι τά παράλια της Βαλτικής. Στο Ούρσους άπεργοί ξηλώνουν τές γραμμές του τραίνου καί καταλαμβάνουν τό έξ-πρές Παρισιοϋ-Βαρσοβίας. 'Ο Γκέρεκ ύποχωρεί για μία άκόμα φορά.

Ιούλης, Αύγουστος, Σεπτέμβρης: 'Η Πολωνία πλήτ-
1980
τεται από τήν
μεγίλντερη οί-
κονομική κρίση
στην ιστορία της. 'Ο τρίτος γύρος μιās άναταρα-
χής πού διαρκεί από τό 1970 άρχίζει. Τό 'Ιούλη
οί σιδηροδρομικοί στό Λουμπλίν άπεργούν ένα-
ντια στην αύξηση τών τιμών. 'Ακολουθούν τό
Γκντάνσκ, ή Γκντύνια, τό Σόποτ, ή Σιλεσία, όλη ή
Πολωνία. Τά 21 αίτήματα (τά περισσότερα άπ' αύ-
τά πολιτικού περιεχομένου) άγκαλιάζουν όλους
τούς Πολωνούς εργάτες. 'Εκλέγονται άντιπρόσω-
ποι από 500 εργοστάσια στό Γκντάνσκ, άμεσα ύπό-

λογοι στους εργάτες, πού άρχίζουν διαπραγματεύ-
σεις, χρησιμοποιώντας, για πρώτη φορά στην ιστο-
ρία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος, μεγάλες
να για νά είναι άνήμεροι άμεσα για τό τί λέ-
γεται όλοι οί εργάτες.

Η έξέγερση λήγει (;) με συμβιβασμό άνάμε-
σα στις άπεργιακές έπιτροπές καί τήν κυβέρνη-
ση, με άποδοχή από τήν τελευταία τών άνεξάρτη-
των συνδικάτων καί άποδοχή από τούς πρώτους
τής κυριαρχίας του Κόμματος.

Τό εργατικό κίνημα στην Πολωνία μπαίνει
σε μία νέα φάση. Θα μπορέσει ό συμβιβασμός νά
έπιβιώσει; Είναι βιώσιμη ή συνύπαρξη αυτόνομων
όργανώσεων της εργατικής τάξης καί συγκεντρω-
τικής γραφεικρατίας σ' ένα κρατικοκαπιταλιστικό
κράτος; Καί εάν όχι πού όφείλεται αυτό, καθώς
καί ή γενική διαρκής κρίση πού μαστίζει αύτά
τά καθέστῶτα;

Σ' αύτά τά παραπάνω έρωτήματα θά προσπα-
θήσουμε νά δώσουμε άπαντήσεις στό παρακάτω άρ-
θρο.

τα λυτρα της εκβιομηχανησης

Ρίχνοντας μία ματιά στις έξεγέρσεις του '56
του '70, του '76 καί του '80 θ' άνακαλύψουμε κά-
τι πού είναι κοινό σε όλες τους: Τό αίτημα για
περισσότερα καί φτηνότερα καταναλωτικά αγαθά.
"Άσχετα από τήν ταχύτατη πολιτικοποίηση τους,
οί άρχικές έπιδιώξεις τους ήταν πάγωμα τών τι-
μών τών είδών άμεσης κατανάλωσης (πού συνήθως
ούτε καν ύπάρχουν στα μαγαζιά). Πού όφείλεται,
όμως, αυτό τό σημαντικό χαρακτηριστικό τών 'Α-
νατολικοευρωπαϊκών κρατών, πού ή Πολωνία άποτε-
λει άναπόσπαστο κομμάτι τους;

Δέν είναι κάτι τό καινούργιο για τούς πε-
ρισσότερους τό ότι ή εκβιομηχάνηση συνεπάγε-
ται χτύπημα της κατανάλωσης.

Πώς γίνεται αυτό; 'Εκβιομηχάνηση σημαίνει
μεγάλη συσσώρευση στόν βιομηχανικό τομέα της
οίκονομίας κύρια προς τήν κατεύθυνση της παρα-
γωγής μέσω παραγωγής. 'Από πάντοτε τά λυτρα
αύτης της διαδικασίας άρχικά τά πλήρωναν οί
άγρότες. Τό ίδιο συνέβη καί στην Πολωνία, όπου
μάλιστα, όντας πολύ πιο πίσω άπ' τές άναπτυγμέ-
νες καπιταλιστικές χώρες της Δύσης, έπρεπε ό
ρυθμός βιομηχανικής άνάπτυξης νά είναι πολύ
γρήγορος, αν ήθελε νά είναι ανταγωνιστική στη
διεθνή αγορά.

Μολονότι ή άγροτική παραγωγή στην Πολωνία

άνηκει στό μεγαλύτερο μέρος της σε ιδιωτικά
χέρια, ό έλεγχος πού έξασκεϊ τό κράτος πάνω της
είναι απόλυτος. Καί γίνεται άκόμα μεγαλύτερος
αν λάβουμε ύπ' όψη, ότι βασικά άποτελεϊται από

μικροκαλλιεργητές. Χαρακτηριστικά τά χτήματα
3-7 έκταρίων άποτελούν τό 28,9% του συνόλου
της γεωργικής οίκονομίας, 7-10 έκτ. τό 12,7%,
10-15 έκτ. τό 7% καί πάνω από 15 έκτάρια τό
2,8%.¹

'Ο έλεγχος από τό κράτος έξασκεϊται κύρια
μέσω της συμπίεσης τών τιμών τών άγροτικών
προϊόντων. Μπορεί ή ιδιωτική παραγωγή νά είναι
στην πλειοψηφία της ιδιωτική, ας μή ξεχνάμε, ό-
μως, ότι ό άποκλειστικός, ούσιαστικά, άγοραστής
είναι τό κράτος. 'Η συμπίεση τών τιμών πώλησης
τών άγροτικών προϊόντων γίνεται κύρια για τούς
έξής δυό λόγους:

α) 'Όσον άφορά τά άγροτικά προϊόντα άμεσης
κατανάλωσης πρέπει νά έχουν χαμηλές τιμές για
νά είναι δυνατόν νά διατηρούνται χαμηλά τά
μεροκάματα τών εργατών στις πόλεις.

β) Τά άγροτικά προϊόντα πού άποτελούν πρώ-
τες ύλες για τήν βιομηχανία (π.χ. βαμβάκι) έ-
χουν κι αύτά χαμηλές τιμές για νά δίνεται έτφι
ή δυνατότητα στις βιομηχανίες αυτές νά έχουν
μεγάλα περιθώρια κέρδους (δηλ. έπενδύσεων).

Πιέζοντας τό κράτος τις τιμές, οί άγρότες
άναγκάζονται νά δουλεύουν όλο καί πιο σκληρά
για νά έπιβιώσουν περιορίζοντας ταυτόχρονα
καί τήν προσωπική τους κατανάλωση.

Αυτό έπιβάλλεται α) μέσω άμεσης οίκονομι-
κής πίεσης (φόροι καί ύποχρεωτικές παροχές).
Οί ύποχρεωτικές παροχές, βέβαια, πληρώνονται, άλ-
λά σε τιμές δυό φορές πιο χαμηλά από κείνες
της έλεύθερης αγοράς. β) μέσω τών συμφωνητικών
πού ύπογράφουν "με τήν θέλησή τους" οί άγρό-

τες με το κράτος. Οι συνθήκες των συμφωνητικών
αυτών είναι εξαιρετικά δυσμενείς για τους αγρό
τες. Αλλά είναι αναγκασμένοι να τα υπογράφουν
καθ' όσον σε πολλές περιοχές αποτελούν την μόνη
μορφή πούληματος.

Αλλά υπάρχει και ένας άλλος τρόπος πώλησης
το κράτος δεν έχει μόνο το μονοπώλιο της αγο
ράς αλλά και το μονοπώλιο (πώλησης) αντικειμέ-

νων βιομηχανικής προέλευσης που είναι άπαραί
τητα στην αγροτική έκμεταλλευση και οικόγε
νεια. Μόνο οι αγρότες που υπογράφουν το συμ
βόλαιο έχουν δικαίωμα ν' αγοράσουν το άπαραί
τητο κάρβουνο, κτηνοτροφές και λιπάσματα.²

Έτσι η κατανάλωση της αγροτικής οικόγε
νειας είναι εξωφρενικά χαμηλή. Στους καλλιερ
γητές των 3-7 έκτ. το 1961-62 η κατανάλωση
κρέατος ανά άτομο ήταν 27,7 κιλά.³

Οι λόγοι που το κράτος δεν προχώρησε στην
κρατικοποίηση της γεωργικής παραγωγής ήταν
κύρια το ότι μια τέτοια διαδικασία προϋπόθετ
τεράστιες επενδύσεις στη γεωργία. "Κολλεκτι
βοποίηση, στο οικονομικό επίπεδο, δεν σημαίνει
άλλα ότι μαζεύεις δέκα μικρά κτήματα και φτι
άχνεις ένα μεγάλο. Σημαίνει τεχνολογική προώ
θηση του τρόπου παραγωγής, σημαίνει τραχτέρ,
μοντέρνες μέθοδοι, έρευνα κλπ κλπ".⁴ Όλα αυτά
όμως, απαιτούσαν κεφάλαια που η γραφειοκρατία
δεν ήθελε με κανένα τρόπο να ρίξει στον τομέα
παραγωγής καταναλωτικών αγαθών.

Ταυτόχρονα δεν τη συνέφερε γιατί αυτή η
δομή της αγροτικής οικονομίας ήταν εκείνη που
μπορούσε να ελέγχει καλύτερα και κατά συνέπει
α ή απομύζηση υπεραξίας από τους αγρότες πρός
χάρη της βιομηχανικής συσσώρευσης ήταν τερά
στια. Μακροπρόθεσμα, όμως, (και εδώ είναι το ζή
τημα) φραϊνάρει και την ίδια την βιομηχανική
συσσώρευση καθ' όσον μια τέτοια αγροτική οί
κονομία είναι ελάχιστα ανταγωνιστική μέσα στη
παγκόσμια αγορά. Πράγμα που έχει άμεσες συνέ
πειες και στην βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας.

Η τεχνητή συγκράτηση των τιμών πώλησης
των γεωργικών προϊόντων σ' ένα τόσο χαμηλό έ
πίπεδο αποτέλεσε το καλύτερο μέσο για την ά
ντληση οικονομικών πλεονασμάτων, διά μέσω της
μείωσης του επιπέδου της αναγκαστικής για τον ά
γροτικό πληθυσμό κατανάλωσης. Συγκράτηση που
απ' την άλλη περιορίζει και τις επενδυτικές δυ
νατότητες των αγροτικών έκμεταλλεύσεων.⁵

στοκος της παραγωγής η ... παραγωγή!

Ο βασικός στόχος, λοιπόν, της γραφειοκρατίας ήταν η συσσώρευση στην βιομηχανία και μάλιστα στη βαρεία. Έπειδή αυτή είναι η βάση για παραπέρα συσσώρευση αφ' ενός και για κέρδη στο εξαγωγικό επίπεδο αφ' ετέρου.

Η παραγωγή κατευθυνόταν όχι στην κατανάλωση, αλλά στον ίδιο της τον έαυτό. Τό σύμφυτο στον καπιταλισμό γεγονός της παραγωγής για την παραγωγή καθοδηγούσε έξ ολοκλήρου την Πολωνική οικονομία.

Ο Μάρξ είχε δεί ότι ο κοινωνικά μνιμουμισθός της εργατικής τάξης δεν πρέπει να είναι χαμηλότερος από κάποιον που να μην ανταποκρίνεται:

α) Στην αναπαραγωγή της ίδιας της εργατικής δύναμης και

β) Στην όρισμένου ύψους κατανάλωση των μαζών.

Όσο αφορά το πρώτο, στη Πολωνία ο γρήγορος ρυθμός επενδύσεων και η αύξηση της απασχόλησης στην βιομηχανία οδήγησαν σε μία αύξηση των ονομαστικών μισθών. Αλλά μέσα σε συνθήκες παραγωγής για την παραγωγή, ή προμήθεια της αγοράς με καταναλωτικά αγαθά, είναι ανέκκλητη να ικανοποιήσει την ζήτηση, πράγμα που έχει σαν επακόλουθό την ανύψωση των τιμών και την πτώση του πραγματικού μισθοῦ κάτω από το κοινωνικά απαραίτητο επίπεδο.⁶

Ο βιομηχανικός τομέας, λοιπόν, αναπτύχθηκε υπερβολικά και χάρις στην συμπύεση της καταναλωτικής ικανότητας της εργατικής τάξης.

Αλλά το πρόβλημα μεγάλωνε απειλητικά, καθώς άρχιζε να ισχύει και το δεύτερο κοινωνικό μνιμου, σύμφωνα με τον Μάρξ.

Ανθρακωρύχοι της Σιλεσίας

Όταν ο εργάτης δεν κατανάλωνε π.χ. κονσέρβες, αυτό σήμαινε ότι δεν υπήρχε κανένας λόγος για να κατασκευάζονται κονσέρβες, ούτε και να εξωργυνύεται ο χαλκός και ο ψευδάργυρος που χρησιμοποιείται για την κατασκευή τους. Το παράδειγμα είναι αρκετά σχηματικό, μπορεί όμως να μας δώσει να καταλάβουμε τι σημαίνει επικίνδυνα ελάχιστη καταναλωτική ικανότητα της εργατικής τάξης και πόσο κακή επίδραση έχει πάνω στην επέκταση της συσσώρευσης. Αν δεν αγοράζονται τηλεοράσεις, γιατί να παράγονται τὰ είδικά γι' αυτές τρανζίστορ, κρύσταλλα, αυτοματοποιημένα καντράν κλπ κλπ.

Η παραγωγή για την κατανάλωση, λοιπόν, αποτελούσε για την γραφειοκρατία ένα αναγκαίο και, δοσμένου του ότι ο στόχος ήταν η παραγωγή για την παραγωγή.

Ο στόχος της παραγωγής για την παραγωγή έχει άκμα σαν συνέπεια να εμφανίζεται αυτό που ο Κουρόν αποκαλούσε "μπαράζ πρώτων ύλων". Η κατανάλωση π.χ. καυσίμων αυξάνεται επειδή ο τομέας της παραγωγής μέσων παραγωγής έχει μεγάλη ανάγκη απ' αυτά, τουλάχιστον στην αρχή. Από τη στιγμή, όμως, που ο τομέας αυτός έχει σχετικά αναπτυχτεί και εκσυγχρονιστεί, περιορίζονται και οι ανάγκες του σε καύσιμα υλικά. Το πλεόνασμα, όμως, δεν μπορεί να απορροφηθεί από το τομέα παραγωγής καταναλωτικών αγαθών καθ' όσον ο δεύτερος δεν τὰ χρειάζεται λόγω της έσκεμμένης υπανάπτυξής του. Έτσι οι πρώτες ύλες σπαταλώνται άσυστολα. (Ένα έργοστάσιο στην Πολωνία χρησιμοποιεί κατά μέσο όρο 30% περισσότερο χάλυβα από ένα αντίστοιχο έργοστάσιο σε μία αναπτυγμένη καπιταλιστική χώρα στη Δύση).

η γραφειοκρατία, της γραφειοκρατίας...

ω αποτυχία

Πρίν ένα χρόνο στην ελληνική βουλή ο Θ. Κα-
νελλόπουλος κατηγόρησε δριμύτατα για όλα τα
κακά της ελληνικής οικονομίας την δημόσια δι-
οίκηση με την φοβερή γραφειοκρατία της και τη
έλλειψη πρωτοβουλίας των υπαλλήλων.

Τό να φανταστεί κανείς τό τί τρέχει απ' αύ-
τή τη πλευρά στις κρατικοκαπιταλιστικές χώρες
πλησιάζει τα όρια της επιστημονικής φαντασίας.

Η λέξη που κυριαρχεί εδώ είναι η 'Επιτρο-
πή. Μεγάλες επιτροπές, μικρές επιτροπές. Κεντρι-
κές επιτροπές, διευθυντικές επιτροπές. 'Επιτρο-
πή για να ελέγχει την επιτροπή και άλλη μία
για να ελέγχει την πρώτη. Οι μόνες επιτροπές
που δεν ακούγονταν ως τώρα ήταν οι εργατικές
επιτροπές, τουλάχιστον στην γνήσια μορφή τους.

Για να παρθεί μία απόφαση χρειάζεται να
έγκριθεί από χιλιάδες γραφειοκράτες, να τροπο-
ποιηθεί και τελικά να σταλεί (μέσω επιτροπών)
για εφαρμογή στον τόπο δουλειάς. Και τότε ξαφ-
νικά ανακαλύπτουν πως δεν είναι εφαρμόσιμη
γιατί αναφέρεται στις συνθήκες που επικρατού-
σαν όταν προτάθηκε, δηλ. δυο χρόνια πριν.

Μέσα σ' όλο αυτό τό κομπούζι υπάρχουν και
τά συγκεκριμένα προσωπικά συμφέροντα. Για ποιό
λόγο ο διευθυντής του τάδε έργοστάσιου να έφ-
αρμώσει μία "αναπροσαρμογή" στο πλάνο του όταν
κινδυνεύει ή ίδια του ή θέση απ' αυτή την "ά-
ναπροσαρμογή"; 'Απλούστατα κρύβει ένα μέρος πχ
του στόχου του, κάνει αυτό που θέλει ο ίδιος και
είδοποιεί ότι έξετέλεσε τό πλάνο του.

Αυτό τό κοινωνικό σρώμα, έξ άλλο, δηλ. οι
τεχνοκράτες διευθυντές, έρχεται σ' αντίθεση και
μέ τη γραφειοκρατία. Γιατί απλούστατα αυτούς
τους ενδιαφέρει ή κατανάλωση, ή δικιά τους
βέβαια. "Έτσι κατά διαστήματα κάνουν προτάσεις
όπως ή περίφημη "αποκέντρωση της οικονομίας"
απλά και μόνο γιατί έτσι ανεβαίνει τό είδηκό

τους βάρος στην διάρθρωση της οικονομίας. Αυ-
τοί οι τύποι είναι λάτρες της Δύσης, αλλά για
λόγους που είναι εύνοητοι άρκοούνται να προτεί-
νουν την άλλαγή του συστήματος μ' ένα άλλο που
νά είναι πιο κοντά στο Γιουγκοσλαβικό.

Γενικά πάντως, ή έλλειψη πρωτοβουλιών, ό φό-
βος μπροστά στη μή ακριβή εφαρμογή του πλάνου
κλπ είναι ένα από τά κυριώτερα προβλήματα κάθε
κρατικοκαπιταλιστικής οικονομίας και φυσικά κ
και της Πολωνέζικης. Πολλοί θά θυμούνται μια
φωτογραφία στις έφημερίδες που παρουσίαζε ένα
μεγαλοπρεπές χτήριο που στην μία πλευρά του υ
πήρχαν δειρές μπαλκονιών χωρίς.... μπαλκόνι-
πορτες. Και αυτό γιατί, του υπέθυνου για τη
κάλυψη του πλάνου, του περίσσεψε ύλικό, που
για να είναι ένταξει με τό "σχεδιασμό" τό χρη-
σιμοποίησε για την κατασκευή των σουρεαλιστι-
κών μπαλκονιών του. Τό σημαντικό αποτέλεσμα
αυτού του "αυταρχισμού" της οικονομίας, της
μονολιθικότητας και της ήλιθιότητας του συστή-
ματος είναι ότι του είναι αδύνατο να ανταποκ-
ριθεί στους κλειδωνισμούς της παγκόσμιας οίκο-
νομίας. Η αδυναμία της πολωνικής οικονομίας
ουσιαστικά ήταν πολύ περισσότερο έντονη (και
λιγώτερο φανερά), όσο αυτή αλόλουθουσε την τε-
λείως "αυταρχική" μέθοδο οικονομικής ανάπτυξη
μέχρι τό 1971. Την "αυταρχικότητα" αυτή μπο-
ρ ύμε να την καθορίσουμε κύρια από τό γεγονός
της προσπάθειας για οίλονομική αυτάρκεια μέσα
στά πλαίσια της KOMEKON. Προσπάθεια δηλ. για
μία κλειστή οικονομία, αποκομμένη από την
παγκόσμια αγορά.

Τά προβλήματα μιας τέτοιας οικονομίας εί-
ναι αναλυμένα στα άρθρα για την 'Εθνική 'Ανε-
ξαρτησία και τον Τεχνολογικό Σημερινό 'Ιμπε-
ριαλισμό, στις 'Επαναστατικές Προ(σ)κλήσεις
No 1 και 2. Έδώ απλώς θαπούμε ότι ή Πολωνία

ἀναγκάστηκε νά στραφεῖ στήν παγκόσμια ἀγορά
ἐξ αἰτίας τῆς μικρότερης συσσώρευσης κεφαλαί-
ου πού σ' αὐτές τῆς χῶρες σέ σχέση μέ τή δύση,
ἡ ἐπενδυτική τους ἱκανότητα ἦταν μικρότερη
παλι καί ὄχι τόσο παραγωγική. Ἡ ἐπενδυτική
ἱκανότητα τῆς Ρωσίας πρὸς τῆς χῶρες τῆς ΚΟΜΕ-
ΚΟΝ, μειώνεται αὐτῇ τῇ ἐποχῇ (τέλος τῆς δεκα-
ετίας τοῦ 60), στρέφεται σέ πιά κερδοφόρες
ἐπενδύσεις στίς ὑπανάπτυκτες χῶρες δορυφόρους
τῆς, Ἰράκ, Αἴγυπτος, Κούβα. Τέλος ἡ τεχνο
λογική ὑπανάπτυξη τῆς Πολωνίας ὠδήγησε τοῦς
γραφειοκράτες στήν ζεστή ἀπό μάρκα καί λιρέτε
ἀγκυλιά τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ κεφαλαίου.
Ἡ αἰτία λοιπόν πού ἄρχισε τοῦς δανεισμούς ἦ-
ταν ἡ παραπάνω ἀνάγκη γιά ἐπενδύσεις πού εἶχαν
μπλοκαριστεῖ ἀπό τοῦς λόγους πού προαναφέρα-
με. Ἡ ἴδια ἡ Ρωσία, ἔχοντας τά δικά της προ-
βλήματα, προέτρεφε τοῦς συμμάχους της νά στρα-
φοῦν πρὸς τή Δύση. Ἀλλά τό πρόβλημα μεγάλωσε
ἀκόμα περισσότερο. Καθ' ὅσον οἱ ἐπενδύσεις πού
γίνανε ἦταν ψεύτικες, ἀφοῦ προερχόνταν ἀπό μιὰ
συσσώρευση πού ἐπιτευχτήκε ἐκτός τῶν πλαίσων
τῆς ἴδιας τῆς Πολωνίας. Ἐτσι βλέπουμε τήν Ἀ-
γγλική τράπεζα BERKELEYS νά ἐπενδύει στήν βιο-
μηχανία τρακτέρ Οὔρσους, οἱ Γερμανικές τράπε-
ζες νά χρηματοδοτοῦν τήν βιομηχανία PVC καί
τά ὀρυχεῖα ἄνθρακος καί ὁ Σάχης νά κάνει ἐ-
πενδύσεις ὕψους 250 ἑκατομυρίων δολларίων στά
ἐργοστάσια εἰδῶν διατροφῆς καί χάρτου. Στή Σι-
λεσία ἡ FIAT φτιάχνει ἐργοστάσια πού παράγουν
ἐξαρτήματα γιά τά ἐργοστάσιά της στό Τορίνο
καί στήν Βαρσοβία τήν γνωστή αὐτοκινητοβιομη-
χανία POLSKI-FIAT.

Ἡ παραπάνω ἐνσωμάτωση, ὅμως, τῆς Πολωνι-
κῆς βιομηχανίας στήν παγκόσμια ἀγορά τήν ἔβα-
λε μπροστά σέ πρόσθετα προβλήματα. Ἡ παγκό-
σμια οἰκονομική κρίση ἔπληξε διπλά τήν οἰκο-
μία τῆς χώρας λόγω καί τοῦ πρότερου "αὐταρχι-
σμοῦ" τῆς.

Γιά παράδειγμα, ἂν ἡ FIAT δέν μπορούσε νά
πουλά τ' αὐτοκίνητά της λόγω τῆς κρίσης, ἡ Πο-
λωνία στερεῖτο τῆς δυνατότητας νά πουλά ἐξαρ-
τήματα στά ἐργοστάσια τοῦ Τορίνου, νά πουλά
κάρβουνο, PVC κλπ κλπ. Τό περίφημο πεντάχρονο
γιά τήν παραγωγή χαλκοῦ ἐξαρτιόταν, ὄχι ἀπό τό
"σχεδίασμό" τῆς γραφειοκρατίας, ἀλλά ἀπό τή πα-
γκόσμια ἀγορά χαλκοῦ καί ἀπό τῆς δυτικές τρά-
πεζες πού εἶχαν τό ἔλεγχον τῶν πωλήσεων.

Ταυτόχρονα ἡ μικρή παραγωγικότητα τῶν πλά-
νων μείωνε στό ἐλάχιστο ὅσες ἐλπίδες ἀπόμεναν
στήν γραφειοκρατία. Π.χ. στά ἐργοστάσια τῆς
FIAT-POLSKI στό Βαρσοβία, ἡ παραγωγικότητα
βρέθηκε κατὰ 15% μικρότερη ἀπὸ τό ἀντίστοιχο
τμήμα τῆς FIAT στό Τορίνο. Τό χάσμα μπορούσε
νά καλυφθεῖ μόνο ἐάν βρισκόταν κάποιος τρόπος
γιά νά ξεπεραστεῖ ἡ ἀπίστευτη ἀλλωτρίωση πού
νοιώθουν οἱ Πολωνέζοι ἐργάτες ἀπέναντι στό
παραγωγικό προτσές. Ἀλλά αὐτό σήμαινε καλλιτέ-
ρευση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου μέχρις ὅτου φτάσει
τό ἀντίστοιχο Ἰταλικό, καί ὄχι περικοπές του.

Ἡ Πολωνική γραφειοκρατία προσπάθησε νά
διατηρηθεῖ μέσα σ' αὐτῇ τήν κρίση χρησιμοποιοῦ-
ντας τά κλασσικά καπιταλιστικά μέσα γιά τήν
ἀντιμετώπισή της. Ἐκτός ἀπό τή δοσμένη αὐξηση
στίς τιμές τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, προχώρησε
καί σέ μιὰ πολιτική ἐσκεμμένης περιορισμένης
δημιουργίας ἀνεργίας. Ἀλλά μιὰ τέτοια πολιτι-
κή, εἰδικά σ' αὐτές τῆς χῶρες, στρέφεται ἄμεσα
ἐνάντια στό ἴδιο τό κράτος. Γιατί τό κράτος
εἶναι καὶ ὁ μοναδικός ἐργοδότης.

Ἐτσι μπαίνοντας στήν δεκαετία τοῦ '80
ἡ Πολωνία βρίσκεται σέ μιὰ κατάσταση πού σέ-
γουρα δέν θά τή ζήλευε κανεῖς καπιταλιστής ἡ
κρατικοκαπιταλιστής σ' ὁλόκληρο τόν κόσμον. Σέ
μιὰ κατάσταση πού ἔδωσε τήν ὑλική βάση γιά τή
πρόσφατη ἐξέγερση τῆς Πολωνικῆς ἐργατικῆς τά-
ξης καί τήν ταχύτατη πολιτικοποίηση τῶν αἰτη-
μάτων της.

η φυση της εξεγερσης

Τό πρόβλημα μέ τίς άναταραχές σιά κρατικο καπιταλιστικά κράτη,είναι ότι οί λεπτομέρειές τους μαθαίνονται δύο μέ τρία χρόνια άργότερα. 'Ο άστικός τύπος άσχολεΐται περισσότερο μέ τίς άλλαγές στήν κορυφή τής ήγεσίας τοϋ κόμματος καί τίς δηλώσεις τοϋ πάπα,παρά πχ μέ τίς τάσεις πού άναπτύσσονται άνάμεσα στους Ίδιους τούς άπεργούς. 'Από τήν άλλη,ό σταλινικός τύπος μάς άλλαξε τήν πίστη μέ τίς άπανωτές άνακοινώσεις τής Τριμπούνα Λούντου καί τοϋ πραχτορείου ΤΑΣ.Τέλος πάντων,πιστεύουμε ότι έστω καί αϋτά τά στοιχεΐα πού έχουμε στή διάθεση μας άρκούν γιά μιá πρώτη εκτίμηση καί μερικές προβλέψεις γιά τίς προοπτικές τοϋ έργατικού καί επαναστατικού κινήματος στήν Πολωνία. "Ας έλπίσουμε ότι στό μέλλον θά μάς δοθεΐ ή δυνατότητα γιά μιá πιο εκτεταμένη άνάλυση τής εργατικής εξέγερσης κάτω άπ'τό φώς νέων στοιχείων καί εξελίξεων.

'Εκεΐνο κατ'άρχας πού εΐναι εξαιρετικά εύκολο νά κάνουμε εΐναι νά καταδείξουμε τήν γελοιότητα τών "έπιχειρημάτων" τοϋ Ριζοσπάστη σέ σχέση μέ τίς άπεργίες.

Ριζοσπάστης 23/8/80: "Ποιούς τελικά έξυπηρετεΐ καί έναντίον ποίων στρέφεται ή άλληληγγύη τών ίμπεριαλιστικών μέσων έννημέρωσης; Παστρικές λοιπόν εξηγήσεις. Γιά ν' άντιληφτοϋν καί οί έλάχιστοι άφελείς σέ ποιά όχθη πραγματικά πατάει (σο ή Αϋγή)".

Λάμφαμε άπό τήν πάστρα τών εξηγήσεων. "Αλλά δυστυχώς άνήκουμε στίς "δύσκολες". "Έτσι παρθεΐνουμε μιá μικρή είδησούλα,πού προφανώς δέν δημοσιεύτηκε στόν Ριζοσπάστη:

"'Ο πρεσβευτής τής Πολωνίας στήν Οϋάσιγκτων κ.Ρ.Σπασόφσκι έπισκέφτηκε τό άμερικανικό ύπουργείο 'Εξωτερικών γιά νά εκφράσει στόν άναπληρωτή ύπουργό 'Εξωτερικών κ. Γ.Κρίστοφερ τήν ίκανοποίηση τής χώρας του γιά τήν "ίσοροπημένη καί επικοδομητική δήλωση" τοϋ ύπουργού 'Εξωτερικών κ.Ε.Μάσκι σχετικά μέ τίς άπεργιακές κινητοποιήσεις στήν Πολωνία".

Καί εΐναι γνωστές οί παρωτρύνσεις τοϋ Κάρτερ πρός τό Σμέτ γιά οικονομική βοήθεια (πού άλλωστε καπιταλιστές καί κρατικοκαπιταλιστές έσπευσαν νά προσφέρουν) πρός τήν Πολωνική γραφειοκρατία. Τό Ίδιο, βέβαια, ίσχύει καί γιά τήν 'Εκκλησία πού ό Κάνια φρόντισε νά εκτιμήσει τόν "πατριωτισμό" πού επέδειξε στήν διάρκεια τών άπεργιών.

'Η Πολωνία εΐναι ένας κρίκος στό παγκόσμιό καπιταλιστικό σύστημα καί μάλιστα άπό τούς πιο ούσιαστικούς. 'Η Γερμανία πχ,πού πρώτη μί-

λησε γιά οικονομική βοήθεια στήν Πολωνία,εΐναι άμεσα ένδειαφερόμενη,καθ'όσον οί επενδύσεις άπό τράπεζές της στήν Πολωνική οικονομία εΐναι άρκούντως ύψηλές.

Στήν διάρκεια τών άπεργιών οί NEW YORK TIMES εΐχαν ένα άρθρο όπου έλεγαν: "Οί κυβερνήσεις τής Δύσης έσπευσαν νά χαρούν γιά τό ότι οί εργάτες τής Πολωνίας δημιούργησαν έργατικές επιτροπές καί απαιτούν αυτόνομα συνδικάτα." Ας μή ξεχνούν, όμως, πώς λέγονται αϋτά τά οργανωτικά σχήματα στή Ρωσική γλώσσα: Σοβιέτ". Παρά τήν κραυγαλεότητα τους οί Ν.Υ.ΤΙΜΕΣ, δέχνουν πραγματικά τόν φόβο τών Αυτικών μπροστά στίς προοπτικές πού άνοίγονταν άπό τίς άπεργίες τών Πολωνών εργατών.

'Η άναφορά τοϋ Ριζοσπάστη σέ άντισοσιαλιστικά στοιχεΐα εΐναι γελοία άφ'έαυτης, άφού καί οί Ίδιοι οί άπεργοί δήλωναν ότι μέ κανένα τρόπο δέν επιδίωκαν τήν επαναφορά τοϋ (παλιού τύπου) καπιταλιστικού καθεστώτος. 'Εξ άλλου πολλά άπό τά Ίδια τά αίτήματά τους έχουν στοιχεΐα πού κάθε άλλο παρά άντισοσιαλιστικά μπορούν νά χαρακτηριστοϋν. Εΐναι γνωστή, όμως, ή ιδιαίτερη γλώσσα πού χρησιμοποιούν οί σταλινικοί όταν άναφέρονται σιά κρατικοκαπιταλιστικά καθεστώτα, έτσι ώστε οί λέξεις σοσιαλισμός καί άμτισοσιαλισμός εΐναι εκφράσεις πού ή σημασία τους άντιστρέφεται στίς στήλες τοϋ Ριζοσπάστη.

Κανείς, βέβαια, δέν άρνεΐται τήν πραγματικότητα τής έπιροής πού άσχεΐ ή καθολική εκκλησία στό κόσμο. "Ας μή ξεχνάμε, όμως, ότι τό 1956

οί Ούγγαρες εργάτες ξεκάλαν τς κόκκινες σημαίες με τό σφυροδρέπανο (σύμβολο τής Ρωσικής έπιβολής), ένώ ταυτόχρονα έχτιζαν σοβιέτ με λειτουργία καί πολιτική όχι πολύ διαφορετική από κείνη τών σοβιέτ τοῦ 1917. Ή αντίδραση τής εργατικής τάξης στην πολιτική τής γραφεικρατίας παίρνει διάφορες μορφές καί σίγουρα ή θρησκεία δέν θάφηνε άνεμετάλλευτη τήν εύκαιρία πού τής παρουσιαζόταν για ν'αυξήσει τήν ήδη υπάρχουσα έπιροή της. Άλλά αυτό, όμως, απέχει πολύ άπ'τό νά μιλά κανείς για καθοδήγηση από τήν έκκλησία, κάτι πολύ προσφιλές σ' Άνατολικούς καί Δυτικούς, στόν καθένα για τούς δικούς του λόγους.

Ή πραγματικότητα, τουλάχιστον άπ'όσο μπορούμε νά διακρίνουμε, είναι ότι ή εξέγερση τών Πολωνών εργατών καί εργατριών ήταν αυθόρμητη καί όφειλόταν στούς λόγους πού αναλύσαμε στό προηγούμενο κομμάτι τοῦ άρθρου. Άν ήταν κάποιος πού κατά κάποιο τρόπο έπηρέασε τήν κινή τοποίηση καί εξέλιξη τοῦ αγώνα τών εργατών, αυτός ήταν τό ΚΟΡ (Έπιτροπή για τήν Αυτόάμυνα τών Έργατών) πού ίδρύθηκε μετά τς άπεργίες τ τοῦ '76 ένάντια στη κρατική καταστολή.

Τό ίδιο τό ΚΟΡ δέν έχει καμιά συγκεκριμένη ξεκάθαρη πολιτική, αλλά έμπεριέχει διάφορες τάσεις άντιφρονούντων από μετριοπαθείς μέχρι έπαναστατικές. Ο ίδιος ό ιδρυτής τοῦ ΚΟΡ, ό Γιάσεκ Κουρόν πού σήμερα άνήκει στην λίγο-πολύ μετριοπαθή τάση τοῦ ΚΟΡ, ήταν εκείνος πού μαζί με τόν Μοντζελέφσκι έγραψε τό 1965 τήν Άνοιχτή Έπιστολή στό ΠΕΕΚ (ΚΚΠ), όπου μέσα άπό μία άνάλυση τής κοινωνικοοικονομικής δομής τής Πολωνίας άποδείκνυε τήν ταξική γραφειοκρα-

τική φύση της. (Δυστυχώς άπ'ότι φαίνεται καί άπό μία έκτενή συνέντευξη του στόν MONDE, ό Κουρόν έχει τώρα κινήθει πός μετριοπαθέστερες θέσεις, όπως αυτή της άντικατάστασης τής σημερινής συγκεντρωτικής γραφειοκρατικής δομής με μία άποκεντρωμένη, στά πλαίσια πάντα τοῦ κρατικού καπιταλισμοῦ, με σκοπό μία σταδιακή μετεξέλιξη τής Πολωνικής κοινωνίας.

Θέσεις πού στό βιβλίο του χτυπά σάν τεχνοκρατικές καί ρεφορμιστικές, άναφερόμενος στη δομή τής Γιουγκοσλαβικής οικονομίας).

Μία άλλη άκόμα τάση στό ΚΟΡ είναι τό DIP (Έμπειρίες καί Μέλλον) πού άρνεϊται τό ρόλο τοῦ διαφωνούντα καί στεγάζει άκόμα καί μέλη τοῦ κόμματος σε μία προσπάθεια προσεταιρισμοῦ τους για "ουσιαστικές" μεταβολές.

Τέλος ή μόνη γνωστή οργανωμένη έπαναστατική τάση μέσα στό ΚΟΡ είναι ή μάδα γύρω από τήν έφημερίδα Γκλός (Φωνή), πού ή κυκλοφορία της αυξήθηκε σημαντικά στην διάρκεια τών άπεργιών. Όπως δήλωναν καί μέλη τής ομάδας αυτής "ό ρόλος μας δέν είναι νά φιλελευθεροποιήσουμε τό κόμμα, αλλά νά αναπτύξουμε αυτόνομες οργανώσεις πού θά είναι έτοιμες ν'άντικαταστήσουν τό Κράτος-Κόμμα όταν ξεσπάσει ή σύγκρουση πού θά ναι αναπόφευκτη. Είναι άστείο νά περιμένει κανείς ότι ό μηχανισμός, πού χάζει αυτή τή στιγμή πλήθος προνομίων, θά δεχτεί νά παραιτηθεί από μόνος του". (Έδώ γίνεται ξεκάθαρο πόσο προβληματικό είναι τό γράψιμο ενός τέτοιου άρθρου με τή φοβερή έλειψη πληροφόρησης πού υπάρχει. Ίσως τό μέλλον νά έμφανίσει τήν ύπαρξη καί άλλων ομάδων-τάσεων πού νά κινούνται στό χώρο τής έπαναστατικής αλλαγής στην Πολωνία).

είναι βιωσιμος ο συμβιβασμος;

Σίγουρα ή κατάληξη τών άπεργιών δέν ήταν ή πτώση τής κεντρικής γραφειοκρατίας στην Πολωνία.Θά ήταν άστείο έξ άλλου νά περίμενε κανείς κά τι τέτοιο.Οί ρωγμές,όμως,πού ύπείστει τό σύστημα είναι τεράστιες.

Δέν είναι μόνο τό γεγονός ότι γενικά και άόριστα,έσπασε για πρώτη φορά ή ασύλληπτη τρομοκρατία πού κυριαρχεί στις κρατικοκαπιταλιστικές χώρες.Υπάρχει ένας σημαντικός παράγοντας πού καθορίζει τή νέα φάση πού μπαίνει τό Πολωνέζικο έργατικό και έπαναστατικό κίνημα.Και αυτός είναι τά νέα αυτόνομα συνδικάτα.Μέσα άπ'αυτά θά δοθούν οί έπόμενες μάχες ένα-ένα στην άντεργατική πολιτική τής γραφειοκρατίας και μέσα σ'αυτά θά βρεθεί ότι πιο μαχητικό και ριζοσπαστικό στοιχείο τής έργατικής τάξης.

Για πρώτη φορά στην ιστορία του "ύπαρχτου σοσιαλισμού"(τί όρος κι αυτός!),για τους έπαναστάτες άνοίγονται δυο βασικοί δρόμοι για τήν συσπείρωση και μαζικοποίησή τους.Ό πρώτος είναι τό ότι μέσα στα έλεύθερα συνδικάτα θά τους δοθεί ή δυνατότητα ν'άνταλλάξουν άποψεις,νά διαφωνήσουν και νά συμφωνήσουν,συμβαλλοντας έτσι στην συγκεκριμενοποίηση τής πολιτικής τους.

Ό δεύτερος είναι ότι για πρώτη φορά ύπάρχει ένα άκροατήριο για τους έπαναστάτες κάτι

πού ούτε τό φαντάζονταν ως τώρα.Γι' αυτό και ή επέμβαση τους στα έλεύθερα συνδικάτα είναι άπαραίτητη.Άλλά δέν φαντάζομαι νά περίμεναν έμάς νά τους τό πούμε.

Σίγουρα οί άπεργίες έληξαν μέ μία συνθηκολόγηση.Όπωςδήποτε τ'άνεξάρτητα συνδικάτα,είναι ένα βήμα πίσωσέ σχέση μέ τά αρχικά σοβιέτ, πού αντιπροσώπευαν γύρω στα 500 εργοστάσια στή Βαλτική και ήταν μία καθαρή πρόκληση για τό καθεστώς.Τό κρίσιμο έρώτημα:πού βρίσκεται ή έξουσία-στην κεντρική γραφειοκρατία τής Βαρσοβίας στα πλαίσια ενός ίεραρχημένου κράτους ή στους έργάτες και τους αντιπροσώπους τους στις έπιτροπές;-αυτό τό έρώτημα για κάμποσο χρονικό διάστημα ήταν στην ήμερήσια διάταξη.

Τώρα και ή κυβέρνηση και οί έργάτες έφτασα σ'ένα συμβιβασμό.Τήν συνύπαρξη του παρόντος κράτους μέ τά νέα άνεξάρτητα συνδικάτα.

Είναι βιώσιμος ένας τέτοιος συμβιβασμός;

Όταν οί Πολώνοι έργάτες ζητούν 10% αύξηση για ν'άγοράσουν κρέας αυτό έπιδρά άμεσα στον σχεδιασμό τής κυβέρνησης.Έπιδρά στις άποψεις για τό έξωτερικό έμπόριο, τόν δανεισμό και τόν χρόνο πληρωμής τών χρεών.

Σέ συνθήκες κρατικού καπιταλισμού όλα τά στοιχεία τής οίκονομίας είναι ένοσωματωμένα στό κράτος.Τό κράτος έλέγχοντας τήν παραγωγή και διανομή π.χ κρέατος γίνεται τό άντικείμε-

Συνεδρίαση τής άπεργιακής έπιτροπής στα ναυπηγεΐα Λένιν

νο τῶν ἐπιθέσεων ἀπὸ τοὺς ἐργάτες γιὰ τὴν ἔλ-
ειψη τροφίμων.

Τὰ αἰτήματα τῶν ἐργατῶν προκαλοῦν τὸ ἴδιο
τὸ κράτος. Θὰ γίνουν περισσότερες ἢ λιγώτερες
ἐπενδύσεις; Λιγώτερες εἰσαγωγές σιτηρῶν καὶ
περισσότερες μηχανιμάτων; Περισσότερες ἢ λιγώ-
τερες δαπάνες γιὰ ἐξοπλισμούς;

Καὶ ὅλα αὐτὰ ὁδηγοῦν στὴν πρόκληση ὁλα-
καιροῦ τοῦ ἱεραχημένου συγκεντρωτισμοῦ τοῦ
κράτους.

Ἡ συνθηκολόγηση ποῦ ἐπῆλθε ἦταν ἡ συνέ-
πεια τῆς σύγκρουσης δύο λογικῶν. Μία ἀπ' αὐτὲς
ἦταν ἡ λογικὴ τῆς ταξικῆς πάλης τῶν Πολωνῶν
ἐργατῶν. Ἡ ἄλλη ἦταν ἡ λογικὴ τοῦ κρατικοῦ κα-
πιταλισμοῦ ποῦ τὸ κέντρο του βρίσκεται στὴ
Μόσχα.

Ἀλλὰ ἕνας τέτοιος συμβιβασμός ἀνάμεσα σὲ
δύο τόσο ἀντίθετες θέσεις δὲν μπορεῖ νὰ ἐπι-
βιώσει γιὰ πολὺ. Ἡ Ρωσικὴ ἐπέμβαση ἢ ἡ ἀπειλὴ
τῆς Ρωσικῆς ἐπέμβασης ἢ ἔστω οἱ χειρισμοὶ ἀπὸ
τὸ ἴδιο τὸ ΚΚΠ θὰ κάνουν τὰ πάντα γιὰ νὰ μειώ-
σει τὰ νέα συνδικάτα.

Μέσα σὲ λίγους μῆνες, ὅχι χρόνια, εἶναι
πιθανό ὅτι αὐτὴ ἡ διαδικασία θὰ προχωρήσει.

...ἡ χειραφетηση τῆς ἐργατικῆς ταξὸς εἶναι ἐργο τῆς ἰδίας τῆς ἐργατικῆς ταξὸς

Οἱ ἐργάτες πρέπει νὰ κερδίσουν οἱ ἴδιοι
τὴν ἐλευθερία τους. Δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς δοθεῖ
ἀπὸ τὰ πάνω ἀπὸ τοὺς βουλευτές, τοὺς ἡγέτες
τῶν συνδικάτων, τοὺς "σοσιαλιστὲς στρατηγούς".
Ἡ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐλπίς. Πρέπει ν.α ἐγκαθιδρύ-

ἦδη ἄρχισαν οἱ πρῶτες καταγγελίες ἀπὸ ἐργά-
τες στὸ Γκντάνσκ ὅτι δεχόνται ἀπειλές ἀπὸ μέ-
λη τοῦ κόμματος. Γιατί ἀπὸ τὴν ἄλλη εἶναι ἀδύ-
νατο νὰ ἐξαγοραστοῦν οἱ ἐργάτες. Φυσικὰ ἡ βοή-
θεια ρεεὶ ἄφθονη ἀπὸ Ἀνατολὴ καὶ Δύση. Ἀλλὰ
αὐτὲς οἱ πηγὲς βοήθειας δὲν εἶναι ἀπεριόρι-
στες. Στὴ Δύση ἡ κρίση βαθαίνει ὅλο καὶ περι-
σότερο. Καὶ ἡ πολωνία ἤδη χρωστᾷ πολλὰ. (Τὸ
70% τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι πληρωμές ἐπιτοκίων).

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴ Ρωσία. Πρὸς τὸ
παρόν ἡ Ρωσία ξοδεύει 4 δις δολλάρια τὸ χρόνο
γιὰ νὰ ὑποστηρίξει τὰ κλονιζόμενα ἀπὸ τὴν κρί-
ση καθεστῶτα τῆς Κούβας καὶ τοῦ Βιετνάμ.

Ἡ ἄλλη μέθοδος ποῦ θ' ἀναγκαστεῖ τότε νὰ
χρησιμοποιήσει ἡ γραφειοκρατία εἶναι ἡ φυσικὴ
καταστολή. Ἐδῶ δὲν ἔχουμε νὰ ποῦμε πολλὰ. Ἀς
ἐλπίσουμε μόνο ὅτι ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς
σύγκρουσης τὸ κόμμα δὲν θὰ ἔχει
πιά μπροστὰ του προσευχόμενους ἐργάτες, ἀλλὰ
συνειδητοποιημένο ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο
μὲ τὶς ὁργανώσεις του ἑτοιμὸς νὰ ξετινάξουν
τὸ ζυγὸ τῆς γραφειοκρατίας, κανοντὰς πράξη ἔ-
τσι τὴν ἰσχὴ ποῦ ἔβαλε ὁ Μάβξ ὅτι:

σὺν τὴν δικιὰ τους ἐξουσία στὴν οἰκονομία
καὶ τὸ κράτος ἂν θέλουν νὰ κερδίσουν τὴν ἐ-
λευθερία τους. Νὰ καταστρέψουν τὸ ὑπάρχον κα-
πιταλιστικὸ κράτος καὶ νὰ δημιουργήσουν τοὺς
δικούς τους ὁργανισμούς-τὰ ἐργατικὰ συμβούλια

τῶν ἀντιπρωσώπων ἀπ' τοὺς τόπους δουλειᾶς. Οἱ ἀντιπρόσωποι θὰ εἶναι ἅμεσα ἀνακλητοὶ καὶ θὰ πέρανουν τὸ μέσο ἐργατικό μισθό. Τὰ ἐργοστάσια θὰ δουλεύουν μὲ βάρδια πλῆρη ποὺ ὀρίζονται δημοκρατικά ἀπὸ τὰ ἐργατικά συμβούλια. Ἡ παραγωγή θὰ στρέφεται στὴν κατανάλωση καὶ ὄχι στὸ κέρδος καὶ στὴν συσσώρευση ὅπως γίνεται σήμερον. Ἀνατολή καὶ Δύση. Ὁ νόμος καὶ ἡ τάξη τῆς ἐργατικῆς τάξης θὰ φυλλάσσεται ἀπὸ τὲς ἑνοπλες μιλίτσιες τῶν ἑθνῶν τῶν ἐργατῶν. Παρεῖναι 1871, Ρωσία 1905 καὶ 1917, γερμανία 1919, ὀυγγαρία 1956 καὶ γιατί ὄχι ἡ ἐργατική ἐπιτροπή τοῦ Γκντάνσκ στὴν πρόωγη φάση της εἶναι ἡ ἔμπραχτη ἀπόδειξη τοῦ ὅτι τὰ ἐργατικά συμβούλια μποροῦν καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν.

Ἡ νίκη τῶν ἐργατῶν σὲ μίαν χώρα μπορεῖ

νὰ γίνει ἡ σπέρμα γιὰ νὰ προχωρήσουν μπροστὰ καὶ οἱ ἐργάτες ἄλλων χωρῶν. Ὁ καπιταλισμός εἶναι τόσο διεθνοποιημένος οὕτως ὥστε νὰ καταντῇ ἀδύνατο τὸ χιτσιμο τοῦ σοσιαλισμοῦ σὲ μίαν μόνο χώρα.

Ἡ σχεδιασμένη ἐφαρμογή τῆς μοντέρνας τεχνολογίας καὶ ἐπιστήμης γιὰ τὲς ἀνθρώπινες ἀνάγκες ἀντὶ γιὰ τὴν καταστροφή τῆς ἀνθρωπότητος ὄχι μόνο θὰ καταργήσει τὸν πόλεμο, τὴν πείνα καὶ τὴν μιζέρια, ἀλλὰ θὰ ἀνοίξει καὶ μίαν νέα ἐποχή τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότητα θὰ ἀποκτήσουν ἄγνωστα μέχρι σήμερον χαρακτηριστικά.

Ὁ νεαρός Κουρδὸν τοῦ '65 τελειώνει τὴν Ἀνοιχτή του Ἐπιστολή μὲ τὲς παρακάτω παραγράφους:

...Γι' αὐτὸ ἡ ἐργατική δημοκρατία εἶναι ἡ πλεονεκτικὴ κοινωνία καὶ δημιουργεῖ τὲς πλεονεκτικὲς συνθήκες γιὰ τὴν κοινωνική εὐημερία. Τὸ ἰδιαίτερο ταξικό συμφέρον τῶν ἐργατῶν ἐκπροσωπεῖ μὲ τὸν πληρέστερο τρόπο τὸ συμφέρον ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας. Ἀξίζει λοιπὸν τὸ πρόγραμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Θὰ πραγματοποιηθεῖ;

Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὲς συνθήκες ἰδεολογικῆς καὶ ὀργανωτικῆς προπαρασκευῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης τῇ στιγμῇ τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης καὶ κατὰ συνέπεια, ἀπὸ αὐτὸ ποὺ σήμερον ἡδη κάνουν, ἐκεῖνοι ποὺ θεωροῦν τὸ πρόγραμμα τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας σὰν τὸ δικό τους.

ΤΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΙΝΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΕΖΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΡΙΑΣ
ANNA PACZUSKA ΠΟΥ ΖΕΙ ΕΞΟΡΙΣΤΗ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

"Όταν τó ΚΚ κατέλαβε τήν έξουσία στήν Πολωνία,οί παραδοσιακοί όργανισμοί όργανώθηκαν "διαφορετικά" καί σέ πολλούς άπ'αυτούς δόθηκαν καίνουργία όνόματα.Πχ τά "χασάπικα" όνομάστηκαν "καταστήματα κρέατος".

Σήμερα,άν ρωτήσετε ένα Πολωνό,θά σάς πεϊ λυπημένα ότι πριν άπ'τόν πόλεμο είχαν "χασάπικα" μέ κρέας μέσα,ένω σήμερα έχουν "καταστήματα κρέατος" πού μέσα έχουν μόνο χασάπιδες.

Τ'άστεϊα γιά τó κρέας είναι πολλά.Τó ίδιο,όμως,τό κρέας δέν είναι καθόλου άστεϊο.Εϊναι μάλλον άνύπαρχτο.Τó βοδινό καί τó χοιρινό είναι άδύνατο νά τά προμηθευτεϊς.Στά μεγάλα Σουπερ-Μάρκετ τοϋ Λονδίνου μπορεϊς νά βρεϊς 20 είδη διαφορετικών Πολωνέζικων λουκάνικων πού οί ίδιοι οί Πολωνοί δέν έχουν άντικρύσει ποτέ τους.Στή Βαρσοβία μπορεϊς άκόμα νά βρεϊς κοτόπουλα(πολύ άκριβά βέβαια),άλλά μόνο έπειδή ό τεμέας αυτός τής κτηνοτροφίας είναι τελείως ίδιωτικός.Τά αυγά πού πρῶνε οί Πολωνοί είναι χαρακτηριστικά γιά τó έλάχιστο μέγεθος τους(τά μεγάλα πάνε γιά έξαγωγή).Άπό τυρί ύπάρχει μόνο φέτα κι αυτή άκριβή.Οί πατάτες σπανίζουν.Ψάρια μπορεϊς νά φάς μόνο άν ψαρέψεις ό ίδιος(στήν άγορά ύπάρχουν μόνο ποταμίσια).Τά ίδια ίσχύουν γιά τόν καφέ ,τό τσάϊ,τή σοκολάτα καί τó βούτυρο.

Καί ταυτόχρονα γιά ν'άγοράσεις ότιδήποτε πρέπει νά σταθεϊς στήν ούρά.Οί νοικοκυρές περνοϋν δυό τó λιγώτερο ώρες κάθε μέρα στίς ούρές γιά τρόφιμα.Αυτοί πού δέν μποροϋν έπειδή έργάζονται,πληρώνουν ήλικιωμένους συνταξιούχους γιά τούς κάνουν τά ψώνια.

Πολλά προϊόντα μποροϋν νά βρεθοϋν στά καταστήματα PEWEX πού ίδρύθηκαν τó χειμῶνα τοϋ '76.Άλλά οί τιμές είναι διπλάσιες καί πληρωταϊες μόνο σέ σκληρό νόμισμα(μάρκα ή δολλάρια).

Ό μέσος χρόνος άναμονής στή λίστα γιά ένα διαμέρισμα είναι τέσσερα χρόνια.Πολλά νέα ζευγάρια ζοϋν μέ τούς συγγενεϊς τους.Ύπάρχει περίπτωση νά περιμένει κανείς καί δέκα χρόνια γιά μιá κατοικία,έκτός άν έχει δολλάρια γιά νά πληρώσει τó νοϊκι σέ είδικές έργατικές κατοικίες.Τó ίδιο ίσχύει καί γιά τήν άπόκτηση αυτοκίνητου.Πρέπει νά βρεϊς τά λεφτά,νά τά δώσεις,νά έξηγήσεις πῶς τά βρήκες καί νά περιμένεις."Αν ή έξηγήση δέν άποδειχτεϊ ικανοποιητική τότε δέν παίρνεις αυτοκίνητο καί χάνεις καί τά λεφτά.

Φυσικά όλα τά παραπάνω είναι ότι χρειάζεται γιά ν'άναπτυχτεϊ ή διαφθορά.Ή συνταγή γιατροϋ άπό μόνη της δέν άρκεϊ γιά νά πάρεις φάρμακα.Χρειάζεται νά πληρώσεις γιά νά μή φύγεις μ'άδεια χέρια."Αν ό γιατρός θεωρεϊται πολύ καλός(ύψηγητής κλπ)πρέπει νά πληρώσεις μέ ξένο συνάλλαγμα.Παντοϋ κυριαρχεί τó λάδωμα.

Κομπίνες,κλοπές,μαύρη άγορά καί μιζέρια."Όλα,όμως,διορθώνονται άν γίνεις μέλος τοϋ Κόμματος.Ή κομματική ταυτότητα σοϋ δίνει τó δικαίωμα νά ψωνίζεις σέ είδικά μαγαζιά όπου διάφορα προϊόντα είναι άκόμα διαθέσιμα.Τά παιδιά σου μποροϋν νά παρακολουθοϋν είδικά σχολεία καί σϋ νά τρῶς κρέας,τυρί καί φρέσκα λαχανικά.

Ό ίδιος ό Γκέρεκ έχει μιá βίβλα στήν Κονσταντίν,λίγο πιο έξω άπό τή Βαρσοβία.Περιτριγυρίζεται άπό άγκυλωτά σύρματα καί άν πλησιάσεις δεκαπέντε μέτρα άπό τó σπϊτι αυτομάτως μεγάφωνα σέ προειδοποιοϋν νά σταματήσεις.Αυτά όσον άφορā τόν άνθρωπο τοϋ λαοϋ.

Αυτά,λοιπόν,είναι τά γεγονότα τής καθημερινής μιζέριας πού όδηγησαν στο ξεκίνημα τῶν άπεργιών...

Ουρές στα μαγαζιά της Βαρσοβίας.

ΠΩΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ...

Ο δευτερος παγκοσμιος πολεμος θρυματισε το ήδη ευθραυστο κοινωνικοοικονομικο οικοδομημα της Πολωνιας. Πιθανολογείται οτι ενα 20% του πληθυσμου χαθηκε στην διαρκεια της κατοχης. Πολλα εργοστασια εκλεισαν και το 45% της γης που προπολεμικα ανηκε στην Πολωνια περιηλθε στην κατοχη της Ρωσιας.

Πριν απο την τελικη αποχωρηση των Γερμανων στην Βαρσοβια ελαβε χωρα μια επαναστατικη εξεγερση. Οι εργατες πηραν τα οπλα και μεσα σε δυο μερες οι Γερμανοι ειχαν χασει το ελενχο της πολης.

Οι Ρωσικες δυναμεις ειχαν σταθμευσει μολις εξω απ'την πολη και αρνηθηκαν να βοηθησουν την εξεγερση και καθως οι Γερμανοι την επνιγαν στο αιμα. Η Βαρσοβια καταστραφηκε, 240.000 σκοτωθηκαν και αλλοι 630.000 εφυγαν προσφυγες.

Ετσι η επαναστατικοτητα των μαζων ειχε παφει να υφισταται την στιγμη που οι Ρωσοι εμπαιναν στην πολη το 1945.

Το μικρο Πολωνικο ΚΚ (που ο Σταλιν το ειχε διαλυσει το 1938 για να το ξαναδημιουργησει τεσσερα χρονια αργότερα) μπηκε σ'ενα κυβερνητικο συνασπισμο, οπου η κυριαρχη δυναμη ηταν το Πολωνικο Σοσιαλιστικο Κομμα που ελεγχε και την πλειοψηφια της οργανωμενης εργατικης ταξης. Οι Ρωσοι, ομως, επεβαλαν την θεληση τους τοποθετοντας σε θεσεις κλειδια-υπουργεια Εσωτερικων και Αμυνης-μελη του ΚΚΠ.

Η παλια κρατικη μηχανη δεν διαλυθηκε αλλα απλως παραδοθηκε στους ηγετες του ΚΚ που ειχαν τ η εμπιστοσυνη του Σταλιν. Το Σοσιαλιστικο Κομμα εξαναγκαστηκε να ενωθει με το ΚΚ (που απο τοτε αλλαζει ονομα και γινεται Ενιαιο Εργατικο Κομμα Πολωνιας) και οσοι αρνουνται να συνεργαστουν εκτελουνται. Το ιδιο συμβαινει και με οποιαδηποτε αρνείται την κυριαρχια του ΚΚ, απο συνδικαλιστες μεχρι διανοουμενους.

Ταυτοχρονα το ΠΚΚ εγκαθιδρυει ολες εκεινες τις συγκεντρωτικες γραφειοκρατικες οργανωσεις που θα του επιτρεφουν η'αποκτησει το συνολικο ελεγχο της κοινωνιας.

Αρχιζει μαζικες ατρατολογησεις υπο ενα μονο ορο: την πιστη υπακοη στις διαταγες της ηγεσιας χωρις καμια αμφισβητηση. Απο 30.000 μελη που ειχε το Γεναρη του '45 φτανει τις 300.000 τον Απριλη.

Εθνικοποιεεται η οικονομια και αρχιζει η προσπαθεια για συσσωρευση στη βιομηχανια. Τιποτα το περιεργο, οπως ειδαμε στο κεντρικο αρθρο.

Κρατικοποιηση της οικονομιας σημαινε απλα και μονο εκσυγχρονισμο του ελεγχου πανω στην κοινωνια απο μια νεα (κρατικοκαπιταλιστικη) αρχουσα ταξη...

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Τό πρόβλημα τῆς φύσης τοῦ σύγχρονου ἀστικ-
κοῦ κράτους ἔχει γίνει ἓνα ἀπό τὰ πλεονεκτήματα
μάχης μεταξύ τῶν διαφόρων μαρξιστῶν ἢ λε-
γόμενων μαρξιστῶν σήμερα. Τό παρακάτω ἄρθρο φι-
λοδοξεῖ νά βάλει μερικές πρῶτες σκέψεις πάνω
στό θέμα αὐτό. Καί ἐν ἀρχῇ, βέβαια, τό λόγο ἔχουν
οἱ κλασσικοί τοῦ μαρξισμοῦ. Τό πρόβλημα εἶναι ὅ-
τι οὔτε ὁ Μάρξ, οὔτε ὁ Ἐνγκελς καί σ' ἓνα μέτρο
ὁ Λένιν, δημιουργήσαν μιά συγκεκριμένη θεωρία
γιά τό κράτος, ἐκτός ἀπό τίς γενικές γραμμές
γιά τό τί εἶναι κράτος γενικά. Αὐτές οἱ τελευταί-
ες ἐντελῶς σχηματικά εἶναι:

I) Τό κράτος εἶναι προϊόν τῆς διασπάσεως τῆς
προτόγονης κομμουνιστικῆς κοινωνίας σέ τάξεις.
Ἡ διασπασή αὐτή ἐμφανίστηκε, ὅταν, σ' ἓνα ὀρι-
σμένο στάδιο ἐξέλιξης τῆς κοινωνίας, ἐπῆλθε ὁ κατα-
μερισμός τῆς ἐργασίας, ἡ ἀνταλλαγή ἀνάμεσα σέ ἄ-
τομα ποῦ προέρχεται ἀπό τόν καταμερισμό αὐτόν
καί ἡ ἐμπορευματική παραγωγή καθὼς ὅλα τὰ παρα-
πάνω γέννησαν τήν ἀτομική ἰδιοκτησία. Καί γιά νά
μὴν φθείρουν αὐτές οἱ ἀντιθέσεις τίς τάξεις μέ
τ' ἀντιμαχόμενα οἰκονομικά συμφέροντα καί τήν
κοινωνία τους σ' ἓνα ἄκαρπο ἀγῶνα, ἔγινε ἀναγκαί-
α μιά δύναμη, ποῦ φαينομενικά στέκεται ὑπέρανω
τῆς κοινωνίας, γιά νά μετριάξει τήν σύγκρουση,
γιά νά τήν κρατᾷ μέσα στό ὅριο τῆς "τάξεως".
Ἡ δύναμη αὐτή εἶναι τό Κράτος.

II) Τό κράτος εἶναι κράτος τῆς ἀρχουσας τάξης
"Ἐπειδὴ τό κράτος γεννήθηκε ἀπό τήν ἀνάγκη νά
χαλιναγωγῶνται οἱ ταξικές ἀντιθέσεις, καί ἐπει-
δὴ ταυτόχρονα γεννήθηκε μέσα ἀπό τήν σύγκρουση
αὐτῶν τῶν τάξεων, εἶναι, κατὰ κανόνα, κράτος τῆς
πλεονεκτικῆς οἰκονομικῆς κυρίαρχης τάξης, ποῦ μέ
τὴ βοήθεια τοῦ κράτους γίνεται καί πολιτικά κυ-
ρίαρχη καί ἔτσι ἀποχτᾷ νέα μέσα γιά τήν ἐκμετα-
λευσὲν καί τήν καταστολή τῆς καταπιεζόμενης τά-
ξης".

III) Ἀφοῦ τό κράτος εἶναι προϊόν μιᾶς συγ-
κεκριμένης ἱστορικῆς ἐξέλιξης, εἶναι προφανές ὅ-
τι, ὅταν ἐκλείδουν ἐκεῖνες οἱ συνθήκες ποῦ τό
γέννησαν, δηλ. ἡ ταξική κοινωνία, θά πάψει καί αὐ-
τό νά ὑπάρχει. "Μέ τήν ἐξαφάνιση τῶν τάξεων θά
ἐξαφανιστεῖ ἀναπόφευκτα καί τό κράτος. Ἡ κοινω-
νία ποῦ ὀργανώνει μέ νέο τρόπο τήν παραγωγή πά-
νω στή βάση τῆς ἐλευθέρης καί ἴσης ὀργάνωσης τῶν
παραγωγῶν, θά τοποθετήσῃ ὁλόκληρη τήν κρατική
μηχανή ἐκεῖ ποῦ θά εἶναι τότε ἡ θέση της: στό
μουσεῖο τῶν ἀρχαιοτήτων, δίπλα στό ροδάκι καί τό
μπρούτζινο τσεκούρι".

"Ὅλα τὰ παραπάνω γιά τό κράτος εἶναι βέβαια
σωστά." Ὅμως, τὰ προβλήματα ἀρχίζουν ὅταν θά πρέ-
πει νά ἐξηγηθεῖ γιὰτί τό κράτος παίρνει μιά συγ-
κεκριμένη μορφή καί ὅχι κάποια ἄλλη σέ μιά ὀρι-
σμένη ταξική κοινωνία. Γιατί, γιά παράδειγμα, στήν
φεουδαρχία ἡ ἀρχουσα τάξη ἐμφανίζεται ταυτισμέ-
νη μέ τήν κρατική μηχανή, ἐνῶ στό ἀστικό κράτος
ἐμφανίζεται ἀποστασιοποιημένη ἀπό τήν κρατική
μηχανή; Στήν ἀστική κοινωνία τό κράτος παίρνει
τήν τελειότερη μορφή του καί ἐμφανίζεται σάν
νά εἶναι πάνω ἀπό τήν κοινωνία καί νά ἐκφράζει
τά συμφέροντα ὁλόκληρου τοῦ "ἔθνους".

Γιά ἀπαντήσουμε στήν ἐρώτηση αὐτή θ' ἀναφέ-
ρουμε τόν περιόριστο ἀπορισμό τοῦ Μάρξ γιά τό ἀ-
στικό κράτος, μιά καί ἡ περιεκτικότης αὐτή ἔχει προ-
καλέσει πολλές διαμάχες μεταξύ τῶν μαρξιστῶν ἢ
τῶν λεγομένων μαρξιστῶν.

Κάθε βῆμα πρὸς τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀστικῆς τάξης
συνοδεύεταν καί ἀπό μιά πολιτική πρόοδο αὐτῆς
τῆς τάξης... ἡ ἀστική τάξη τελικά, ἀπὸ τότε ποῦ
κυριάρχησε ἡ σύγχρονη βιομηχανία καί ἡ παγκό-
σμια ἀγορά κατέκτησε γιά τήν ἴδια, στό σύγχρονο
ἀντιπροσωπευτικό κράτος, τήν ἀποκλειστική ἐξου-
σία. Ἡ κυβέρνηση τοῦ σύγχρονου κράτους, ὅσον εἶ-
ναι παρὰ μιά ἐπιτροπή γιά τήν διεύθυνση τῶν
κοινῶν ὑποθέσεων ὁλόκληρης τῆς ἀστικῆς τάξης".

Μιά, χωρίς κριτική, ἀποδοχή τῶν παραπάνω θά
μποροῦσε νά ὀδηγήσει σέ σοβαρά σφάλματα. Γιατί:

I) "... ὁλόκληρης τῆς ἀστικῆς τάξης..." Τὴ ση-
μαίνει αὐτό; Ἡ ἀστική τάξη εἶναι διασπασμένη
στό ἐσωτερικό της. Μικρή, μεσαία, μεγάλη, τὰ συμ-
φέροντα τῶν διαφόρων τμημάτων της βρίσκονται σέ
ἀνταγωνισμό.

II) Ἀκόμα κάθε κομμάτι τῆς μπουρζουαζίας,
ἀπ' αὐτὰ ποῦ ἀναφέραμε βρίσκεται σέ διαρκὴ ἀντα-
γωνισμό μέ τ' ἄλλα, ὡς πρὸς τό σύνολο τῆς ὑπερα-
ξίας ποῦ θ' ἀπομιζύσει ὁ κάθε καπιταλιστής.

III) Ὁ καπιταλισμός ἀπὸ τήν ἀρχή του προῦ-
ποθέτει τήν ὑπαρξὴ διεθνούς ἀγορᾶς. "Ὁλόκληρη
ἡ ἀστική τάξη" ὅσον ἔχει ἓνα κράτος, ἀλλὰ ὑπάρ-
χουν πολλὰ κράτη-ἔθνη ποῦ βρίσκονται καί αὐτὰ
σέ διαρκὴ ἀνταγωνισμό. Ἡ ἀστική τάξη δημιουργεῖ
στό ἐξέκλειψμα της τό ἐθνικὸ κράτος, στήν ἀνάπτυξή
της διασπᾷ τὰ ἐθνικά τεῖχη (Λένιν). Τό ἐθνικὸ κρά-
τος τί ἐκφράζει, τήν "ἐθνικὴ μπουρζουαζία" (ἀρκε-
τὰ συγκεχυμένη μέ τίς συγχωνεύσεις ἐπιχειρήσεων
διαφόρων χωρῶν), τήν "ξενόδοσση" ἢ τοὺς ξένους ἰ-
μπεριαλιστές;

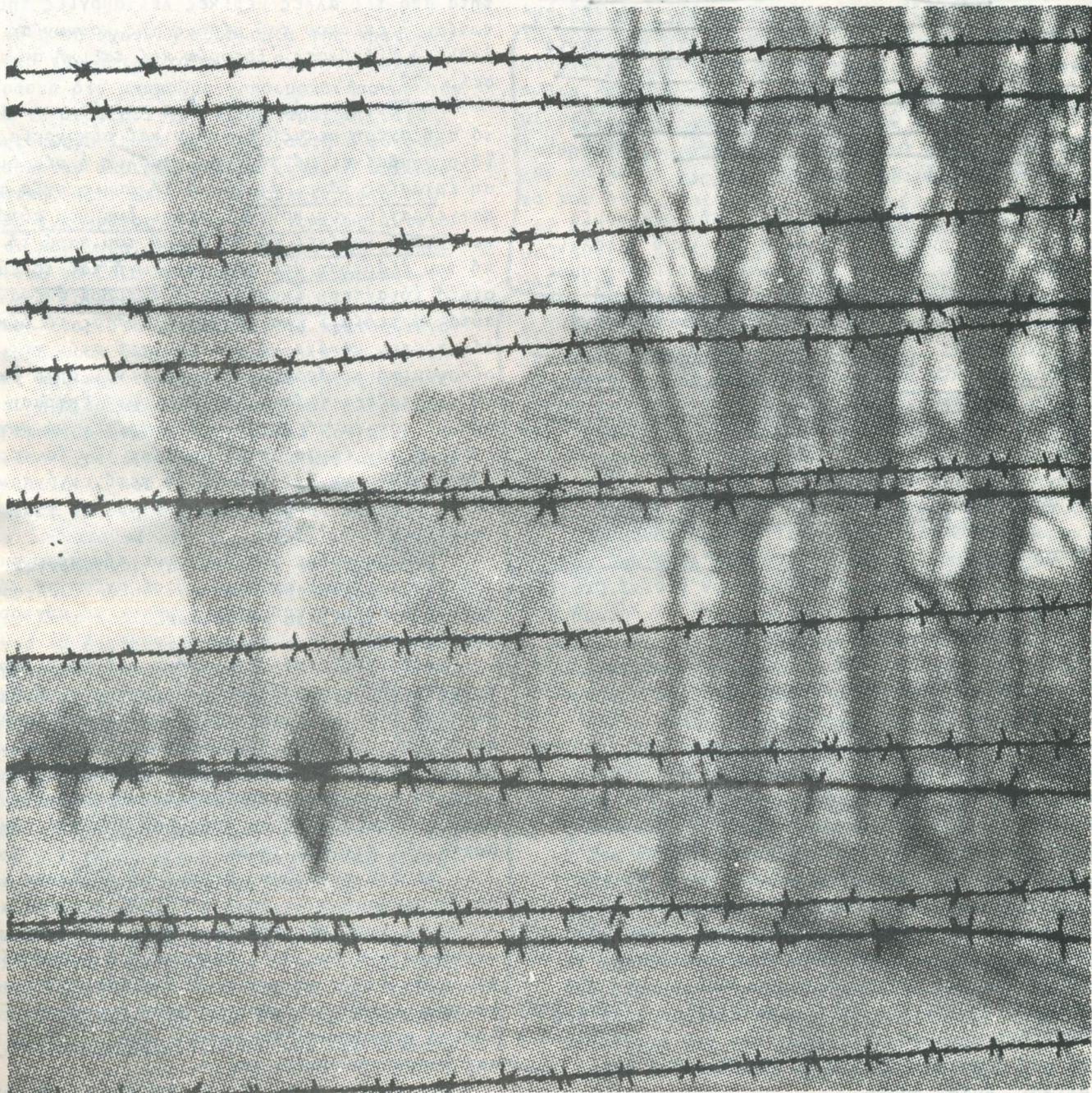
Για νά δοθεῖ μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὸ σύγχρονο ἀ-
στικό κράτος, πρέπει νά ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸν θε-
λιώδη νόμο τοῦ καπιταλισμοῦ: τὴν συσσώρευση τοῦ
κεφαλαίου.

"Ολοι οἱ ἀστοὶ ἔχουν μιὰ κοινότητα συμφερό-
ντων ἀπέναντι στὴν ἐργατική τάξη-τὴν ἀπομύζηση
ἀπ' αὐτὴν ὅσο δυνατόν μεγαλύτερης ὑπεραξίας καὶ
τὸ τσάκισμα τῶν διεκδικητικῶν τῆς ἀγῶνων. Τὴν ἴ-
δια, ὅμως, στιγμή πού εἶναι ἐνωμένοι ὡς πρὸς αὐτὸ
τὸ σημεῖο, εἶναι ἀνταγωνιστές ὡς πρὸς τὸ μοῖρα-
σμα τῆς συνολικῆς ὑπεραξίας. Κατὰ τὸν εὐστοχο ὁ-
ρισμὸ τοῦ Μάρξ, οἱ ἀστοὶ εἶναι "ἐχθρικοὶ ἀδελφοί"

Σὲ μιὰ κοινωνία πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀτομι-
κοὺς παραγωγούς ξεκομμένους μεταξὺ τους καὶ οἱ
ὁποῖοι βρίσκονται σὲ διαρκῆ ἀνταγωνισμό ὡς πρὸς

τὸ βαθμὸ συσσώρευσης, εἶναι πολὺ δύσκολο κανεῖς
νά ξεχωρίσει κοινὰ συμφέροντα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς
τὸ λόγο πρέπει νά ὑπάρχει κάποιος (ἡ κρατική μη-
χανή) πού νά μπορεῖ νά ἐπιβάλλει πάνω στοὺς ἀ-
νταγωνιζόμενους μεταξὺ τους ἀστοὺς κάποια κοινὰ
συμφέροντα. Καὶ γιὰ νά τὸ κάνει αὐτὸ πρέπει νά
ἔχει μιὰ "αὐτονομία" ἀπ' αὐτοὺς, νά εἶναι δηλ. ἀ-
ποστασιοποιημένη ἀπὸ τὰ διάφορα ἰδιαίτερα συμφέ-
ροντα αὐτοῦ ἢ ἀκείνου τοῦ καπιταλιστῆ.

Ἀπ' αὐτὴν, ὅμως, τὴν σχετική αὐτονομία τοῦ
κράτους ἀπέναντι στὴν ἀστική τάξη δὲν θά πρέπει
νά ἐξαχθεῖ τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ κράτος εἶναι
οὐδέτερο. Τὸ κράτος εἶναι γενικά κράτος τῆς ἀστι-
κῆς τάξης, καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς πρέπει νά εἶναι
σχετικά αὐτόνομο. Ἡ ταξική του φύση μπορεῖ νά

είδωθεῖ παντού:

I) Μὲ τὴ δημιουργία ἑνὸς νομικοῦ πλαισίου ποὺ κατοχυρώνει τὴν ἱερότητα τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἰδιοκτητῶν. Τοὺς ἀντεργατικούς νόμους, τὶς φυλακές, τὸν στρατό, τὴν ἀστυνομία καὶ γενικὰ τὴν κρατικὴ καταστολὴ ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν διατήρηση τοῦ βαθμοῦ τῆς συσσώρευσης.

II) Ἀκόμα καὶ ἡ κρατικὴ πρόνοια δὲν εἶναι, παρὰ ἓνα μέτρο γιὰ τὴν διασφάλιση τῶν ἀσπῶν. Τὸ ταμεῖο ἀνεργίας, ἡ ὁατρφαρμακευτικὴ περίθαλψη, κλπ κλπ δὲν ἀποτελοῦν παρὰ δικλεῖδες ἀσφαλείας γιὰ τὶς κοινωνικὲς ἐκρήξεις. Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι σὲ στιγμὲς οἰκονομικῆς κρίσεως, οἱ κοινωνικὲς αὐτὲς δαπάνες εἶναι οἱ πρῶτες ποὺ περικυβανται.

III) Ἀκόμα καὶ ὅταν τὸ κράτος ἐπεμβαίνει ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν στὴν οὐσία εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀσπῶν. "Ἐτσι ὁ Μάρξ ἔδειξε ὅτι τὸ κράτος στὴ Βρετανία ἐμπόδισε τοὺς ἀστούς νὰ ἐπεκτείνουν ἀκραῖα τὴν ἐργασίμη μέρα λόγω τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ τους καὶ ἔτσι νὰ διακινδυνεύουν νὰ καταστρέφουν τὰ θεμέλια τῆς καπιταλιστικῆς συσσώρευσης, δηλ. τὴν ἐργατικὴ δύναμη τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Τὸ κράτος ἀκόμα ἐπεμβαίνει στὴν οἰκονομία μὲ σκοπὸ τὴν πρᾶσιση κάποιου "ἐθνικοῦ κεφάλαιου", κάποιων κοινῶν ἐθνικῶν (καπιταλιστικῶν) συμφερόντων. Ὅμως, ὅπως εἴπαμε καὶ προηγουμένως, ἡ κοινότητα συμφερόντων γιὰ ὅλους τοὺς ἀστούς εἶναι κάτι τὸ ἀσαφές. "Ὅταν τὸ κράτος φτιάχνει δρόμους γέφυρες, προεκτείνει σιδηροδρόμους εἶναι προφανές ὅτι δημιουργεῖ τὴν ἀναγκαῖα ὑποδομὴ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ὁλόκληρης τῆς ἀστικῆς τάξης. Ὅταν τὰ προϊόντα τῶν κρατικοποιημένων βιομηχανιῶν πουλιούνται σὲ χαμηλὲς τιμὲς καὶ μὲ ζημιὰ γι' αὐτὲς, τὸ κάνει γιὰ τὴν ἐξήπληρηση τοῦ συνόλου τῆς οἰκονομίας. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ μὲ τοὺς δασμούς γιὰ τὰ διάφορα ἄλλοεθνή προϊόντα!" Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν σημαίνει κοινότητα συμφερόντων γενικὰ. Γιατὶ κρατικοποιώντας τὸ κράτος ἓνα τομέα τῆς βιομηχανίας, κάποιοι ἀστοὶ χάνουν ἐνῶ κάποιοι ἄλλοι κερδίζουν. Τὸ ἴδιο μὲ τοὺς δασμούς ποὺ προστατεύουν ἓνα προϊόν μὴ ἀφῆνοντας κάποιο ἄλλο νὰ κυκλοφορεῖ ἐλευθερά. Πᾶντα δηλ. στὰ οἰκονομικὰ μέτρα μιᾶς κυβέρνησης κάποιοι ἀστοὶ χάνουν καὶ κάποιοι κερδίζουν. Αὐτὸ φαίνεται καθαρώτερα στὸ γεγονός ὅτι κάποια "ξένη" πολυεθνικὴ ἐταιρεία ποὺ ἔχει σὲ μιὰ χώρα ἓνα παράρτημα μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀπὸ τὴ χώρα αὕτῃ "ἐθνικὸ κεφάλαιο". Ἀκόμα καὶ ἐθνικιστὲς ὅπως ὁ Ντέ Γκὼλ θεωροῦσε σὰν ἐθνικὰ συμφέροντες τὶς ἐπενδύσεις τῶν ἀμερικάνικων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν, ἐπειδὴ εἰσήγαγαν στὴν Γαλλία σύγχρονη τεχνολογία. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ κράτος καθορίζει σὰν ἐθνικὸ (καπιταλιστικὸ) συμφέρον αὐτὸ ποὺ νομίζει κάθε στιγμῇ, σύμφωνα δηλ. μὲ αὐτὸ ποὺ θεωρεῖ ὅτι προωθεῖ τὴ συσσώρευση τοῦ κεφαλαίου μέσο στὴ χώρα, ἀνεξάρτητα ἂν ἐκεῖνος ἢ ὁ ἄλλος "ἐθνικός" ἀστός χάνει.

Μέχρι τώρα μιλήσαμε γιὰ τὴν σχετικὴ αὐτονομία συνολικὰ τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Ὅμως αὕτῃ ἡ σχετικὴ αὐτονομία χαρακτηρίζει ὅλη τὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία. "... ἡ διαίρεση τῆς ἐργασίας κατακομματίζει κάθε ὀργανικὰ ἐνιαῖα διαδικασία ζωῆς καὶ ἐργασίας, ἀποσυνθέτοντάς τιν στὰ στοιχεῖα της, γιὰ νὰ κάνει ὥστε αὐτὲς οἱ μερικὲς, ὀρθολογικὰ καὶ τεχνικὰ ἀπομονωμένες λειτουργίες νὰ διενεργηθοῦν κατὰ τρόπο ὀρθολογικὸ, ἀπὸ ἰδιαίτερα προσαρμοσμένες σ' αὐτὲς "εἰδικούς", τόσο ἀπὸ ψυχικὴ ὅσο καὶ ἀπὸ φυσικὴ ἄποψη. Αὕτῃ ἡ ὀρθολογικοποίηση καὶ αὕτῃ ἡ ἀπομόνωση τῶν μερικῶν λειτουργιῶν ἔχει, ὡστόσο, σὰν ἀναγκαῖα συνέπεια καθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς ν' καθίσταται αὐτόνομη καὶ νὰ τεῖνει ν' ἀναπτυθεῖ παραπέρα καὶ αὐθόρμητα σύμφωνα μὲ τὴ λογικὴ τῆς εἰδικότητάς της, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὶς ἄλλες μερικὲς λειτουργίες τῆς κοινωνίας (ἢ ἐκεῖνου τοῦ μέρους τῆς κοινωνίας ὅπου ἀνήκει)." (Δούκατος Ἱστορία καὶ ταξικὴ συνείδηση σελ. 172).

Ὁ Ἐνγκελς ἀναφέρει ἓνα παράδειγμα γι' αὐτὸ στὴ σχέση μεταξὺ δικαίου καὶ οἰκονομίας. "Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ τὸ δίκαιο: μὲ τὴν νέα διαίρεση ἐργασίας κάνει ἀναγκαῖα τὴ δημιουργία τοῦ ἐπαγγελματία νομικοῦ, ἀνοίγεται ἓνα νέο αὐτόνομο πεδίο, ποὺ κατέχει μὲ τὴ σειρά του, παρὰ τὴ γενικὴ του ἐξάρτηση ἀπὸ τὴν παραγωγὴ καὶ τὸ ἐμπόριο, μιὰ ἰδιαίτερη ἱκανότητα ν' ἀντιδρᾷ ἀπέναντι σ' αὐτὰ τὰ πεδία. Σ' ἓνα σύγχρονο κράτος, τὸ δίκαιο δὲν πρέπει μονάχα νὰ ἀντιστοιχεῖ στὴν γενικὴ οἰκονομικὴ κατάσταση, δηλ. νὰ εἶναι ἀπλὰ ἔκφρασή της: πρέπει ἐπίσης νὰ εἶναι μιὰ ἔκφραση συνειδήσεως μὲ τὸν ἑαυτὸ της, ποὺ δὲν πρέπει νὰ συγκρούεται μὲ τὸν ἑαυτὸ της, ἐξ αἰτίας τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιφάσεών της. Καὶ γιὰ νὰ τὸ πετύχει, ἀντανακλᾷ πάντα λιγώτερο πιστὰ τὶς οἰκονομικὲς σχέσεις..." (στὸ ἴδιο σελ. 173).

Ἐδῶ μπορούμε ν' ἀναφέρουμε τὴν αὐτονομία τοῦ στρατιωτικοῦ μηχανισμοῦ σὲ σχέση μὲ τὴν πολιτικὴ διοίκηση, ποὺ φτάνει μέχρι τὴ σύγκρουση (πραξικόπημα).

Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι ἀκόμα καὶ τὰ διάφορα τμήματα τῆς κρατικῆς μηχανῆς, τεῖνουν νὰ ἔχουν σχετικὴ αὐτονομία ἀπὸ τὸ σύνολό της. Ὅλα αὐτὰ ἐπιτελοῦν τὴν γενικὴ ἀναρχία τοῦ καπιταλισμοῦ, ἀλλὰ αὕτῃ βρίσκει, φυσικὰ, τὴν ἐκτόνωσή της στὸ κομβικὸ σημεῖο τῆς κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης. Αὕτῃ ἡ "ἀναρχία" δηλ. ἀποτελεῖ ὄρο γιὰ τὴν κυριαρχία τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ὅμως, βγήκε καὶ τὸ ὄραμα μερικῶν ἀσπῶν διανοομένων, ὅπως ὁ Μάξ Βέμπερ, γιὰ μιὰ κοινωνία χωρὶς ἀντιφάσεις, χωρὶς "ἀναρχία", μιὰ κοινωνία ἐντελῶς ὀρθολογικοποιημένη. Μιὰ κοινωνία στὴν ὁποία τὸ κράτος θ' ἀναλάβει ὅλες τὶς κοινωνικὲς λειτουργίες, μὲ βάση ἓνα σαφές ὀρθολογικὸ πρόγραμμα. Ἐνα κράτος δηλ. ὑπερσυνπαγές καὶ ὑπερσυγκεντρωποιημένο.

Τὴν εἰκόνα μιᾶς τέτοιας κοινωνίας μᾶς δείχνει

νει ή Ρωσία. "Όμως ή κρατικοκαπιταλιστική Ρωσία σπαράσσεται κι αὐτή ἀπό τίς ἴδιες ἀντιθέσεις πού σπαράσσουν τήν Δύση. Καί αὐτό ἐπειδή ή Ρωσία δέν εἶναι ἀπομονωμένη ἀπό τόν ὑπόλοιπο κόσμο, ἀπό τήν διεθνή ἀγορά (βλέπε καί τό ἄρθρο στήν 'Επάν. Πρό(σ)κληση 2 γιά τή θεωρία τοῦ Κρατικοῦ Καπιταλισμοῦ). Μόνο ἄν τό Ρωσικό μοντέλο ἐπικρατήσει σέ παγκόσμια κλίμακα, καί ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά ὁλόκληρος ὁ πλανήτης γίνεи μιά "χώρα" σάν τή Ρωσία, τότε μόνο θά ἐξαφανιστοῦν οἱ ἀντιθέσεις τοῦ καπιταλισμοῦ. Τότε μόνο τό ὄραμα πῶν ἀστῶν διανοουμένων μπορεῖ νά γίνεи πραγματικότητα. Καί, βέβαια, δέν θά εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπ' αὐτό πού εἶπε ὁ Μπουχάριν: Ἡ σκλαβιά διςσεκατομυρίων ἀθρώπων σέ μιά χούφτα ὀλιγαρχικῶς...

Ἀπ' αὐτή τή σχετική αὐτονομία τῆς κρατικῆς μηχανῆς ἀπό τήν ἀστική τάξη, δέν βγαίνει καθόλου τό συμπέρασμα ὅτι μποροῦμε χρησιμοποιήσουμε τήν πρώτη γιά τό συμφέρον τοῦ προλεταριάτου. Γιατί κατ' ἀρχάς, ὅπως, δεῖξαμε καί πρίν, αὐτή ή αὐτονομία ἐπιβάλλεται ἀκριβῶς γιά νά εἶναι ή ἀρχουσα τάξη ή ἀστική τάξη. "Ἐπειτα τό προλεταριάτο δέν χρειάζεται ἕνα κράτος σχετικά ή τελείως αὐτόνομο ἀπό τήν κοινωνία, ἀλλά ἕνα κράτος πού θ' ἀποτελεῖται ἀπό τό ἴδιο τό ἔνοπλο προλεταριάτο-ὄργανο σέ ἐργατικά συμβούλια.

"Τό προλεταριάτο χρειάζεται τό κράτος-αὐτό τό ἐπαναλαμβάνουν ὅλοι οἱ ὀπορτουниστές, σοσιαλιστές καί καουτσικκοί, βεβαιώνοντας πῶς τέτοια εἶναι ή διδασκαλία τοῦ Μάρξ καί "λησμονήσας" νά προσθέσουν, ὅτι πρῶτα, κατά τόν Μάρξ, τό προλεταριάτο χρειάζεται μόνο ἕνα κράτος πού ἀπονεκρῶνεται, δηλ. πού εἶναι ἔτσι συγκροτημένο πού ν' ἀρχίσει ἀμέσως ν' ἀπονεκρῶνεται καί πού τοῦ εἶναι ἀδύνατο νά μὴν ἀπονεκρῶνεται. Καί δεύτερο, οἱ ἐργαζόμενοι χρειάζονται τό "κράτος", δηλ. "τό ὁργανωμένο σέ κυρίαρχη τάξη προλεταριάτο". (Λένιν Κράτος & Ἐπανάσταση σελ. 26).

Καί γιά νά ἐπιτευχτεῖ αὐτοῦ τοῦ εἵδους τό κράτος πρέπει:

"Οἱ ἐργάτες, ὕστερα ἀπό τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, θά συντρίψουν τόν παλιό γραφειοκρατικό μηχανισμό, θά τόν τσακίσουν συθέμελα, δέν θ' ἀφήσουν ἀπ' αὐτόν πέτρα πάνω στήν πέτρα, θά τόν ἀντικαταστήσουν μ' ἕνα νέο μηχανισμό, πού θ' ἀποτελεῖται ἀπό τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες καί ὑπάλλους καί γιά νά μὴ μεταβληθοῦν σέ γραφειοκράτες, θά παρθοῦν ἀμέσως τά μέτρα πού ἀνάλυσαν λεπτομερικά ὁ Μάρξ καί ὁ "Ἐνγκελς: 1) Δέν θά εἶναι μόνο αἶρετοί ἀλλά καί ἀνακλητοί σέ ὁποιοδήποτε στιγμή. 2) Ἡ ἀμοιβή τους δέν θά εἶναι μεγαλύτερη ἀπ' τό μισθό ἑνός ἐργάτη. 3) Θά συντελεστεῖ τό ἄμεσο πέρασμα στό σύστημα, ὅπου ὅλοι θά ἐκτελοῦν ἕνα ἑλέγχου καί ἐποπτείας, ὅλοι γιά ἕνα διάστη-

μα θά γίνουν "γραφειοκράτες" καί γι' αὐτό κανένας δέν θά μπορεῖ νά γίνεи "γραφειοκράτης". (Λένιν στό ἴδιο σελ. 111).

"Ὅσον ἀφορᾷ αὐτοὺς πού βλέπουν τό κράτος σάν ἕνα ἀπλό ὄργανο στά χέρια τῶν ἀστῶν, ὅπως πχ τό τσεκούρι.

"Ὅλοι αὐτοί (ΚΚΕ, Μαρξιστοί κλπ) βρισκόμενοι πρὸ τοῦ προβλήματος ὅτι τό κράτος μπορεῖ νά εἶναι σκέτο ὄργανο στά χέρια κάποιας τάξης πού μπορεῖ νά καθορίζει μέ σαφήνεια τά κοινά της συμφέροντα καί στόχους, πράγμα πού οἱ ἀστοί δέν μποροῦν λόγω τῆς ἀναγκαστικῆς φύσης τους, τελικά βρίσκουν τήν χαμένη Ἀτλαντίδα: Τό κράτος εἶναι ὄργανο τῶν "πλουτοκρατῶν", τῶν μονοπωλίων, τῶν ἱμπεριαλιστῶν καί ὄχι ὁλόκληρης τῆς ἀστικῆς τάξης. Προβλέπεται

λοιπόν, ἕνα ἀντιμονοπωλιακό-ἀντιἱμπεριαλιστικό στάδιο, καί σ' αὐτόν τόν "ἀγῶνα" ἐνάντια στά μονοπώλια καί τοῦ ἱμπεριαλιστῆς συμμετέχουν ὅλοι μικροί, μεσαῖοι, φωτισμένοι ἀστοί χέρι-χέρι μέ τοὺς ἐργάτες. Ὁ "λαός" σ' αὐτό τό στάδιο δέν ἔχει νά κάνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τό νά δώσει τήν ψήφο του στοὺς "πεφωτισμένους" ἡγέτες του καί αὐτοῦ ἀπὸ τό ὕψος τοῦ κυβερνητικοῦ θρόνου τους θά διώξουν τά μονοπώλια καί τοὺς "ἱμπεριαλιστῆς" καί σιγά σιγά θά μᾶς φέρουν καί τόν... σοσιαλισμό

Τό ἀντιμονοπωλιακό ἀντιἱμπεριαλιστικό στάδιο, δέν εἶναι παρά μιά βαθειά ἀντιδραστική οὐτοπία. Πρόκειται γιά τό κρυφὸ ὄνειρο τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων γιά ἕνα καπιταλισμὸ χωρὶς μονοπώλια, γιά μιά ἐπιστροφή στόν ἐλεύθερο ἀνταγωνισμό τοῦ 19^{ου} αἰῶνα. Εἶναι βαθειά ἀντιδραστική ἀντίληψη γιατί θέλει τό πτωχό γύρισμα τῆς ἱστορίας, ἐνῶ τό μεγάλο κατόρθωμα τοῦ καπιταλισμοῦ εἶναι ή συγκεντροποίηση τῆς παραγωγῆς. Ὁ Μάρξ γράφει στοὺς "Ταξικὺς ἀγῶνες στή Γαλλία 1848-1850"

"Τό κεφάλαιο κυνηγᾷ τήν μικροαστική τάξη κυρίως σάν πιστωτής, γι' αὐτό καί 'κεῖνη ζητᾷ πιστωτικά ἰδρύματα. Τό κεφάλαιο τήν συντρίβει μέ τόν ἀνταγωνισμό καί αὐτή ζητᾷ ἐνώσεις πού νά ἔχουν τήν ὑποστήριξη τοῦ κράτους. Τό κεφάλαιο τήν καταβάλλει μέ τήν συγκέντρωση καί αὐτή ζητᾷ προοδευτικούς φόρους, περιορισμούς στό κληρονομικό δικαίωμα, ἐκτέλεση μεγάλων ἔργων ἀπὸ τό κράτος πού βίαια παρεμποδίζουν τήν αὔξησιν τοῦ κεφαλαίου" (σελ. 133 οἱ ὑπογραμμιστοὶ τοῦ Μάρξ).

Τίς παραπάνω ἀντιλήψεις ὁ Μάρξ τίς ὀνομάζει μικροαστικό ή ἀστικό "σοσιαλισμό" καί τίς θεωρεῖ ἄκρως ἀντιδραστικές. Γιατί συγκεντροποιώντας τήν παραγωγή ὁ καπιταλισμός ἀναπτύσσει στό ἔπακρο τίς παραγωγικὲς δυνάμεις καί αὐτές ξεφεύγουν ἀπὸ τόν ἑλεγχὸ τῶν καπιταλιστῶν, θέλοντας ν' ἀποδείξουν, ὅπως λέει ὁ Λένιν, τόν κοινωνικό τους χαραχτήρα.

Τά όποια άντιμονοπωλιακά άντιϊμπεριαλιστικά καθήκοντα τής έργατικής τάξης δέν μπορεΐ παρ ά νά περάσουν μέσα άπό τόν άντικαπιταλισμό της άγώνα. Καί ή συντριπτική πλειοψηφία τής έργατικής τάξης που δουλεύει στους μικρούς ή μεσαίους ά- στους, ξέρει πολύ καλά ποιός είναι ό έχθρός της. Είναι τ' άφεντικά της πού τήν ξεζουμίζουν μέ τήν ίδια ένταση καί περισσότερο άπό τά όποια μονο

πώλια ντόπια ή ξένα...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. "Ενγκελς: Καταγωγή του Κράτους τής άτομικής ιδιοκτησίας καί οίκογένειας.
2. Στο ίδιο.
3. Στο ίδιο.
4. Στο ίδιο.

τρομο- κρατία:

το άλλο πρόσωπο του εκσυγχρονισμού

Μεταξύ τών κομμάτων τής κοινοβουλευτικής καί τών οργανώσεων τής έξωκοινοβουλευτικής ά- ριστερās υπάρχουν διάφορες άντιλήψεις πού προσπαθούν νά εξηγήσουν τήν ύπαρξη τής κρατι-

κής τρομοκρατίας. Μπορούμε, λοιπόν, νά ξεκινή- σουμε μ' αυτές τίς άντιλήψεις καί κριτικάρ- ντάς, τες νά όριοθετιθούμε σε σχέση μ' αυτές καί έτσι νά φανεί πιο καθαρά ή δικιά μας άντίληψη.

η αντιληψη ΚΚΕ, ΠΑΣΟΚ

Κατά τὰ κόμματα αὐτά ἡ κυβέρνηση δέν προωθεῖ κανένα ἐκσυγχρονισμό τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας καί ὄντας ὑποχέριο τῶν μονοπωλίων καί τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, χρησιμοποιοῦ τὴν κρατικὴ τρομοκρατία γιὰ νὰ προωθήσῃ τὰ συμφέροντά τους, ἐναντία στὶς θελήσεις τοῦ λαοῦ. Μέσα σ' αὐτά τὰ πλαίσια ἡ ὕπαρξη στὸν κρατικὸ μηχανισμό χουντικῶν καί ἀκροδεξιῶν στοιχείων ἐπιβεβαιώνει τὴν κρατικὴ τρομοκρατία.

Σ' αὐτὴν τὴν ἀντίληψη εἶναι προφανές ὅτι ἡ κυβέρνηση καί κατ' ἐπέχταση ἡ κρατικὴ μηχανὴ ἀντιμετωπίζονται ὡς ἀπόλυτα ὑποταγμένες τὰ μονοπώλια καί τοὺς ἱμπεριαλιστές. Δέν ἐκπαίζουν δηλαδὴ τὰ συλλογικὰ συμφέροντα ὁλόκληρης τῆς ἀσικῆς τάξης. Εἶναι ἐμφανὲς ἡ κοινοβουλευτικὴ λογικὴ αὐτῆς τῆς ἀντίληψης. Ἀὐτὴ ἡ κυβέρνηση εἶναι ὑποχέριο τῶν μονοπωλίων καί τῶν ἱμπεριαλιστῶν ὅλοι οἱ ἄλλοι μποροῦν νὰ συμμαχήσουν ἐναντίον τους. Μικροαστοὶ, σαῖοι ἀστοί, φωτισμένοι ἀστοί, ἐργάτες ὅλοι ὡμένοι ἐναντία στὰ μονοπώλια. Δέν μπορούμε ἐπέχτασθαι ἐδῶ γιατί αὐτὸ θὰ μᾶς ὀδηγοῦσε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὸ θέμα μας. Μποροῦμε, ὅμως, νὰ ποῦμε ἀπλᾶ ὅτι: Τόσο τῶν μικροβίων καί τῶν μεσοαστῶν ὅσο καί τῶν μεγαλοαστῶν τὰ συμφέροντα συγκλίνουν τουλάχιστον ἐξ ἑξῆς: στὴν ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερη ἀποξυσση ὑπεραξίας ἀπὸ τοὺς ἐργάτες. Καί σ' αὐτὸ ὑπαρξὴ τῆς κρατικῆς τρομοκρατίας συμβάλλει μέγιστα. Στὸ θέμα δηλ. τῆς καταστολῆς, τουλάχιστον, ὑπάρχει σύμπνοια τοῦ συνόλου τῆς ἀσικῆς τάξης.

Σὲ σχέση μὲ τὸ ὅτι ἡ κυβέρνηση δέν προωθεῖ τὸν ἐκσυγχρονισμό. Ἐνῶ σὲ ὁρισμένα θέματα δυσὸ αὐτὰ κόμματα προσπαθοῦν νὰ ἐμφανίζονται πιὸ ἐκσυγχρονιστικά (ἀπὸ τὴν ἀσικὴ ἔννοια) ἀπὸ τὴν κυβέρνηση (πχ στὸν ἐκπαιδευτικὸ τομέα), ἐντούτοις ἡ συνολικὴ τους πολιτικὴ ἀντίληψη εἶναι σαφῶς ὀπισθοδρομικὴ καί ἀπὸ ἀσικὴ ὁψη (ἐναντία στὰ μονοπώλια καί τίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις νὰί τίς "μικρομεσαίες" ἐπιχειρήσεις. Ἐπιστροφὴ δηλ. στὸν φιλελεύθερο καπιταλισμὸ τοῦ προηγούμενου αἰῶνα).

Ἡ κοινοβουλευτικὴ λογικὴ αὐτῶν τῶν κομμάτων φαίνεται ἀκόμα καί στὸ γεγονός ὅτι τὸ κύριο βάρος τοῦ "ἀγῶνα" τοὺς ἐναντία στὴν κρατικὴν τρομοκρατία τὸ δίνουν στὸ ἔδαφος τῆς μὴ καθάρσης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ τοὺς χουντικούς. Ἐτσι τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς κρατικῆς τρομοκρατίας μετατίθονταν σὲ αὐτὸ ἢ τὸ ἄλλο πρόσωπο. (Βλέπε ἐπιθέσεις ἐναντίον Ἀβέρωφ, Μπάλιο κλπ κλπ).

2. ΚΚΕς καὶ ΕΔΑ

Κατὰ τὴν ἀντίληψη αὐτῶν τῶν κομμάτων ἡ κυβέρνηση θέλει κάποιο ἐκσυγχρονισμό τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ ἐκσυγχρονισμός σκοπάζει στὴν ὕπαρξη χουντικῶν στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Καί γενικώτερα γιὰ αὐτοὺς ἡ ὕπαρξη κρατικῆς τρομοκρατίας εἶναι ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν ἐκσυγχρονιστικὴ προσπάθεια.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἡ "βλακωδέστατη" σκευωρία τῆς ἀσφάλειας μὲ τοὺς ἀγωνιστές ποῦ πιᾶστηκαν στὴν Κρήτη φαίνεται νὰ εἶναι ἐδεικτικὴ.

Κατ' ἀρχάς, σίγουρα ἡ κυβέρνηση θὰ ἤθελε ἡ ἀσφάλεια νὰ εἶναι λιγώτερο χοντροκομμένη καί νὰ κινεῖται μέσα σὲ πλαίσια "θεσμοθετιμένης τρομοκρατίας" πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ὁποίας ἔχουν γίνει ἤδη τὰ ἀναγκαῖα βήματα (ἰδιώνυμο, ἀντιτρομοκρατικὸς, 330 κλπ). Κατὰ δεύτερο λόγο ἡ κρατικὴ τρομοκρατία δέν εἶναι ἐλληνικὸ προϊόν, ἀλλὰ παγκόσμιον. Σὲ ὅλες τίς ἄκρως ἐκσυγχρονισμένες χώρες ἡ κρατικὴ τρομοκρατία βρίσκεται στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Σὰν ἐρωτήσεις:

- Ἡ δολοφονία τοῦ Μπάντερ καί τῶν συντρόφων του στὶς φυλακὲς τῆς Δ. Γερμανίας ὀφείλονταν μήπως σὲ... ναζιστικὰ κατάλοιπα;

- Οἱ δολοφονίες τῶν Μαύρων Πανθήρων στὶς ΗΠΑ ἢ προβοκάτσια τῆς ἰταλικῆς ἀστυνομίας ἐναντίον τῆς ἐγατικῆς αὐτονομίας, οἱ δολοφονίες τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ στὴν Β. Ἰρλανδία κλπ κλπ, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὕπαρξης φασιστῶν στὶς κρατικὲς μηχανές τῶν χωρῶν αὐτῶν ἢ "αὐταρχικῆς" διάθεσης τῶν κυβερνήσεών τους; (Δηλ. μιὰ ἀλλαγὴ στὶς κυβερνήσεις αὐτές θὰ ἔλυνε τὸ πρόβλημα;)

Τό ΓΙΑΤΙ λοιπόν τής κρατικής τρομοκρατίας πρέπει ν' αναζητηθεῖ ἀναγκαστικά στή φύση τοῦ σύγχρονου κράτους.

3.η θεωρία τῆς «γερμανοποίησης»

Σύμφωνα μ' αὐτή τή θέση ἡ Γερμανία ἀποτελεῖ θά λέγαμα τῶ πρότυπο αὐταρχικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας. Ἡ κυβέρνηση, λοιπόν, προσπαθεῖ νά μιμηθεῖ τήν Γερμανία στήν ὅποια ἡ κρατική τρομοκρατία ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ σκληρώτερη στόν δυτικό κόσμο. Στό βάθος, ὅμως, ἡ ἀντίληψη αὐτή κρύβει κάτι ἄλλο. Ἡ Γερμανία ἀποτελεῖ τῶ ἰσχυρότερο κράτος τῆς Δ. Εὐρώπης τόσο οἰκονομικά, ὅσο καί στρατιωτικά. Ἐπομένως ἔχουμε ἐδῶ ἕνα ἀγῶνα ἐνάντια στόν Γερμανικό ἱμπεριαλισμό.

Ἡ ἀντίληψη αὐτή δέν μπορεῖ νά σταθεῖ οὔτε σάν «ρητορικό σχῆμα». Γιατί, ὅπως εἴπαμε προηγούμενα, ἡ κρατική τρομοκρατία δέν εἶναι γερμανικό ἐξαγώγιμο προϊόν σάν τά φολκσβάγκεν ἀλλά φαινόμενο ἡ κάθε σύγχρονου ἀστικού κράτους. Γιατί γερμανοποίηση καί ὄχι ἀμερικανοποίηση, γαλλοποίηση, ἰταλοποίηση...

Ἀπό τήν ἄλλη ἡ ἀντίληψη αὐτή συσκοτίζει

τό πρόβλημα. Ἡ ἐλληνική ἀστική τάξη δέν ἀκολουθεῖ κάποια «ξένα πρότυπα» ἢ «κέντρα ἐξουσίας ἀλλά προσπαθεῖ νά προασπίσει τά δικά της συμφέροντα. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία τῆς κριτικῆς τῆς ἀντίληψης αὐτῆς. Μέ τόν ἀντιιμπεριαλισμό πού ὑπονοεῖ συσκοτίζει τόν ἀντικαπιταλιστικό ἀγῶνα. Συσκοτίζει ὅτι ὁ ἐχθρός τῆς ἐργατικῆς τάξης δέν βρίσκεται σέ κάποια ἀπομακρὰ κέντρα ἐξουσίας, ἀλλά μέσα στήν Ἑλλάδα στήν ἀστική τῆς τάξη, κομμάτι τοῦ παγκόσμιου κεφάλαιου.

4.η θεωρία τοῦ «ισχυροῦ κράτους»

Ὅτι δηλ. τῶ φιλελεύθερο ἀστικό κράτος παραχωρεῖ τή θέση του σ' ἕνα «αὐταρχικό κοινοβουλευτισμό» καί σιγά σιγά πραγματώνεται μιὰ ἰδιόμορφη φασιστικοποίηση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Τό λάθος στήν ἀντίληψη αὐτή βρίσκεται στό γεγονός ὅτι βλέπει τήν ἀστική δημοκρατία στατικά καί ὄχι ἀνάλογα μέ τίς ἐκάστοτε συνθήκες. Τό σύγχρονο κοινοβουλευτικό ἀστικό κράτος σαφῶς εἶναι διαφοροποιημένο ἀπό αὐτό τοῦ φιλελεύθερου καπιταλισμοῦ τοῦ προηγούμενου αἰῶνα κατά τόν ὅποιο ἡ ἀστική τάξη ἦταν χειραφετημένη σέ σχέση μέ τῶ κράτος. Πού σημαίνει ὅτι

υπήρχε ελεύθερος ανταγωνισμός τόσο μέσα σε "έθνικά πλαίσια" (ή συγκεντροποίηση της παραγωγής δέν είχε φτάσει σε επίπεδα δημιουργίας μονοπωλίων) όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι αυτόματοι μηχανισμοί της αγοράς λειτουργούσαν χωρίς καμιά κρατική παρέμβαση. Το πέρασμα του καπιταλισμού, όμως, σε ανώτερο στάδιο, τον έμπεριαιισμό, σήμαινε μεγάλες διαφοροποιήσεις. Η βλο και πιο μεγάλη συγκεντροποίηση της παραγωγής, ή γιγαγντοποίηση της διεθνούς αγοράς, ή εξυσση του ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο έχουν καταστήσει πλέον αναγκαία την βλο και πιο μεγάλη παρέμβαση της κρατικής μηχανής σ' όλους τους τομείς της αστικής κοινωνίας. Το κράτος σάν ό έκφραστής των συνολικών συμφερόντων όλοκληρης της αστικής τάξης, παίζει τον αποφασιστικό ρόλο της διαφύλαξης του ρυθμού συσσώρευσης του κεφάλαιου. Ο κρατικός παρεμβατισμός είναι αναγκαίος για να βοηθηθούν οικονομικά οι μεγάλες επιχειρήσεις στον ανταγωνισμό τους στη διεθνή αγορά και οι μικρομεσαίες για να επιβιώσουν. Τά συμφέροντα των μεγάλων και των

μικρομεσαίων άστων συγκλίνουν α) στην απομήζυση υπεραξίας από τους εργάτες και τό χτύπημα των διεκδικητικών τους άγώνων β) στην προασπισή τους από τους "άλοεθνείς" άστούς.

Και έδω ή τρομοκρατία αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα στη διαδικασία της συσσώρευσης ή στιγμή που διατηρεί ή "κοινωνική γαλήνη" τόσο αναγκαία σήμερα που ό ανταγωνισμός είναι όξυμένος στη διεθνή αγορά.

Ακόμα σε πολιτικό επίπεδο ή κρατική καταστολή είναι απαραίτητη για να εντάξει κάθε άγωνα μέσα στα τείχη του κοινοβουλευτισμού και να τσαντίσει τίς όποιεσδήποτε δυνάμεις αποκλείουν άπ' αυτόν και μπορεί σε μιά δυναμική, να αποτελέσουν κίνδυνο για τό αστικό καθεστώς.

Από την άλλη πλευρά είναι προφανές ότι όταν μιά άστική κοινωνία βρίσκεται σε κρίση-όπως αυτό συμβαίνει σήμερα-κλιμακώνεται άνάλογα και ή κρατική καταστολή. Σε τελευταία άνάλυση τά όρια έλευθερίας μέσα σ' ένα αστικό κράτος καθορίζονται από τό βαθμό ανάπτυξης του εργατικού κινήματος.

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Και άς έρθουμε τώρα στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα και που καθιστούν αναγκαία την κρατική τρομοκρατία για τό συμφέρον της αστικής τάξης. Η έκσυγχρονιστική προσπάθεια που προωθεί ή κυβέρνηση πρέπει να περάσει από τέσσερεις διαδοχικές συμπληγάδες πέτρες.

I Οικονομική κρίση.

Ο πληθωρισμός κατά τό πρώτο τρίμηνο του 1980 αύξήθηκε κατά 6,20/o και ύπολογίζεται ότι θά κινήθει σε επίπεδα άνώτερα του 200/o. Η Τράπεζα της Ελλάδος έκτιμεί ότι: "Για όλοκληρο τό έτος 1980 προβλέπεται ή άνοδος του δείκτη τιμών καταναλωτού 18-200/o έναντι τεθέντος περιοριστικού στόχου άνόδου 150/o για τό έτος αυτό και άνόδου 24,80/o για τό παρελθόν έτος 1979. Σε μέσο έτήσιο επίπεδο, όμως, η αύξηση των

τιμών ύπολογίζεται ότι θά κυμανθεί μεταξύ 22-230/o, έναντι 190/o τό 1979". Οι επενδύσεις στην βιομηχανία μειώνονται συνεχώς από τό 1974. Το 1975 οι βιομηχανικές επενδύσεις είχαν μειωθεί κατά 11,90/o (.), τό 1976 σημείωσαν μιά μηδαμινή αύξηση κατά 1,20/o, τό 1977 πτώση κατά 5,60/o, και τό 1978 "αυξήθηκαν" κατά 0,10/o. Για αυτό τ' χρόνο 1980 τό έλλειμα του ίσοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έλπζεται ότι θά συκρατηθούν στα 2700 εκ. δολάρια και συνεπώς ό έξωτερικός δανεισμός θά φτάσει στα 1400 εκ. Η δραχμή συνεχώς υποτομάται και ύπολογίζεται ότι τό Δεκέμβρη του 1980 θά έχει υποτιμηθεί κατά 6,70/o σε σχέση με τό Δεκέμβρη του 1979.

II Μέσα στην βλη έκσυγχρονιστική πολιτική β ρήσεται βέβαια και τό ζήτημα της συγκεντροποίησης της παραγωγής για την δημιουργία άντα

γωνιστικῶν στὸν διεθνῆ χώρο μεγάλων μονάδων. Πού αὐτό σημαίνει χτύπημα τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων, τῶν ἀγροτῶν κ.λ.π. Ἐνδεικτικά γιὰ τὸ ἀγροτικό ζήτημα ἀναφέρουμε τὴν ὑπαρξὴ πλήθους μικροκαλλιεργητῶν, τὴν ἔλλειψη μεγάλων ἐκμεταλεύσεων καὶ συνεργαιρισμῶν, τὴν μὴ ὑπαρξὴ σέ μεγάλη κλίμακα τῆς ἐντατικῆς καλλιέργειας καὶ ἐκμηχάνησης. Οἱ ἀπασχολούμενοι στὸν ἀγροτικό τομέα φτάνουν τὸ 27 ο/ο τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἐνῶ στὴν Ἀγγλία π.χ. φτάνουν τὸ 3 ο/ο. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν εἶναι ἡ χαμηλὴ ἀνταγωνιστικότητά τῆς Ἑλληνικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας στὸν διεθνῆ χώρο.

λιτική τῶν ἰταλῶν κομμουνιστῶν. ΙΚΚ: ὅχι στίς μεγάλες αὐξήσεις μισθῶν, νὰ στὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῶν ἐπιχειρήσεων." "Τελευταῖα ἡγέτες τοῦ κόμματος ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι ὑπέρ τῆς χρησιμοποίησεως κρατικῶν κεφαλαίων γιὰ τὴν υποβοήθηση τῶν ἰδιωτικῶν βιομηχανιῶν καὶ τῆς λήψεως μέτρων γιὰ τὴν αὐξηση τῶς παραγωγικότητας τῶν ἐργατῶν".

Ἀκόμα οἱ Ἕλληνες ἀστοί, ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ΠΑΣΟΚ πού ὑπάρχει κάποια περίπτωση ν' ἀναδειχτεῖ πρῶτο κόμμα στίς ἐπόμενες ἐκλογές, φοβοῦνται ὅτι ἐπὶ τῆ μικροστικῆς συνθηματολογίας του μπορεῖ νὰ προκαλέσει αὐταπάτες μέ ἀποτέλεσμα νὰ ξεσπάσει ἓνα λαϊκὸ κίνημα πού τὸ ΠΑΣΟΚ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἐλέγξει.

Τὸ πρόβλημα αὐτό τῶν ἀστῶν μέ τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης εἶναι ἀρκούντως σοβαρό γιατί ὅπως λέει καὶ ὁ Κύριος Μαρίνος, ἄκρως ἐκσυγχρονισμένος ἀστός, ἐκδότης-δ/ντῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ταχυδρόμου, "μόνο ἡ βεβαιότητα τῆς ἐναλλαγῆς στὴν ἐξουσία θά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν συνθηματολογία."

IV Εἶναι σαφές ὅτι μέσα σέ συνθήκες οἰκονομικῆς κρίσης οἱ διεκδικητικοὶ ἀγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης ἐντείνονται.

Τὸ χτύπημα ὅμως αὐτῶν τῶν στρωμάτων ἔχει σάν ἀποτέλεσμα, ἐκτός ἀπὸ τὴν συνεχῆ ἀναταραχὴ τῶν στρωμάτων αὐτῶν, καὶ τὴν διαρροή τῆς βασικῆς ἐκλογικῆς πελατείας τῆς Ν. Δ. Βέβαια ὁ ἐκσυγχρονισμὸς δημιουργεῖ νέα μεσοστρώματα (τεχνοκράτες κλπ) τὰ ὅποια καλοῦνται νὰ παίξουν τὸν ἴδιο ρόλο μέ τὰ παραδοσιακά. Ὅμως, αὐτὰ τὰ νέα μεσοστρώματα δὲν ἔχουν ἀκόμα δημιουργηθεῖ καὶ τὸ χειρότερο γιὰ τὴ Ν.Δ. τὰ διεκδικοῦν γιὰ λογαριασμὸ τοὺς τόσο τὸ ΚΚΕ ὅσο καὶ τὸ ΠΑΣΟΚ.

Ἀκόμα ὁ ἐκσυγχρονισμὸς διασπᾷ καὶ τὴν Ἰ-δια τὴ Ν.Δ. Ἀπὸ τὴ μιά ὁ Ἀβέρωφ-προσπάθεια ἐξεύρεσης μιᾶς συμβιβαστικῆς λύσης μέ τὰ παλιά μεσοστρώματα-καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη Ράλλης πού ἐμφανίζεται σάν ὁ ἀκραῖος ὑποστηρικτῆς τοῦ ἀστικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ.

III Τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἐκσυγχρονισμένα σύμφωνα μέ τὴν ἀστικὴ ἔννοια.

Ἐνῶ κινήθηκαν μέχρι σήμερα μέσα στά πλαίσια τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ στὸ κλίμα "ἐθνικῆς ἐνότητας" πού ἤθελαν οἱ αἱτοὶ καὶ ἡ κυβέρνηση Καραμανλῆ, ἐντοῦτοις οἱ τελευταῖοι δὲν τοὺς ἔχουν ἀκόμα ἐμπιστοσύνη. Καὶ αὐτό γιατί δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι "ἡσυχὰ παιδιὰ καὶ ὑπάκουα" ἀλλὰ καὶ νὰ προτείνουν ὀρισμένα πράγματα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τῶν ἀστῶν. Σάν ἀντιπαράθεση θ' ἀναφέρουμε ἐδῶ μερικά στοιχεῖα γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ ἄκρως ἐκσυγχρονισμένου ΚΚ Ἰταλίας. Ὁ Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος τῆς 17/4/80 γράφει μέ τίτλο "Ἡ νέα ρεαλιστικὴ πο

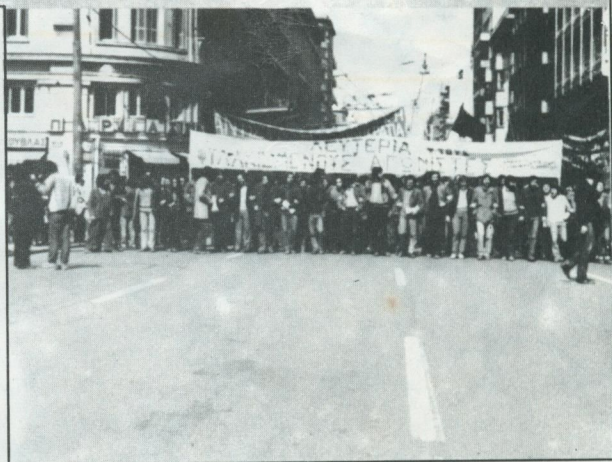
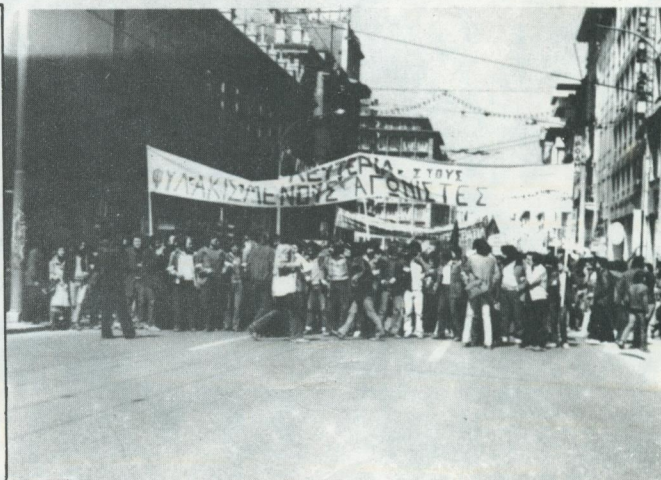
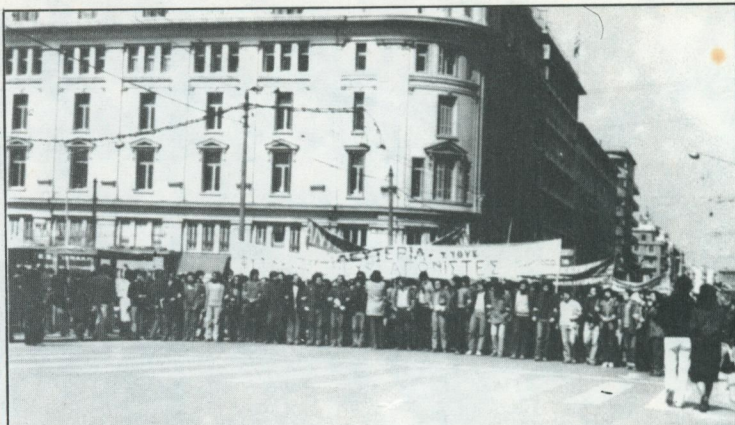
Είναι αναγκαίο, λοιπόν, να χτυπηθούν αυτοί
 άγῶνες για να διατηρηθεῖ ἡ "κοινωνική γα-
 η" ὅπως λέει καὶ ὁ Καραμανλῆς. Ἐν ὅψῃ μάλι-
 τῆς ἔνταξης στὴν ΕΟΚ, αὐτὴ ἡ "κοινωνική γα-
 η" εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κυβέ-
 ρησης γιὰ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς ἀστούς. Ἡ βλῆ ἐκ-
 ρονιστική πολιτική τῆς κυβέρνησης ἐπίσης
 τετὶ ἐπιπρόσθετες "θυσίες" γιὰ τοὺς ἐργά-
 . Ἐνδεικτικά: Αὐξάνονται κατὰ 42,40/o οἱ
 ροὶ ἄνεργοι σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1974 (1978)
 φωνα μὲ ἐπίσημα στοιχεία. Μικραίνει τὸ με-
 ο τῶν νέων ἀπὸ 83,7 σὲ 12,8 στὸ σύνολο
 ἔργατικοῦ δυναμικοῦ, ἐνῶ μεγαλώνει ἀπὸ
 50/o σὲ 43,80/o τὸ μερίδιό τους στὴν ἀ-
 γία. Τὸ 1979 τὸ εἰσόδημα τῶν ἐργατῶν ἔπεσε
 λάχιστον κατὰ 15-200/o. Καὶ βέβαια τὰ διά-
 προβλήματα του μπορεῖ νὰ ἔχουν ἀδρανοποι-
 για ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα τουλάχισ-
 τὸ βιομηχανικὸ ἐργατικὸ κίνημα, οἱ ἀστοὶ
 ς, εἶναι σίγουροι ὅτι αὐτὸ δὲν θὰ κρατήσῃ
 πολὺ ἀκόμα.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια θὰ πρέπει νὰ δοῦμε
 τὴν μετακίνηση τοῦ Καραμανλῆ στὴν προεδρία
 νὰ μπορεῖ νὰ ἐλέγχει (αὐτὸς καὶ φυσικά οἱ
 οἱ) τὴν κατάσταση. Ἄλλωστε ἡ μετακίνηση αὐ-
 τοῦ Καραμανλῆ ἐπιδοκιμάζεται ἔμμεσα ἀλλὰ
 ἔσται καὶ ἀπὸ τὸ ΠΑΣΟΚ καὶ ἀπὸ τὸ ΚΚΕ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑΣΟΚ σὲ μιὰ φιλική του
 ἄντηση μὲ τοὺς πολιτικούς συντάχτες, τὸν
 αραμένο Ὀχτώβρη, εἶχε ἀναγνωρίσει πῶς "μὲ
 Καραμανλῆ στὴν προεδρία, τὸ κατεστημένο
 οἱ ἔνοπλες δυνάμεις θὰ ἦταν ἀνίσχυρες ν'
 εἰεράσουν στὴν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στὴν ἐξουσία

"Ὅσο γιὰ τὸ ΓΓ τοῦ ΚΚΕ, Φλωράκη, σὲ μιὰ ἐ-
 σης φιλική συνάντησή του μὲ τοὺς δημοσιογρά-
 ς πρὶν λίγους μῆνες, παραδεχόταν πῶς τυχόν
 ἀδείξη τοῦ Καραμανλῆ στὴν προεδρία, θὰ ἦταν
 πόδιο στὶς μηχανοραφίες τῶν μοναρχικῶν "νὰ
 ξαναφέρουν τὸν Κωνσταντῖνο" (ANTI 150).
 Ἄλλῃ μιὰ ἀπόδειξη γιὰ τὸ πόσο τὰ κόμματα αὐ-
 ἔχουν βαλτώσει μέσα στὸν κοινοβουλευτισμό.

Μέσα σ' αὐτὲς τίς συνθήκες, λοιπόν, ἡ ἐλληνι-
 ἀστική τάξη καλεῖται νὰ προχωρήσῃ στὸν ἐκ-
 χρονισμό (βλέπε καὶ δυὸ προηγούμενα τεύχη) καὶ
 καλύψει τὸ χάσμα ποὺ τὴν χωρίζει μὲ τίς ἀ-

ναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες τῆς Δύσης.
 Καὶ ἡ κάλυψη αὐτοῦ τοῦ χάσματος γίνεται ἀκόμα
 αὐτὴ ἀναγκαία ἐν ὅψῃ τῆς εἰσοδου στὴν ΕΟΚ. Εἴ-
 παμε προηγουμένως ὅτι τὸ κλειδί τῆς καπιταλι-
 στικῆς ἀνάπτυξης εἶναι ἡ συσσώρευση. Καὶ ἡ
 κρατική τρομοκρατία εἶναι ἀπὸ τὰ βασικά ὅπλα
 γιὰ νὰ διατηρηθεῖ τὸ ὕψος τῆς συσσώρευσης πα-
 ρά καὶ ἐνάντια τὴν οἰκονομική κρίση καὶ βλα-
 τὰ συνεπακολουθᾷ τῆς.....

ΣΤΕΛΝΕΤΕ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΧΑΤΖΗΛΑΚΗ
Α.ΜΕΤΑΞΕΑ 17, ΕΞΑΡΧΕΙΑ,
ΑΘΗΝΑ.

(πού είναι και η υπεύ-
θυνη σύμφωνα με το νόμο)

δρχ 50